

Gebiedsanalyse van het werkgebied van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen vzw

Meerjarenplan
2021-2025

SAMENLEVINGSOPBOUW
Oost-Vlaanderen

Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen vzw
Sint-Jacobsnieuwstraat 50
9000 GENT
T 09 265 84 70 | F 09 265 84 97
www.samenlevingsopbouw.be/oost-vlaanderen

INHOUDSOPGAVE

Inhoud

Inhoudsopgave	3
DEEL 1 – ALGEMENE BESCHRIJVING VAN ONS WERKGEBIED	5
1. Algemene kenmerken van het werkgebied.....	5
1.1. Overzicht Oost-Vlaamse arrondissementen, steden en gemeenten	5
1.2. Overzicht van de oost-vlaamse regio's.....	6
1.3. Het landelijke en het verstedelijkte karakter van ons werkgebied.....	6
1.3.1. Drie grote regio's met een landelijk karakter	6
1.3.2. Stedelijke dichtbebouwde kerngebieden en suburbane overgangsgebieden	7
1.3.3. Typologie van de Oost-Vlaamse steden en gemeenten	8
1.4. Sociaaleconomische typologie van de Oost-Vlaamse gemeenten	9
2. De Oost-Vlaamse bevolking	11
2.1. Het aantal inwoners per stad of gemeente.....	11
2.2. Aantal inwoners op het niveau van de kernstad en de deelgemeente	14
2.3. Bevolkingsdichtheid	16
2.4. Bevolking naar leeftijd.....	18
2.4.1. Het aandeel jongeren ten opzichte van het aantal inwoners per stad of gemeente.....	18
2.4.2. Het aandeel beroepsactieven ten opzichte van de totale bevolking.....	19
2.4.3. Het aandeel 65-plussers ten opzichte van de totale bevolking	20
2.5. De familiale zorgindex.....	21
2.5.1. De familiale zorgindex in ons werkgebied	21
2.5.2. De familiale zorgindex in Vlaams vergelijkend perspectief	22
2.6. Aantal inwoners met een niet-EU herkomst	23
2.6.1. Het aantal inwoners met een niet-EU herkomst per stad of gemeente in ons werkgebied.....	23
2.6.2. Het aantal inwoners met een niet-EU herkomst in Vlaams vergelijkend perspectief.....	25
2.6.3. Het aantal inwoners met een niet-EU herkomst per kernstad of deelgemeente in ons werkgebied	26
DEEL 2 – MAATSCHAPPELIJKE KWETSBAARHEID IN ONS WERKGEBIED	28
1. Maatschappelijke kwetsbaarheid in kaart gebracht.....	28
1.1. Risico-indicatoren	29
1.1.1. Alleenwonenden tussen 18 en 65 jaar	29
1.1.2. Alleenwonende 75-plussers	32
1.1.3. Eenoudergezinnen met minimum 1 kind jonger dan 18 jaar	35

1.1.4. Lagere schoolkinderen met een laagopgeleide moeder	38
1.1.5. Leerlingen secundair onderwijs met een laagopgeleide moeder	41
1.1.6. Werkloosheidsdruk	44
1.1.7. Laaggeschoolde en langdurige werkzoekenden	47
1.2. Kansarmoede-indicatoren	50
1.2.1. Kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen.....	50
1.2.2. Beroepsactieven met een beperkt inkomen	53
1.2.3. Ouderen met een beperkt inkomen.....	56
1.3. betalingsmoeilijkheden	59
1.3.1. Elektriciteits- en gas budgetmeters.....	59
1.3.2. Gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning.....	62
1.4. Nieuwe generatie met zorgen.....	65
1.4.1. Kinderen basisonderwijs met schooltoelage	65
1.4.2. Kinderen secundair onderwijs met schooltoelage.....	68
1.5. Synthesetabel en synthesekaart maatschappelijke kwetsbaarheid	71
1.6. De resultaten van onze analyse in Vlaams perspectief.....	74
2. Aandachtsgebieden in ons werkgebied.....	75
3. Kinderarmoede	78
4. BIJLAGE	80

DEEL 1 – ALGEMENE BESCHRIJVING VAN ONS WERKGEBIED

1. ALGEMENE KENMERKEN VAN HET WERKGEBIED

Het werkgebied van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen bestrijkt in principe de volledige provincie Oost-Vlaanderen, behalve het grondgebied Gent. In totaal wonen er in ons werkgebied 1.254.479 inwoners (situatie op 1/1/2019) in 64 Oost-Vlaamse steden.¹

In de praktijk is het echter onhaalbaar om in elke stad of gemeente een opbouwwerkpraktijk uit te werken. Daarom zullen wij in Deel II van dit document onze aandacht vooral focussen op die steden of gemeenten waar er sprake is van een reële, gecumuleerde achterstellingsproblematiek.

1.1. OVERZICHT OOST-VLAAMSE ARRONDISSEMENTEN, STEDEN EN GEMEENTEN

▼ Kaart 1.1. Overzicht van de Oost-Vlaamse arrondissementen, steden en gemeenten

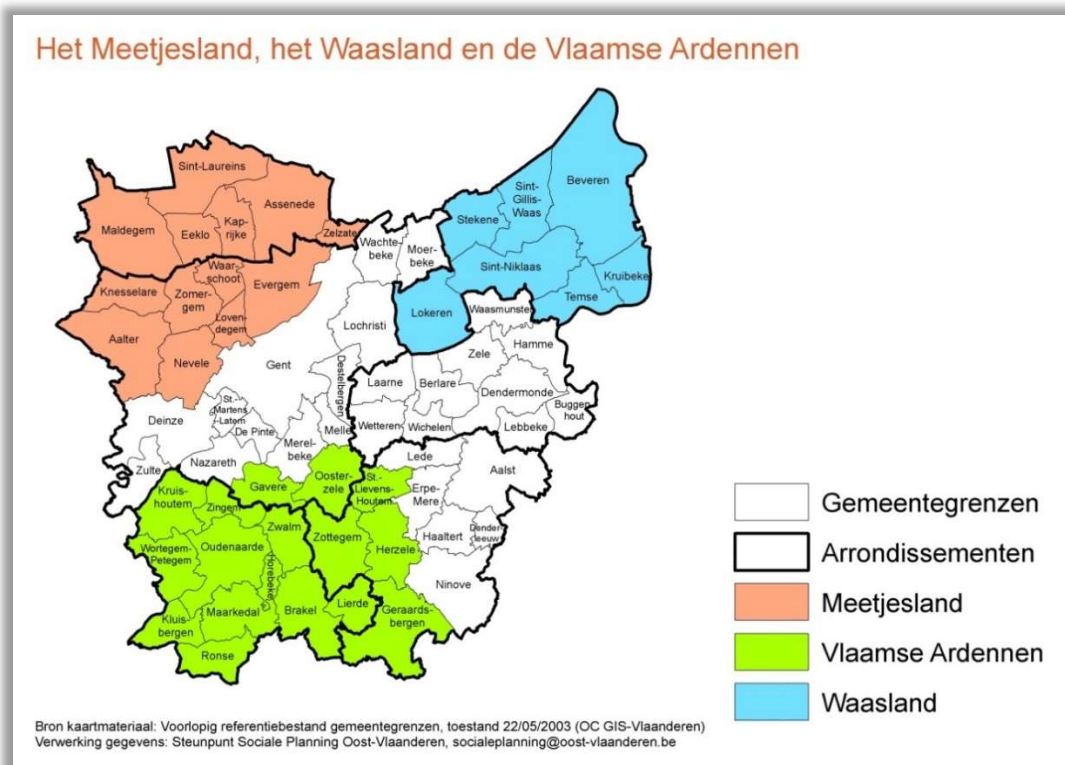

¹ In onderhavig document wordt – behalve enkele uitzonderingen – nog geen rekening gehouden met de nieuwe fusiegemeenten Kruisem (Kruishoutem en Zingem), Aalter (Aalter en Knesselare), Deinze (Deinze en Nevele) en Lievegem (Lovendegem, Waarschoot, Zomergem).

1.2. OVERZICHT VAN DE OOST-VLAAMSE REGIO'S

In dit document verwijzen wij in onze commentaren bij het kaart- en cijfermateriaal vaak naar een aantal typische Oost-Vlaamse regio's; met name het 'Meetjesland', de 'Vlaamse Ardennen' en het 'Waasland'. Onderstaande kaart geeft een duidelijk beeld welke gemeenten doorgaans tot welke regio's behoren.

▼ Kaart 1.2. (a) De Oost-Vlaamse regio's Meetjesland, Waasland en Vlaamse Ardennen

1.3. HET LANDELIJKE EN HET VERSTEDELIJKE KARAKTER VAN ONS WERKGEBIED

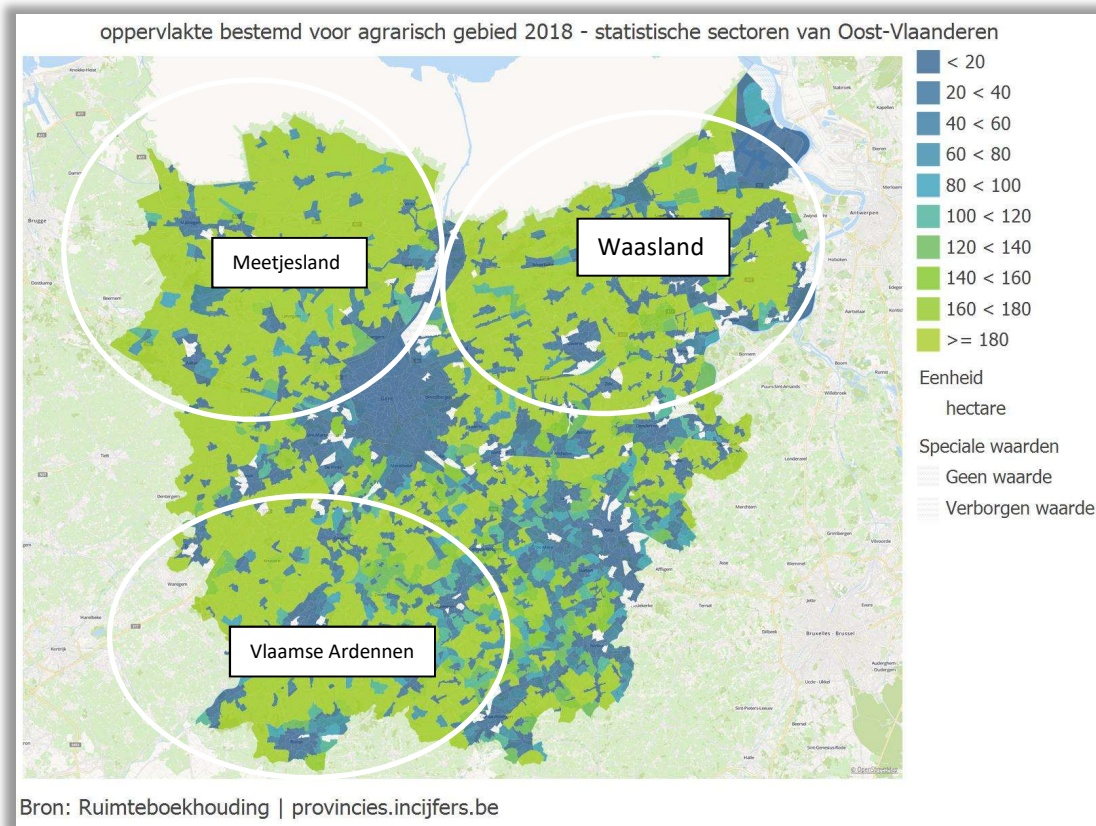
Het karakter van ons werkgebied (de provincie Oost-Vlaanderen, excl. Gent) wordt enerzijds bepaald door grote aaneengesloten gebieden met een uitgesproken landelijk karakter (zie groene inkleuring op onderstaande Kaart 1.3.1.) en anderzijds aaneengesloten, dichtbevolkte en sterk verstedelijkte (overgangs)gebieden (zie donkerblauwe inkleuring op onderstaande kaart 1.3.1.); waarvan de meeste zich ten oosten van de provincie situeren.

1.3.1. Drie grote regio's met een landelijk karakter

Ten Noorden bevinden zich twee landelijke regio's met een typisch polderlandschap; met name het Meetjesland (noordwestelijke regio rond Eeklo) en het Waasland (noordoostelijke regio ten noorden van Sint-Niklaas). Tenslotte vormt de regio Vlaamse Ardennen een aaneengesloten landelijk gebied rondom de gemeente Zwalm.

In onderstaande kaart 1.3.1. tonen de groen ingekleurde zones tot op het niveau van de statische sectoren een scherp beeld van de totale oppervlakte die in 2019 als agrarisch gebied bestemd werd.

▼ Kaart 1.3.1. Oppervlakte bestemd voor agrarisch gebied

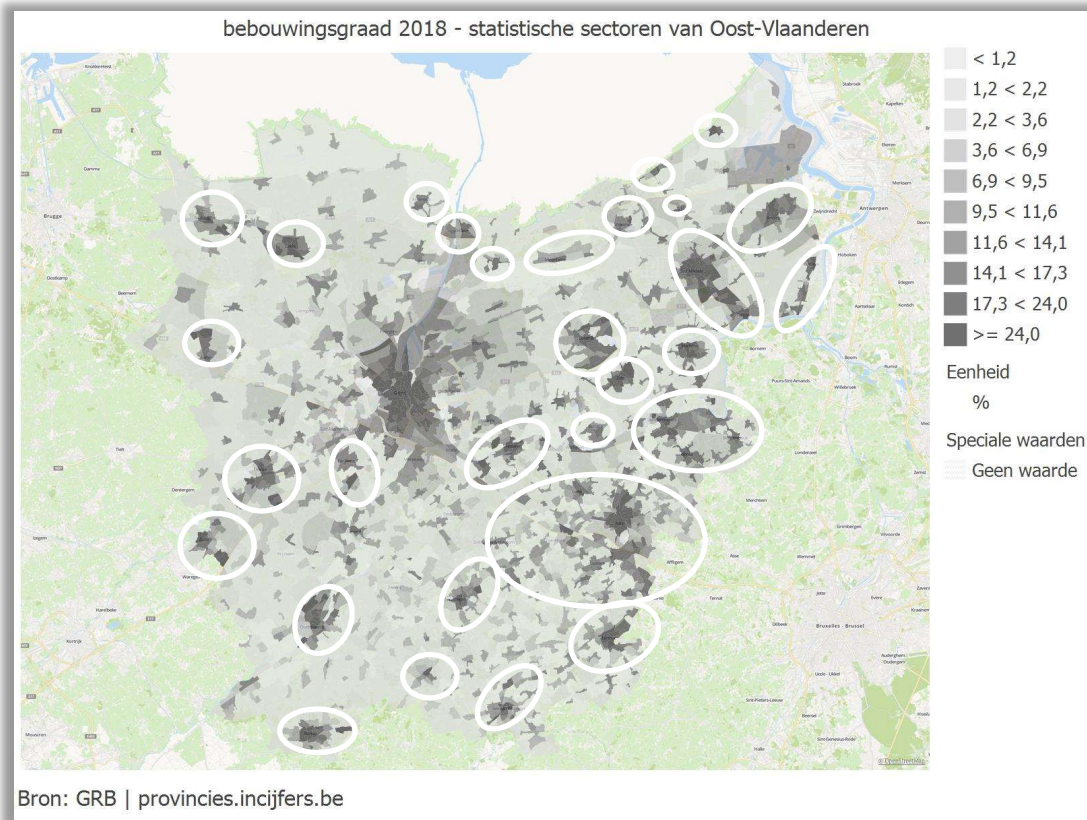
1.3.2. Stedelijke dichtbebouwde kerngebieden en suburbane overgangsgebieden

Het volledige oostelijke deel van de provincie wordt sterkt gekenmerkt door de aanwezigheid van de centrumsteden Aalst en Sint-Niklaas en daarbij horende semi-verstedelijkt overgangsgebieden. Daarnaast zijn in ons werkgebied ook nog twee structuur ondersteunende steden (Lokeren en Dendermonde) en zes klein stedelijke provinciesteden (Wetteren, Zottegem, Geraardsbergen, Ninove, Temse en Beveren).

Verder treffen we in de grootstedelijke rand rond Gent nog vijf dichtbebouwde gemeenten aan; met name De Pinte, Merelbeke, Melle, Destelbergen en Evergem. Deze worden eveneens gekenmerkt door een hoge bevolkingsdichtheid.

Onderstaande Kaart 1.3.2. geeft op basis van de bebouwingsgraad tot op de statistische sectoren een helder beeld van de geografische spreiding van de donkergrijs gekleurde stedelijke kerngebieden en de lichtgrijze suburbane (overgangs)gebieden in ons werkgebied.

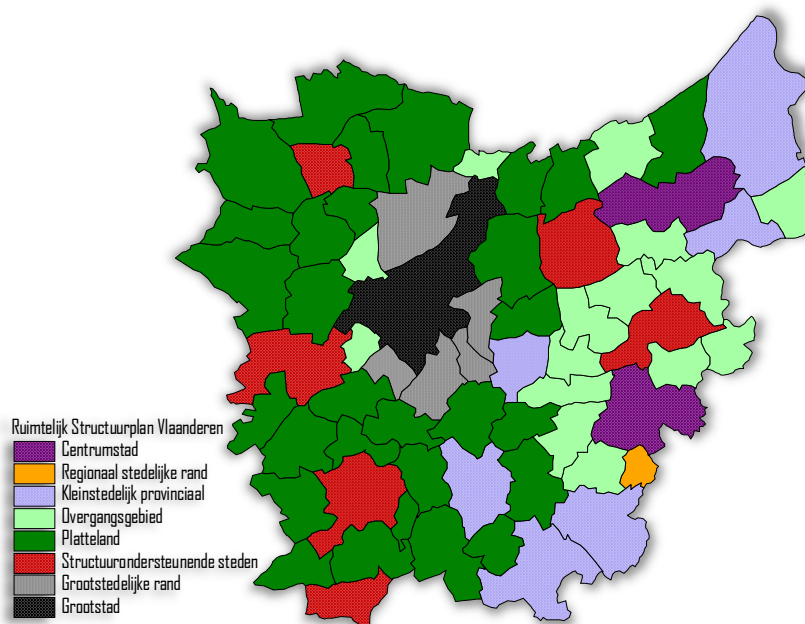
▼ Kaart 1.3.2. Bebouwingsgraad

1.3.3. Typologie van de Oost-Vlaamse steden en gemeenten

Dit alles vindt dan ook haar logische vertaling in de typologie van de Oost-Vlaamse steden en gemeenten volgens het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

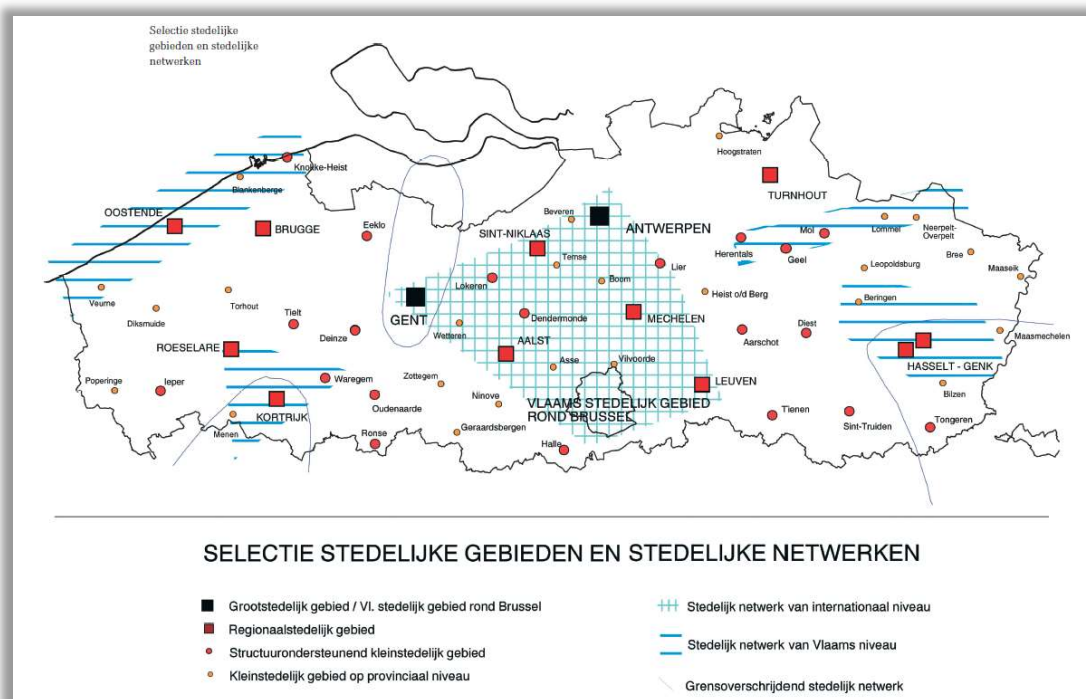
Kaart 1.3.3. (a): Oost-Vlaanderen volgens de typologie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Onderstaande Kaart 1.3.3. (b) plaatst dit alles in een breder Vlaams vergelijkend perspectief.

▼ Kaart 1.3.3. (b) Stedelijke gebieden en stedelijke netwerken volgens het Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen

1.4. SOCIAALECONOMISCHE TYPOLOGIE VAN DE OOST-VLAAMSE GEMEENTEN

Tot slot bekijken we de niet meer zo recente, maar nog steeds actuele sociaaleconomische typologie van ons werkgebied op basis van een studie van het voormalige DEXIA.² Deze studie classificeert de Vlaamse gemeenten in een aantal sociaaleconomische types. In onderstaande, op deze studie gebaseerde tabel 1.4. en op kaart 1.4., is te zien welke Oost-Vlaamse steden en gemeenten tot welk type behoren.³

▼ Tabel 1.4. Sociaaleconomische typologie van de Oost-Vlaamse steden en gemeenten (Dexia-studie 2007)

REGIONALE STEDEN			
Aalst	Sint-Niklaas		
MIDDELGROTE STEDEN			
Dendermonde	Eeklo	Geraardsbergen	Ninove
Oudenaarde	Wetteren	Zottegem	
STEDEN EN AGGLOMERATIES MET INDUSTRIËLE ACTIVITEIT			
Beveren			
STERKT VERSTEDELIJKE GEMEENTEN MET LAGE INKOMENS			
Evergem	Hamme	Lokeren	Ronse
Temse	Zele	Zelzate	

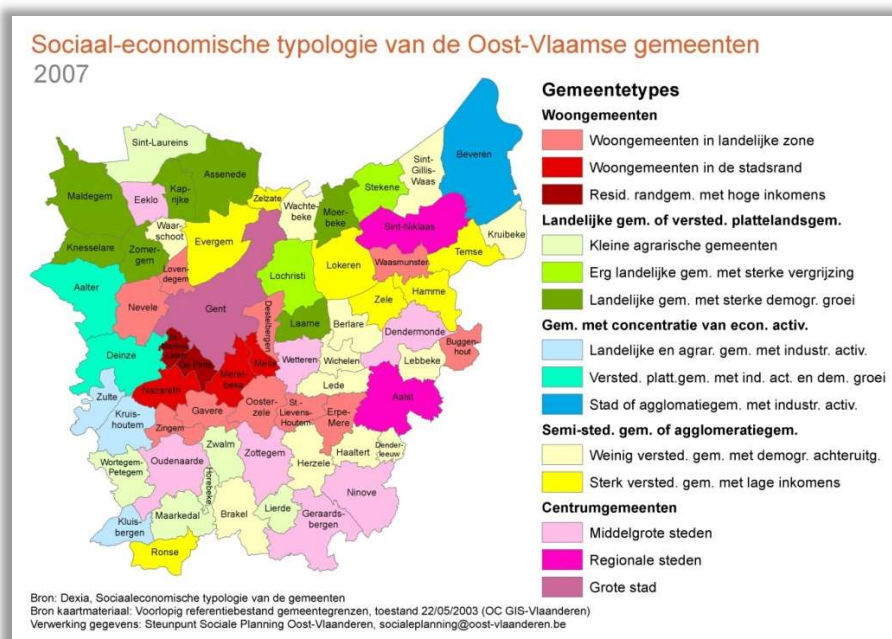
² DEXIA-bank (2007) *Nieuwe sociaal-economische typologie van de gemeenten*.

³ Ondanks het feit dat deze classificatie-oefening al van 2007 dateert is deze indeling nog steeds van toepassing op de meerderheid van de Oost-Vlaamse steden en gemeenten. Een uitzondering hierop vormt bijvoorbeeld de gemeente Denderleeuw, waar de demografische achteruitgang sinds 2008 is gestopt omwille van een relatief grote instroom van nieuwe inwoners met hoofdzakelijke Afrikaanse roots uit het Brusselse, die de vrijgekomen woningen van de snel verouderende bevolking huurden of aankochten.

WEINIG VERSTEDELIJKE GEMEENTEN MET DEMOGRAFISCHE ACHTERUITGANG			
Berlare	Brakel	Denderleeuw	Haaltert
Herzele	Kruikebe	Lebbeke	Lede
Sint-Gillis-Waas	Waarschoot	Wachtebeke	Wichelen
RESIDENTIËLE RANDGEMEENTEN MET HOGE INKOMENS			
De Pinte	Sint-Martens-Latem		
GEMEENTEN IN DE STADSRAND			
Melle	Merelbeke	Nazareth	
GEMEENTEN IN LANDELIJKE ZONES			
Buggenhout	Destelbergen	Erpe-Mere	Gavere
Lovendegem	Nevele	Oosterzele	Sint-Lievens-Houtem
Waasmunster	Zingem		
VERSTEDELIJKE PLATTELANDSGEMEENTEN MET INDUSTRIËLE ACTIVITEIT EN DEMOGRAFISCHE GROEI			
Aalter	Deinze		
LANDELIJKE EN LANDBOUWGEMEENTE MET INDUSTRIËLE ACTIVITEIT			
Kluisbergen	Kruishoutem	Zulte	
LANDELIJKE OF VERSTEDELIJKE PLATTELANDSGEMEENTE MET STERKE DEMOGRAFISCHE GROEI			
Lochristi	Stekene		
KLEINE LANDBOUWGEMEENTE			
Horebeke	Lierde	Maarkedal	Sint-Laureins
Wortegem-Petegem	Zwalm		
ERG LANDELIJKE GEMEENTE MET STERKE VERGRIJZING			
Assenede	Kaprijke	Knesselare	Laarne
Maldegem	Moerbeke	Zomergem	

Onderstaande kaart vat de tabel in één beeld samen.

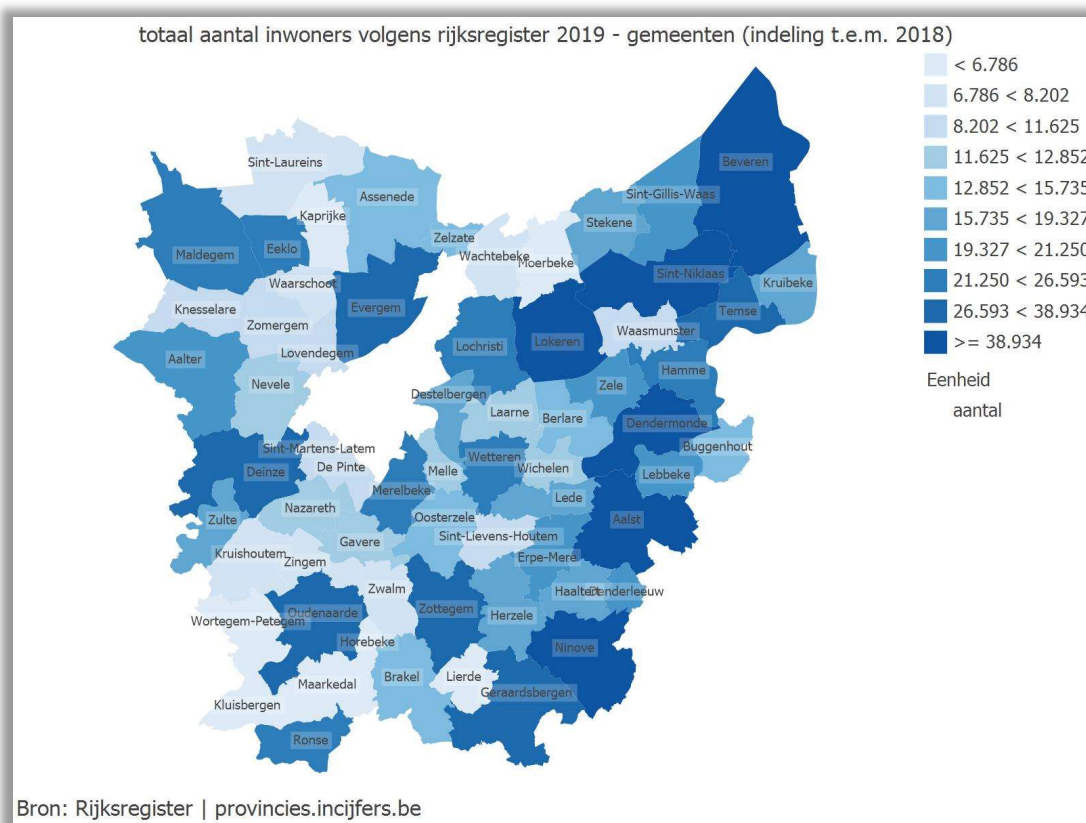
▼ Kaart 1.4. Sociaaleconomische typologie van de Oost-Vlaamse steden en gemeenten (Dexia-studie 2007)

2. DE OOST-VLAAMSE BEVOLKING

2.1. HET AANTAL INWONERS PER STAD OF GEMEENTE

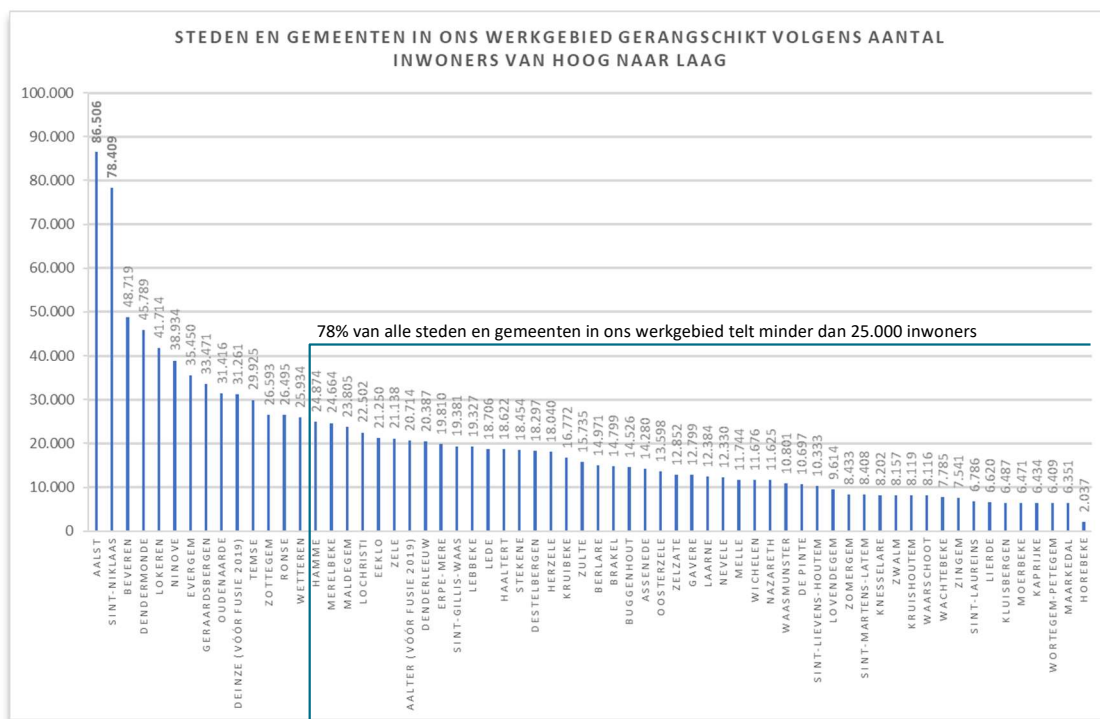
▼ Kaart 2.1. Totaal aantal inwoners per stad of gemeente volgens rijksregister 2019

Onderstaande Grafiek 2.1. toont duidelijk hoe de twee centrumsteden Aalst (incl. de acht deelgemeenten) en Sint-Niklaas (incl. de drie deelgemeenten) in ons werkingsgebied, een beduidend hoger inwonersaantal tellen dan de overige steden en gemeenten in ons werkgebied. De eerst volgende grote stad is Dendermonde met een achtenveertigduizendtal inwoners.

Verder telt 78% van alle steden in gemeenten in ons werkgebied minder dan 25.000 inwoners en ongeveer 1/4de minder dan 10.000 inwoners. De meeste steden en gemeenten met minder dan 10.000 inwoners situeren zich in de landelijke gebieden Meetjesland en Vlaamse Ardennen.

- ▼ Grafiek 2.1. Aantal inwoners per stad of gemeente die deel uitmaakt van ons werkgebied (volgens het rijksregister 2019) gerangschikt van hoog naar laag

Onderstaande Tabel 2.1. biedt een volledig overzicht van alle steden en gemeenten, waarbij de grijs gemarkeerde steden en gemeenten tot de Top 10 behoren met het hoogste aantal inwoners.

- ▼ Tabel 2.1. Aantal inwoners per stad of gemeente die deel uitmaakt van ons werkgebied (volgens het rijksregister 2019) gerangschikt van hoog naar laag

Stad / gemeente	totaal aantal inwoners
Aalst	86 506
Sint-Niklaas	78 409
Beveren	48 719
Dendermonde	45 789
Lokeren	41 714
Ninove	38 934
Evergem	35 450
Geraardsbergen	33 471
Oudenaarde	31 416
Deinze (vóór fusie 2019)	31 261
Temse	29 925
Zottegem	26 593
Ronse	26 495
Wetteren	25 934
Hamme	24 874
Merelbeke	24 664
Maldegem	23 805
Lochristi	22 502

Eeklo	21 250
Zele	21 138
Aalter (vóór fusie 2019)	20 714
Denderleeuw	20 387
Erpe-Mere	19 810
Sint-Gillis-Waas	19 381
Lebbeke	19 327
Lede	18 706
Haaltert	18 622
Stekene	18 454
Destelbergen	18 297
Herzele	18 040
Kruibeke	16 772
Zulte	15 735
Berlare	14 971
Brakel	14 799
Buggenhout	14 526
Assenede	14 280
Oosterzele	13 598
Zelzate	12 852
Gavere	12 799
Laarne	12 384
Nevele	12 330
Melle	11 744
Wichelen	11 676
Nazareth	11 625
Waasmunster	10 801
De Pinte	10 697
Sint-Lievens-Houtem	10 333
Lovendegem	9 614
Zomergem	8 433
Sint-Martens-Latem	8 408
Knesselare	8 202
Zwalm	8 157
Kruishoutem	8 119
Waarschoot	8 116
Wachtebeke	7 785
Zingem	7 541
Sint-Laureins	6 786
Lierde	6 620
Kluisbergen	6 487
Moerbeke	6 471

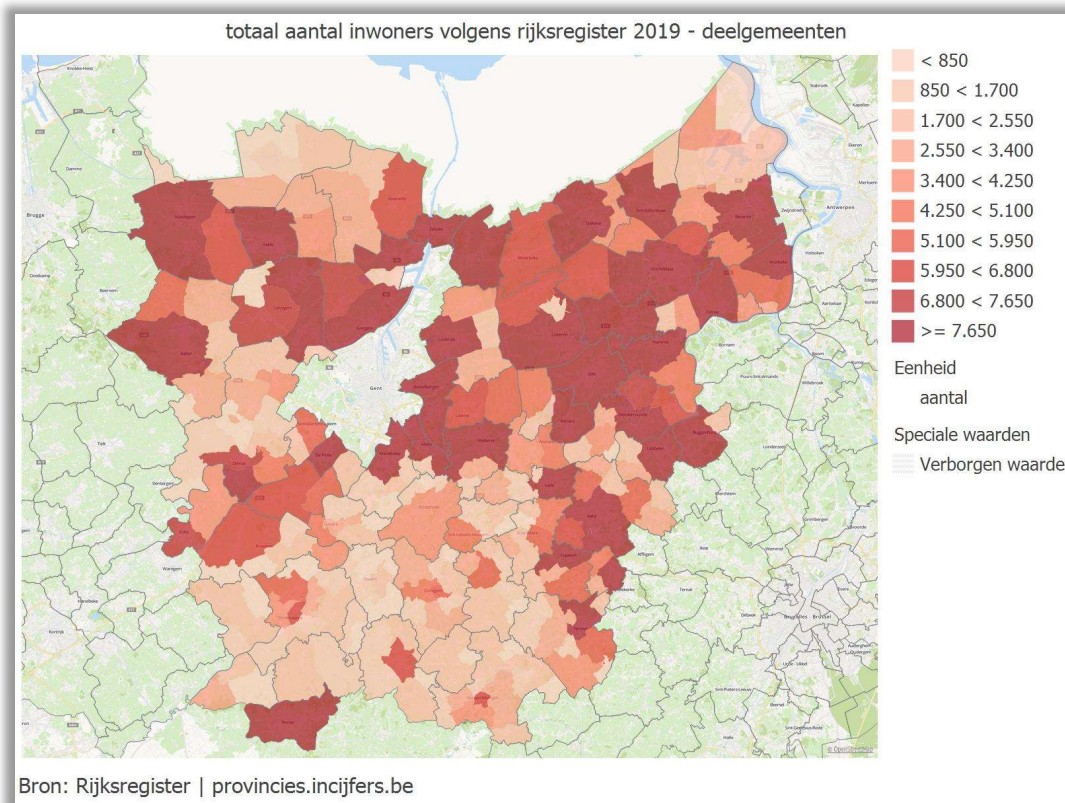
Kaprijke	6 434
Wortegem-Petegem	6 409
Maarkedal	6 351
Horebeke	2 037

2.2. AANTAL INWONERS OP HET NIVEAU VAN DE KERNSTAD EN DE DEELGEMEENTE

Ons werkgebied (Oost-Vlaanderen exclusief Gent) telt 281 kernsteden en deelgemeenten. In die 281 deelgemeenten woonden in 2019 alles samen 1.254.429 inwoners. 20% van alle deelgemeenten telt minder dan 1.000 inwoners. 20% van alle kernsteden en deelgemeenten heeft meer dan 10.000 inwoners. Slechts 3,5% van de kernsteden en deelgemeenten telt meer dan 20.000 inwoners.

Onderstaande Kaart 2.2. (a) geeft het aantal inwoners per kernstad en deelgemeente weer. Het is opvallend dat er zich in de noordelijke helft van de provincie minder deelgemeenten bevinden. Deze zijn bovendien groter qua oppervlakte en inwonersaantal dan in de zuidelijke helft van de provincie. In de Vlaamse Ardennen en de zuidelijke helft van de Denderstreek treffen we veel meer kleine kerkdorpen/deelgemeenten met een geringer aantal inwoners.

▼ Kaart 2.2.(a) Totaal aantal inwoners per deelgemeente volgens rijksregister 2019

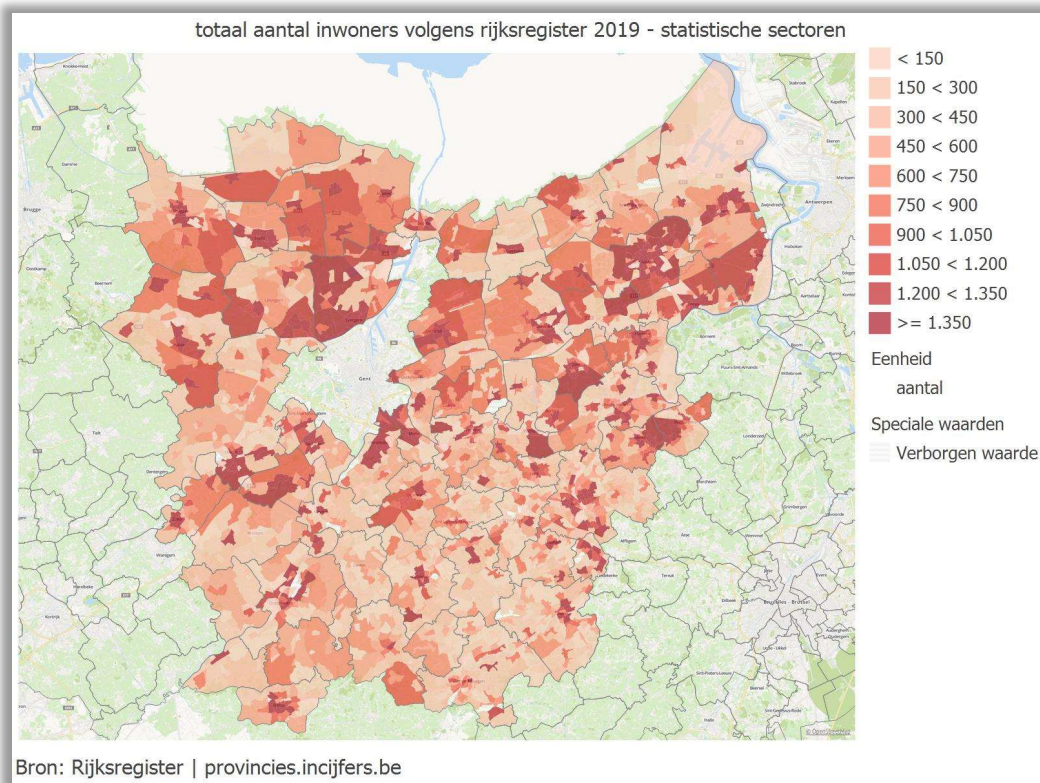
Onderstaande Tabel 2.2. biedt een lijst van tien stads- of gemeentekernen die tot ons werkgebied behoren met het hoogste aantal inwoners volgens het rijksregister van 2019. Voor de volledige lijst van alle 281 kernsteden, kerngemeenten en deelgemeenten van ons werkgebied, verwijzen wij naar de bijlage achteraan dit document.

- ▼ Tabel 2.2. Top 10 van de kernsteden en -gemeenten van ons werkgebied met het hoogste aantal inwoners gerangschikt van hoog naar laag (aantal inwoners volgens rijksregister in 2019)

Stad / gemeente	totaal aantal inwoners
Sint-Niklaas	55.518
Aalst	46.291
Lokeren	34.731
Ronse	26.490
Wetteren	22.260
Eeklo	21.234
Zele	21.129
Beveren	20.820
Temse	20.276
Hamme	20.205

Onderstaand Kaart 2.2. (b) biedt een nog fijnmaziger beeld van de spreiding van de Oost-Vlaamse bevolking over het ganse grondgebied van de provincie Oost-Vlaanderen op basis van de statistische sectoren. Ook op deze kaart tekent het noord-zuid-patroon zich heel duidelijk af.

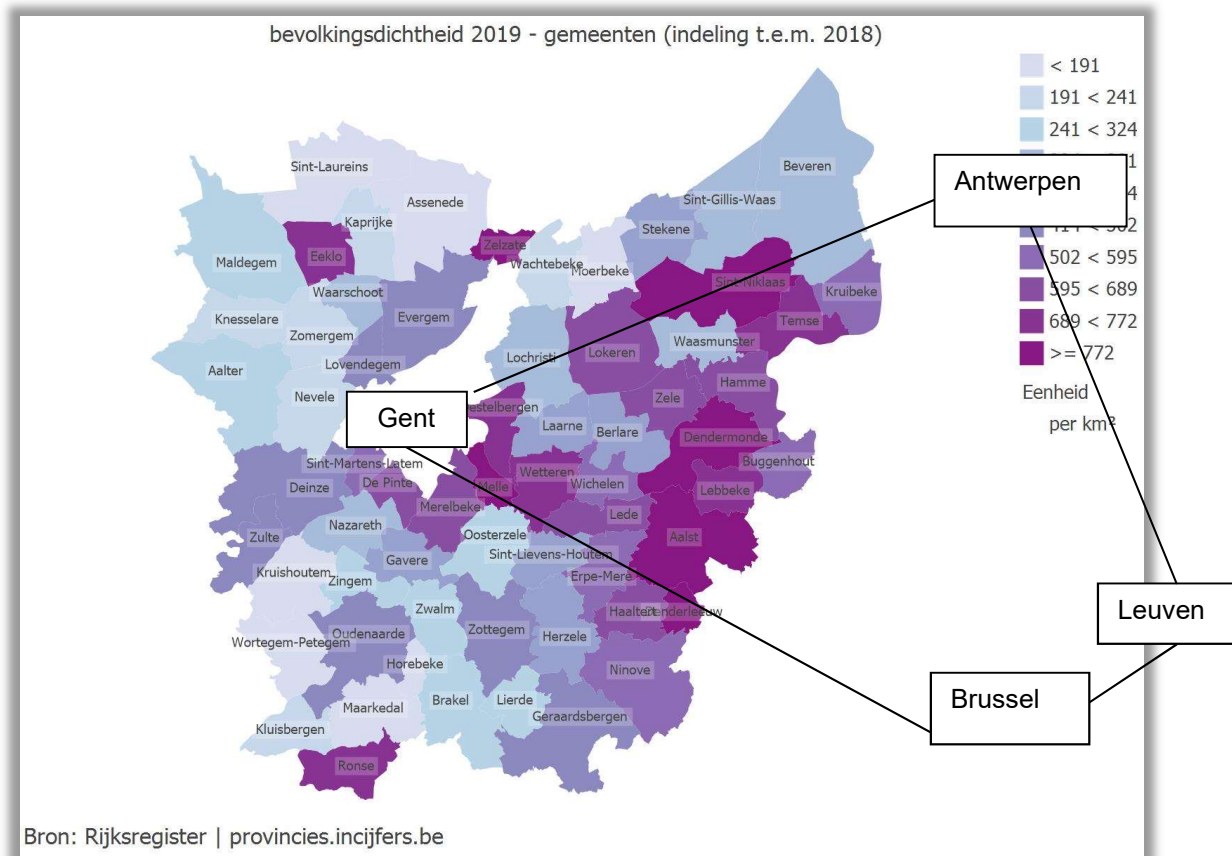
- ▼ Kaart 2.2.(b) totaal aantal inwoners per statistische sector volgens rijksregister 2019

2.3. BEVOLKINGSDICHTHEID

De Vlaamse ruit – een dichtbevolkt metropolitaan gebied tussen Gent, Antwerpen, Leuven en Brussel - drukt demografisch duidelijk haar stempel op ons werkgebied. Van de top-10 steden met de hoogste bevolkingsdichtheid, bevinden er zich 8 binnen de zogenaamde ‘Vlaamse ruit’, die zich voor Oost-Vlaanderen aftekent in de driehoek Gent, Sint-Niklaas en Aalst.⁴

▼ Kaart 2.3. (a) Bevolkingsdichtheid per gemeente (anno 2019)

▼ Tabel 2.3. (a) Top 10-steden en gemeenten van ons werkgebied met hoogste bevolkingsdichtheid (2019)

Stad / gemeente	Aantal inwoners	Gemiddelde bevolkingsdichtheid per km ²
Denderleeuw	20.387	1.480
Aalst	86.506	1.107
Zelzate	12.852	938
Sint-Niklaas	78.409	936
Dendermonde	45.789	822
Melle	11.744	772
Ronse	26.495	768
Temse	29.925	750

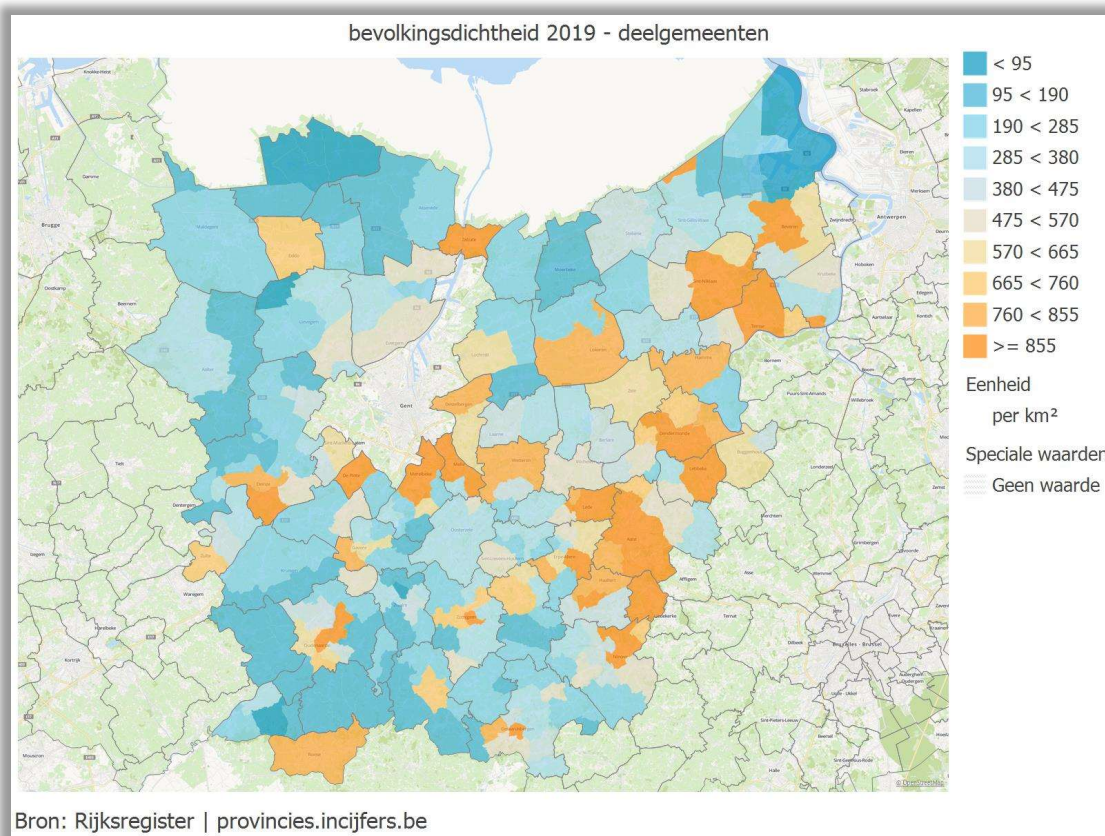
⁴ De ‘Vlaamse Ruit’ behelst de Vlaamse ‘metropool’ bestaande uit de grootstedelijke gebieden van Brussel, Antwerpen en Gent. Het gebied wordt ook wel Vlaamse diamant of Vlaamse driehoek genoemd. Het gebied bestaat uit het metropolitane gebied tussen Brussel, Gent, Antwerpen en Leuven. In dit gebied bevinden zich ook de stedelijke gebieden van Mechelen, Sint-Niklaas en Aalst, de kleinstedelijke gebieden van Asse, Beveren, Boom, Dendermonde, Lier, Lokeren, Sint-Katelijne-Waver, Wetteren en Willebroek. Het gebied is een van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld met ca. 830 inw./km². In totaal woonden er in het gebied anno 2000 5,5 miljoen mensen.

Lebbeke	19.327	718
Eeklo	21.250	707

Als we evenwel inzoomen op het niveau van de *kernsteden*, *kerngemeenten* en de *deelgemeenten*, dan krijgen we een meer genuanceerder kijk op waar de hoge bevolkingsdichtheid zich in ons werkgebied situeert.

▼ Kaart 2.3. (b) Bevolkingsdichtheid per kernstad of deelgemeente

Uit onderstaande Tabel 2.3. (b) blijkt tenslotte heel duidelijk dat 7 van de 10 kernsteden en deelgemeenten met de hoogste bevolkingsdichtheid zich in de Vlaamse Ardennen en de Denderstreek situeren (in typische kernsteden met een uitgebreid verouderd woonpatrimonium, hoofdzakelijk gebouwd vóór 1946 en een hoog aandeel woningen met een relatief kleine bewoonbare oppervlakte). Alleen de kernstad Sint-Niklaas en de deelgemeenten Ruppelmonde en De Klinge situeren zich ten Noorden van Gent; meer specifiek in de regio Waasland.

▼ Tabel 2.3. (b) Top-10 van de Oost-Vlaamse kernsteden en deelgemeenten met de hoogste bevolkingsdichtheid (2019)

Kernstad / deelgemeente	Aantal inwoners	Bevolkingsdichtheid per km ²
Geraardsbergen	6.682	3.530
Zottegem	5.729	3.325
Oudenaarde	6.384	2.472
Aalst	46.291	2.403
Denderleeuw	12.847	1.904
Sint-Niklaas	55.518	1.786
Ruppelmonde	3.175	1.709
Ename	3.155	1.425

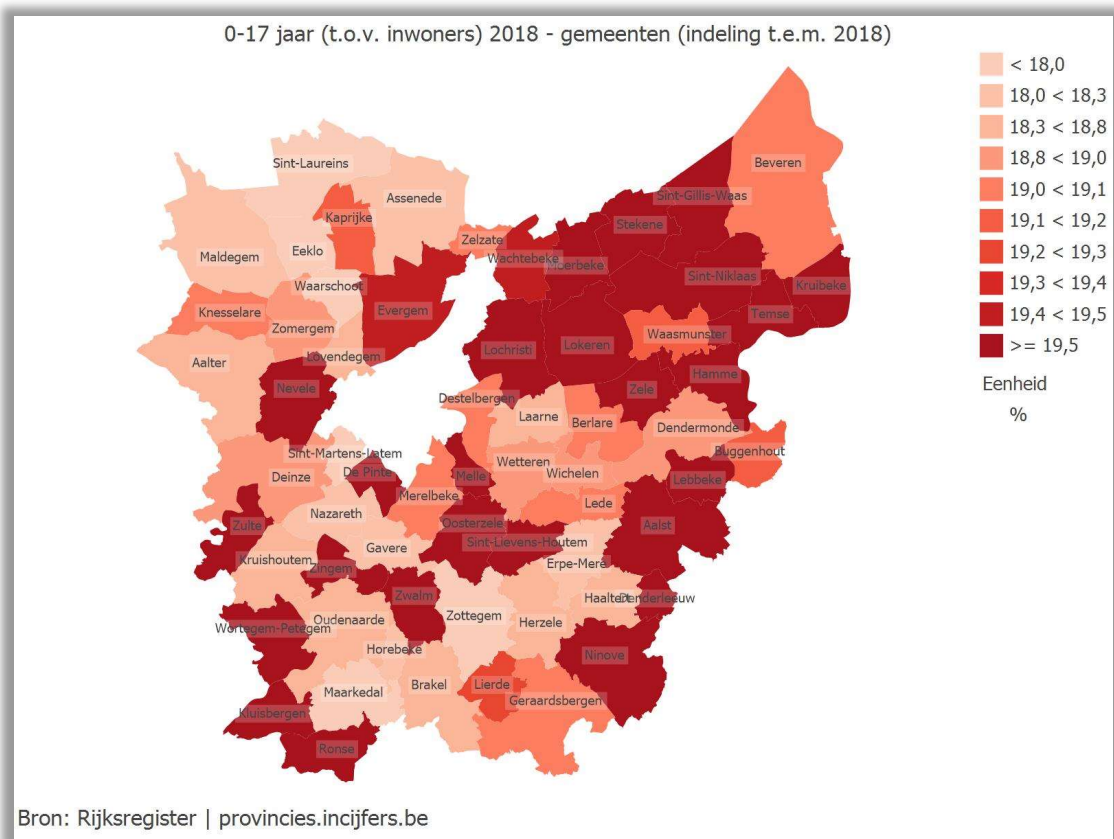
Ninove	14.345	1.392
De Klinge	3.807	1.357

2.4. BEVOLKING NAAR LEEFTIJD

Onderstaande kaarten en bijbehorende tabellen bieden een overzicht van de bevolking volgens leeftijds-categorieën.

2.4.1. Het aandeel jongeren ten opzichte van het aantal inwoners per stad of gemeente

- ▼ Kaart 2.4.1. Het aandeel jongeren (0-17 jaar) per stad of gemeente binnen ons werkgebied ten opzichte van de totale bevolking van de stad of gemeente

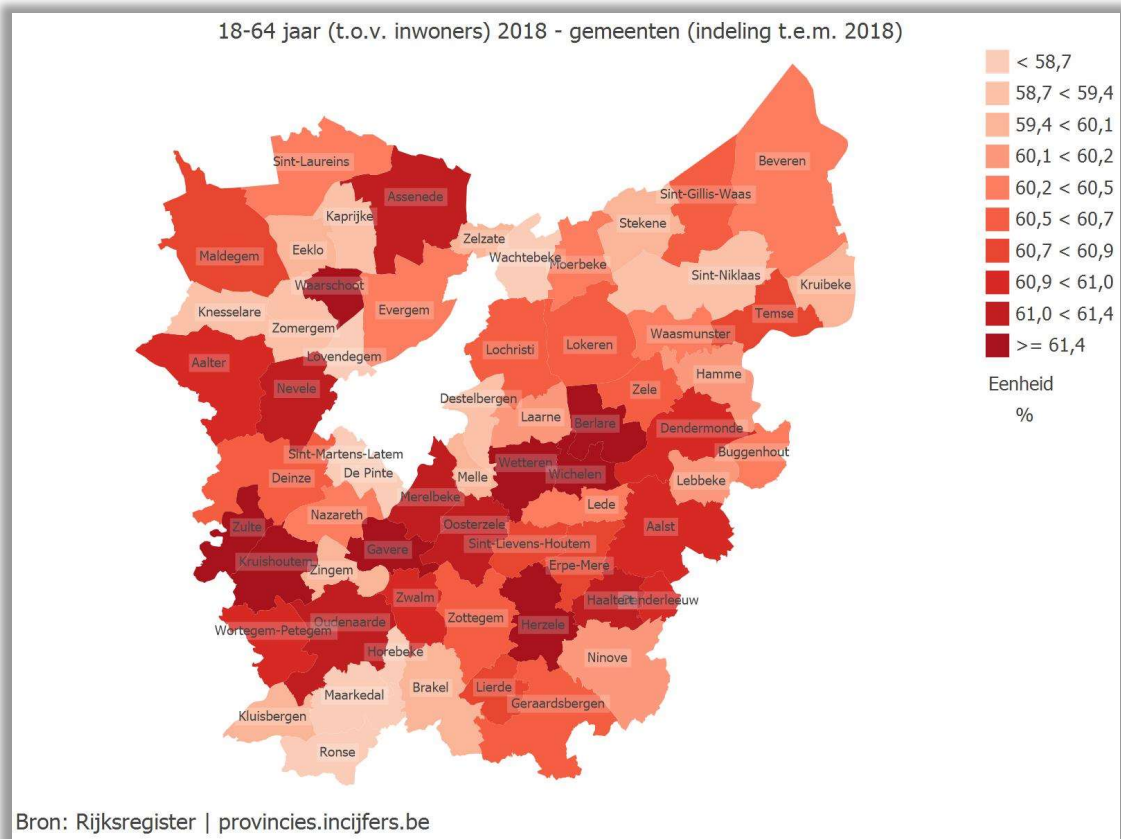
- ▼ Tabel 2.4.1. Het aandeel jongeren (0-17 jaar) per stad of gemeente binnen ons werkgebied ten opzichte van de totale bevolking van de stad of gemeente - Top 10

Stad / gemeente	0-17 jaar (t.o.v. inwoners)
Ronse	23,6%
Denderleeuw	22,2%
Sint-Niklaas	21,6%
Lokeren	21,5%
Zingem	21,1%
Temse	20,7%
Zele	20,7%

Kruikebe	20,6%
Melle	20,4%
Moerbeke	20,3%

2.4.2. Het aandeel beroepsactieven ten opzichte van de totale bevolking

- ▼ Kaart 2.4.2. Het aandeel beroepsactieven (18 – 64 jaar) per stad of gemeente binnen ons werkgebied ten opzichte van de totale bevolking van de stad of gemeente

Bovenstaande Kaart 2.4.2. toont niet alleen de steden en gemeenten met een hoog aandeel beroepsactieven, maar ook een aantal opvallende roze gebieden waarbinnen er sprake is van een relatieve ondervertegenwoordiging van de beroepsactieve bevolking. Dit kan duiden op een oververtegenwoordiging van de groep 65-plus (bijvoorbeeld in Horebeke), maar eveneens op een oververtegenwoordiging van de groep -18 jarigen (bijvoorbeeld in Ronse). Een laag aandeel beroepsactieven kan tenslotte ook duiden op een combinatie van een oververtegenwoordiging van zowel de jongere als de oudere bevolkingscategorie.

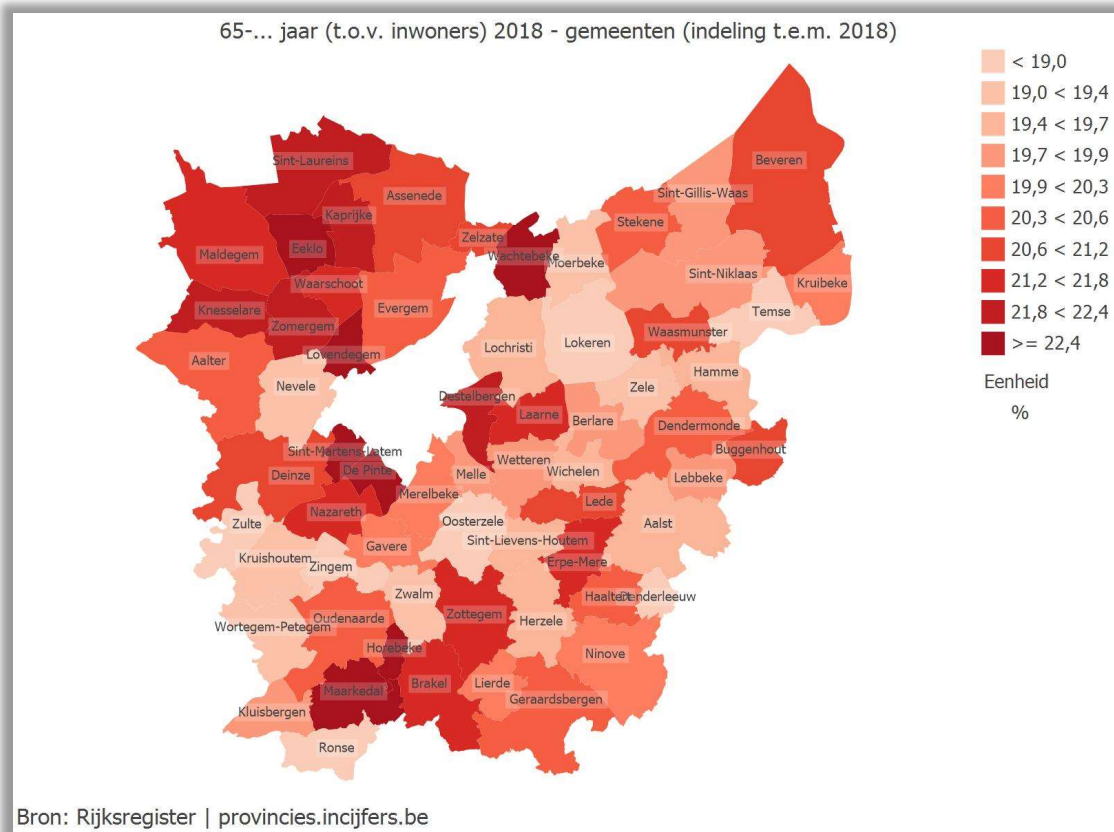
- ▼ Tabel 2.4.2. Het aandeel jongeren (18 - 64 jaar) per stad of gemeente binnen ons werkgebied ten opzichte van de totale bevolking van de stad of gemeente (anno 2019) - Top 10

Stad / gemeente	18-64 jaar (t.o.v. inwoners)
Zulte	62,6%
Kruishoutem	62,1%
Herzele	61,9%
Wichelen	61,8%
Gavere	61,3%
Oosterzele	61,3%

Wetteren	61,3%
Haaltert	61,0%
Merelbeke	61,0%
Berlare	60,9%

2.4.3. Het aandeel 65-plussers ten opzichte van de totale bevolking

▼ Kaart 2.4.3. Het aandeel 65-plussers per stad of gemeente ten opzichte van de totale bevolking van de stad of gemeente

▼ Tabel 2.4.3. Het aandeel 65-plussers per stad of gemeente binnen ons werkgebied ten opzichte van de totale bevolking van de stad of gemeente - Top 10

Stad / gemeente	65-plussers (t.o.v. inwoners)
Horebeke	27,1%
Sint-Martens-Latem	26,1%
Lovendegem	25,2%
Maarkedal	23,6%
De Pinte	22,8%
Eeklo	22,8%
Destelbergen	22,6%
Zomergem	22,6%
Wachtebeke	22,4%
Knesselare	22,1%

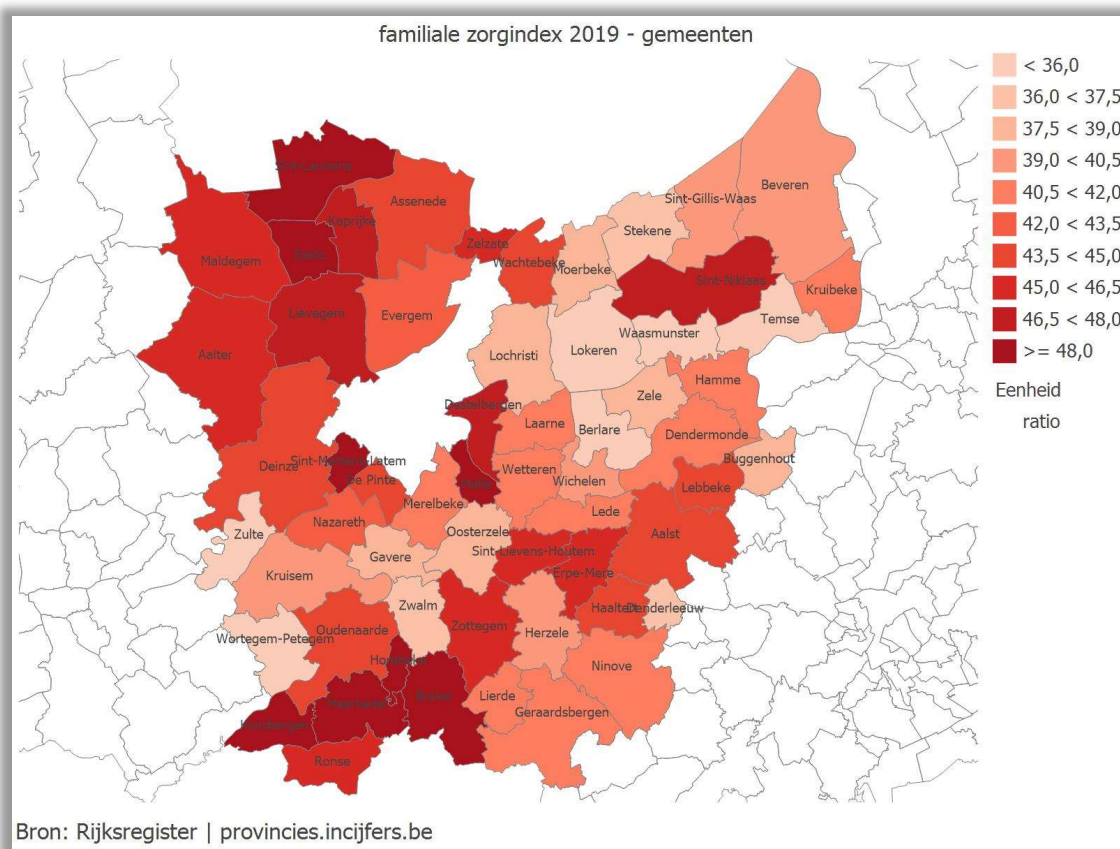
2.5. DE FAMILIALE ZORGINDEX

De familiale zorgindex geeft de verhouding weer van het aantal ouderen (80+) tot het aantal personen tussen 50 en 59 jaar. Een coëfficiënt van bv. 50 geeft weer dat er in een stad of gemeente 50 hoogbejaarde 80-plussers zijn per honderd inwoners tussen de 50 en 59 jaar oud. Van deze laatste groep mogen we veronderstellen dat de kans groot is dat zij extra zorg voor de groep 80-plussers dienen op te nemen.

2.5.1. De familiale zorgindex in ons werkgebied

Onderstaande kaart van ons werkgebied geeft duidelijk aan dat er in de regio's Vlaamse Ardennen en het Meetjesland heel wat steden en gemeenten zijn met een erg hoge zorgindex. Ook Sint-Niklaas en de gemeenten rond Gent scoren binnen ons werkgebied behoorlijk hoog.

▼ Kaart 2.5.2. De familiale zorgindex per stad of gemeente

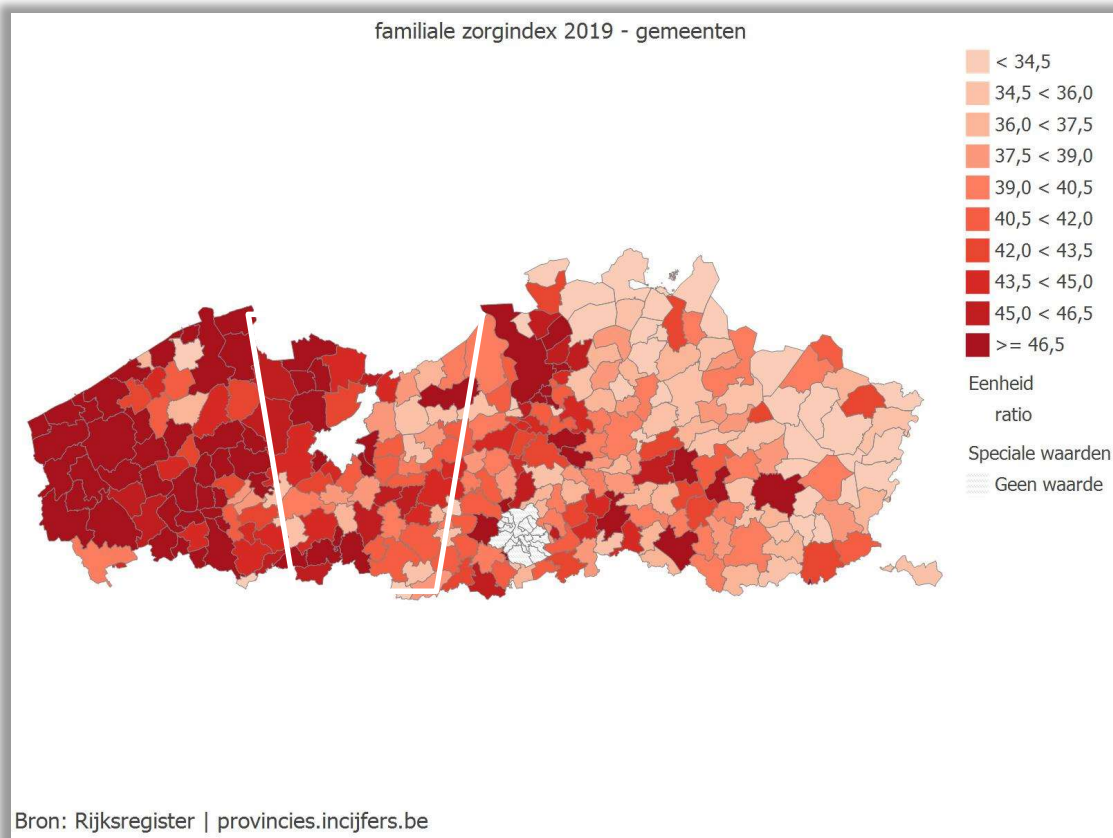
▼ Tabel 2.5.2. De familiale zorgindex per stad of gemeente - Top 10

Stad / gemeente	Familiale zorgindex
Horebeke	71,0
Maarkedal	56,3
Sint-Martens-Latem	53,9
Eeklo	53,2
Zomergem	50,2
Sint-Laureins	50,0
Knesselare	48,9
Brakel	48,7

Kluisbergen	48,7
Melle	48,2

2.5.2. De familiale zorgindex in Vlaams vergelijkend perspectief

▼ Kaart 2.5.1. De familiale zorgindex in Vlaams vergelijkend perspectief

2.6. AANTAL INWONERS MET EEN NIET-EU HERKOMST

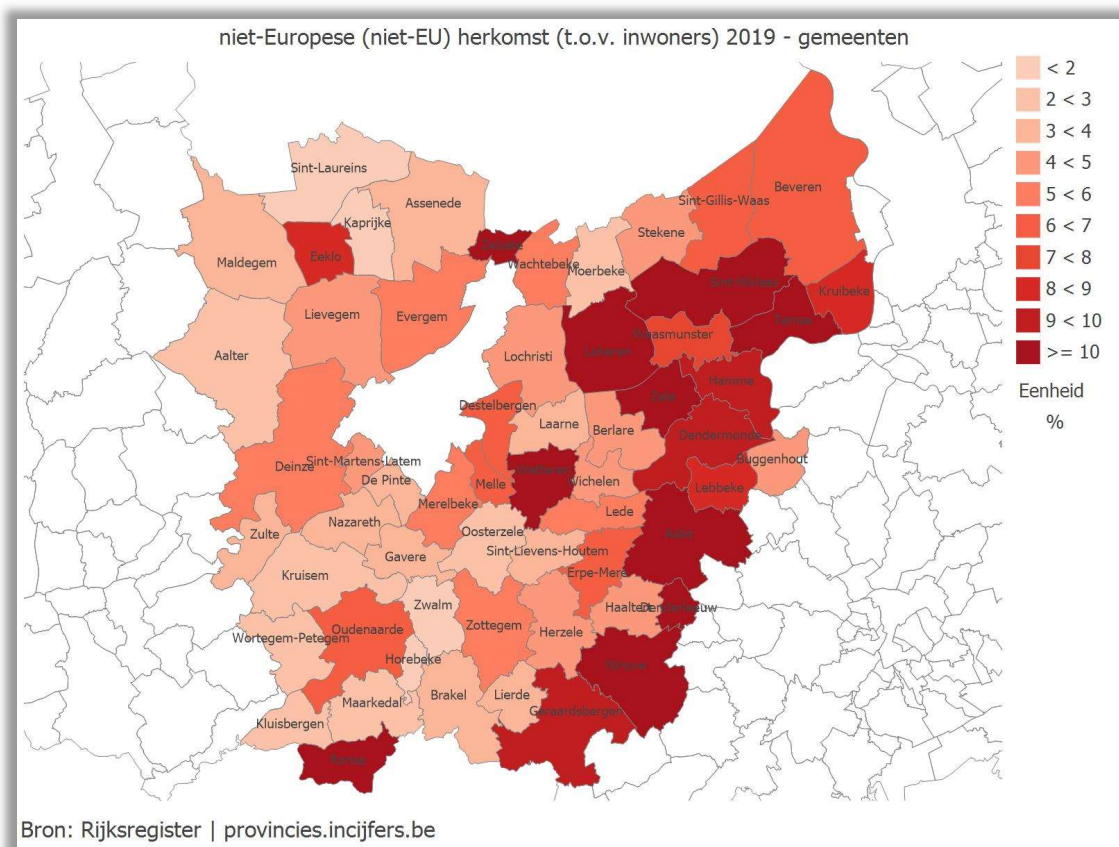
In Vlaams vergelijkend perspectief staat de provincie Oost-Vlaanderen met 11,6 % inwoners met niet-Europese herkomst op de vierde plaats. Onderstaande kaart toont echter heel duidelijk aan dat heel wat steden en gemeenten (behalve Gent, Zelzate en Ronse) vooral gesitueerd in de oostelijke helft van de provincie) verhoudingsgewijs veel hoger scoren op deze indicator dan gelijkaardige steden en gemeenten in provincies met een hoger gemiddeld aandeel. In ons werkgebied zijn er met andere woorden een aanzienlijk aantal gemeenten die ook in vergelijking met andere steden en gemeenten in andere provincies bijzonder hoog scoren (cf. donkerblauw gekleurde steden en gemeenten ten opzichte van de gebieden met lichtgrijs gekleurde steden en gemeenten).

2.6.1. Het aantal inwoners met een niet-EU herkomst per stad of gemeente in ons werkgebied

Het aandeel inwoners met een niet-EU herkomst is binnen ons werkgebied is geografisch heel sterk geconcentreerd in de oostelijke rand van de provincie Oost-Vlaanderen (het Waasland en de Denderstreek). Daarnaast springen ook Zelzate en Wetteren in het oog.

Tenslotte treffen we in Ronse het hoogste aandeel inwoners (1 op 4) met niet-EU herkomst. Het aandeel overstijgt in Ronse zelfs dat van Gent.

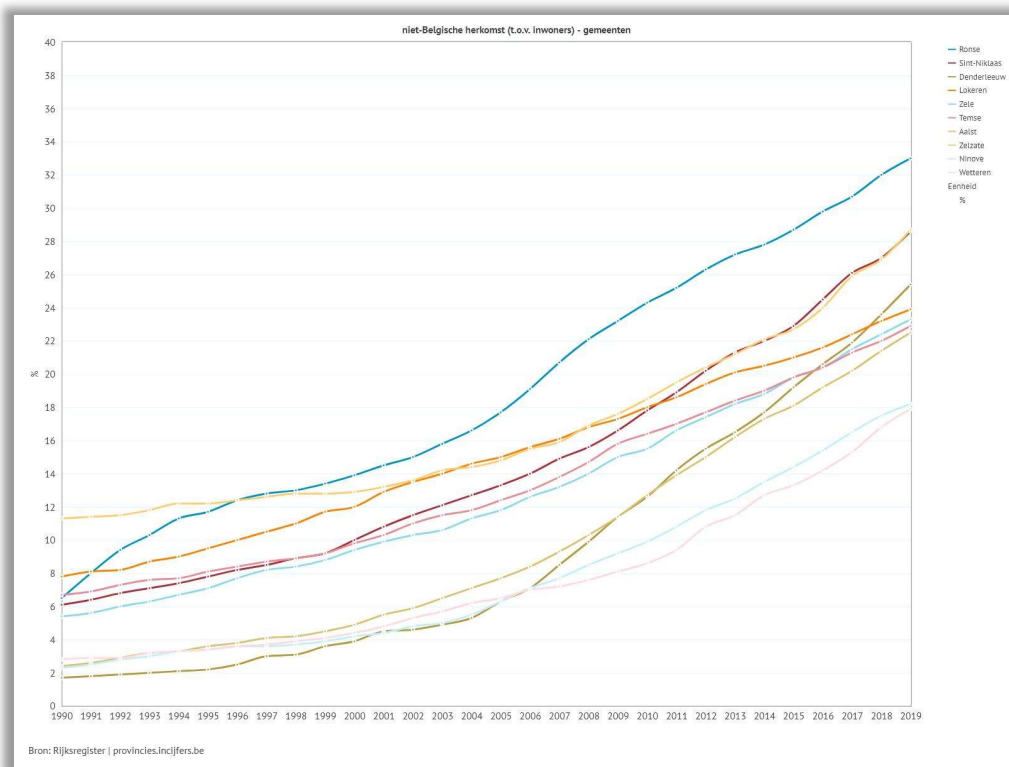
▼ Kaart 2.6.1. het aandeel inwoners met niet-EU herkomst per stad of gemeente

▼ Tabel 2.6.1. Top-10 van de steden en gemeenten in ons werkgebied volgens hoogste aandeel inwoners met niet-EU herkomst

Stad / gemeente	niet-Europese (niet-EU) herkomst (t.o.v. inwoners)
Ronse	25,7%
Sint-Niklaas	22,0%
Denderleeuw	19,6%
Lokeren	18,5%
Zele	17,8%
Temse	16,8%
Aalst	16,6%
Zelzate	13,3%
Ninove	12,8%
Wetteren	12,2%

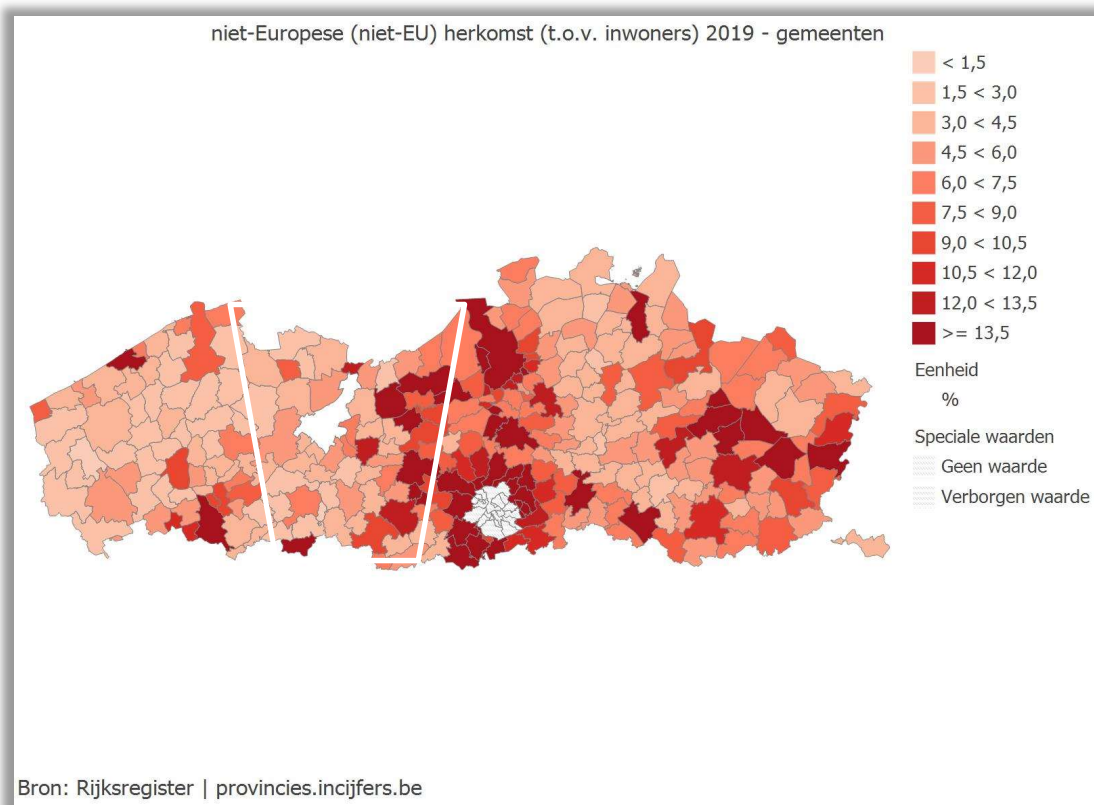
▼ Grafiek 2.6.1. Evolutie van het aandeel inwoners met niet-EU herkomst tussen 1990 en 2019 in de Top-10 steden en gemeenten

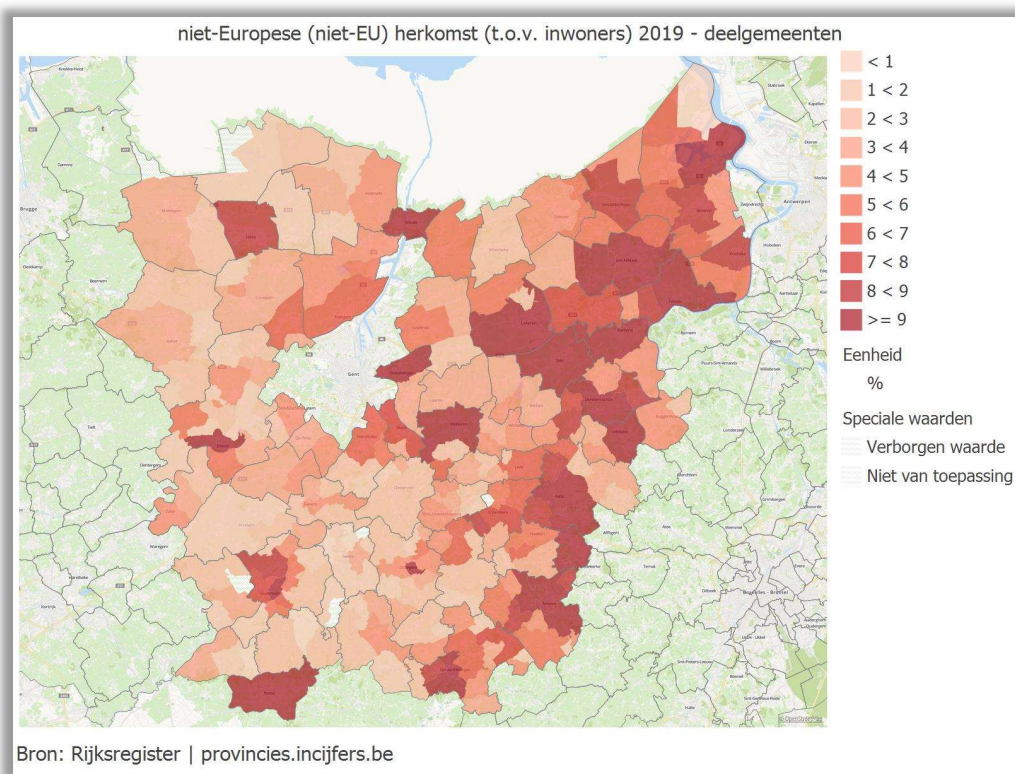
2.6.2. Het aantal inwoners met een niet-EU herkomst in Vlaams vergelijkend perspectief

▼ Kaart 2.6.2. het aandeel inwoners met niet-EU herkomst in Vlaams vergelijkend perspectief

2.6.3. Het aantal inwoners met een niet-EU herkomst per kernstad of deelgemeente in ons werkgebied

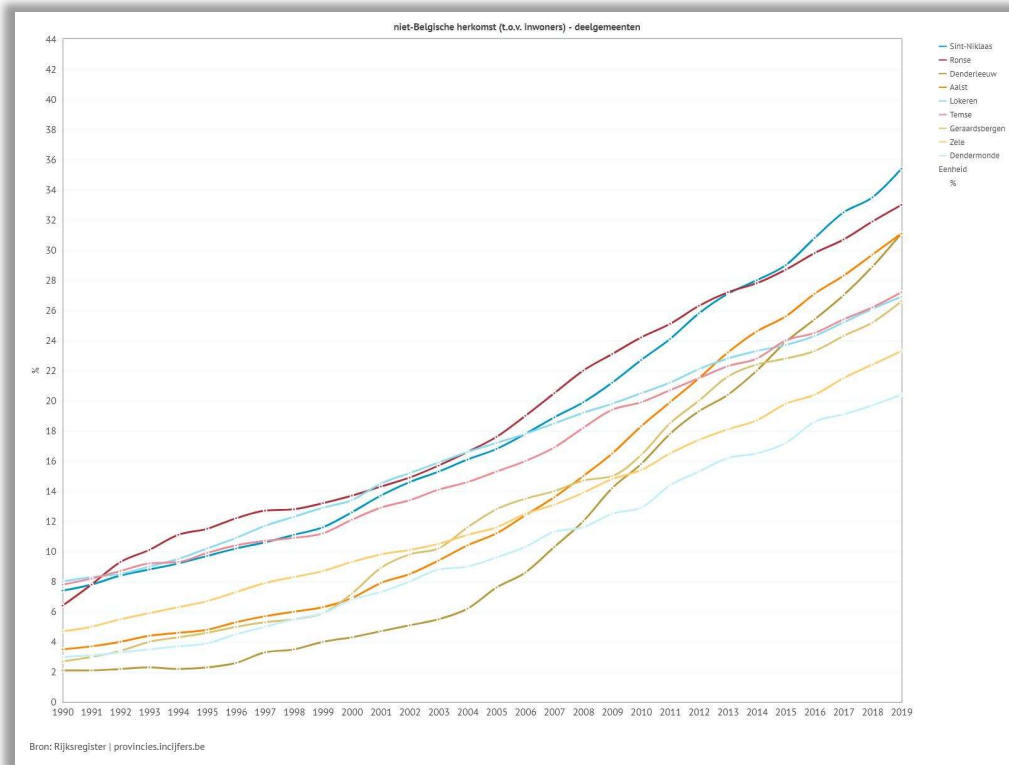
▼ Kaart 2.6.3. (a) Het aandeel inwoners met niet-EU herkomst per kernstad of deelgemeente

▼ Tabel 2.6.3. Top-10 van de kernsteden of deelgemeenten in ons werkgebied volgens hoogste aandeel inwoners met niet-EU herkomst

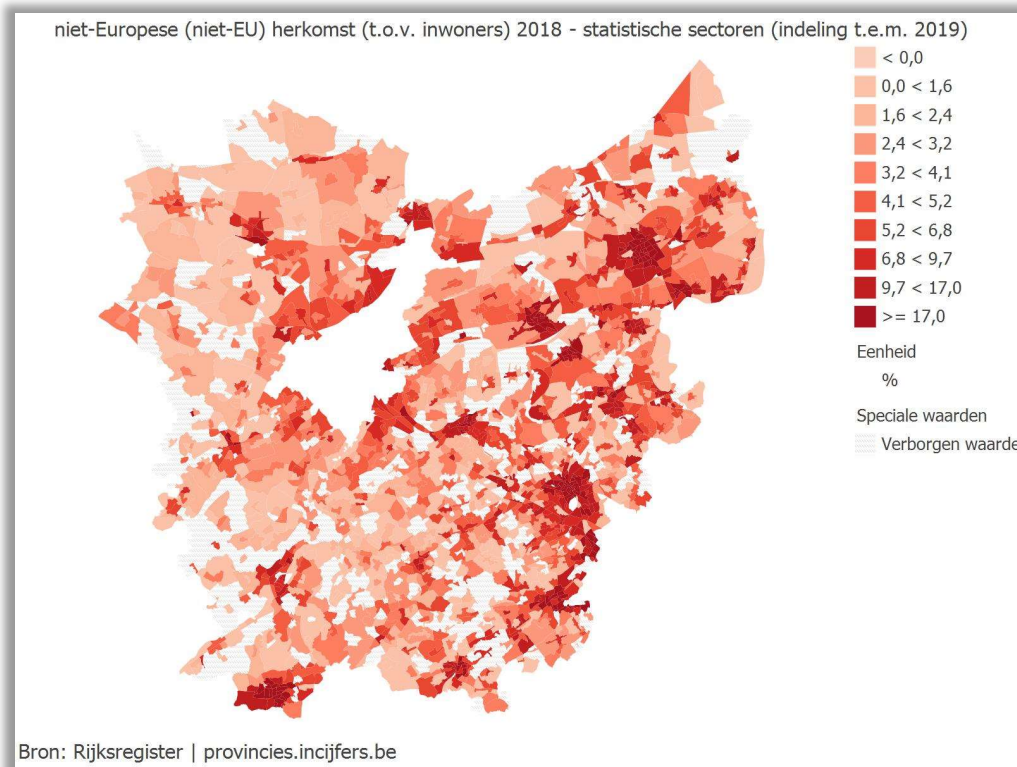
Kernstad / deelgemeente	Aandeel inwoners met niet-EU herkomst
Sint-Niklaas	28,0%
Ronse	25,7%
Denderleeuw	24,5%
Aalst	23,8%
Lokeren	21,3%
Temse	20,6%
Geraardsbergen	20,4%
Ninove	20,3%
Zele	17,8%
Dendermonde	15,3%

▼ Grafiek 2.6.3. Evolutie van het aandeel inwoners met niet-EU herkomst tussen 1990 en 2019 in de Top-10 kernsteden en deelgemeenten

Tenslotte biedt onderstaande Kaart 2.6.3. (b) met de statistische sector als ruimtelijke afbakening een nog scherper beeld van de ruimtelijke spreiding van de inwoners met niet-EU herkomst over ons werkgebied.

▼ Kaart 2.6.3. (b) Het aandeel inwoners met niet-EU herkomst per statistische sector

DEEL 2 – MAATSCHAPPELIJKE KWETSBAARHEID IN ONS WERKGEBIED

1. MAATSCHAPPELIJKE KWETSBAARHEID IN KAART GEBRACHT

Voor het in kaart brengen van ‘maatschappelijke kwetsbaarheid’ binnen ons werkgebied (de provincie Oost-Vlaanderen excl. Gent), konden wij dankbaar beroep doen op de bereidwillige medewerking van de dienst sociale planning van de provincie Oost-Vlaanderen.⁵ Naar aanleiding van de opmaak van onze gebiedsanalyse bij ons meerjarenplan 2016-2020, stelden wij de dienst sociale planning immers de vraag om voor ons een indicatoren-set op te stellen die een globaal beeld geeft van de geografische situering van de maatschappelijke kwetsbaarheid in ons werkgebied. De denkoefening van een interprovinciale werkgroep resulteerde in onderstaande indicatoren-set:

1. Risico-indicatoren
  - Alleenstaanden 18-65 jaar
  - Alleenwonende 75-plussers
  - Eenoudergezinnen met min. 1 kind jonger dan 18 jaar
  - Lagere schoolkinderen met een laagopgeleide moeder
  - Leerlingen secundair onderwijs met een laagopgeleide moeder
  - Werkloosheidsdruk
  - Laaggeschoolde en langdurig werkzoekenden
2. Kansarmoede-indicatoren
  - Kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen
  - Beroepsactieven met een beperkt inkomen
  - Ouderen met een beperkt inkomen
3. Betalingsmoeilijkheden
  - Elektriciteitsmeters
  - Gezinnen op de wachtlijst voor sociale woning
4. Een nieuwe generatie met zorgen
  - Kinderen basisonderwijs met schooltoelage
  - Kinderen secundair onderwijs met schooltoelage

Deze indicatoren-set heeft als grote verdienste dat het die gemeenten binnen ons werkgebied in kaart brengt waar de concentratie van maatschappelijk kwetsbare groepen het grootst is. Anderzijds heeft deze indicatoren-set slechts een kwantitatief beeld van de realiteit. Zo bieden deze cijfers en kaarten ons geen inzicht in de werking van de lokale woonmarkt of de kwaliteit van de maatschappelijke dienstverlening bijvoorbeeld.

---

⁵ http://www.oost-vlaanderen.be/public/welzijn_gezondheid/sociale_planning/index.cfm

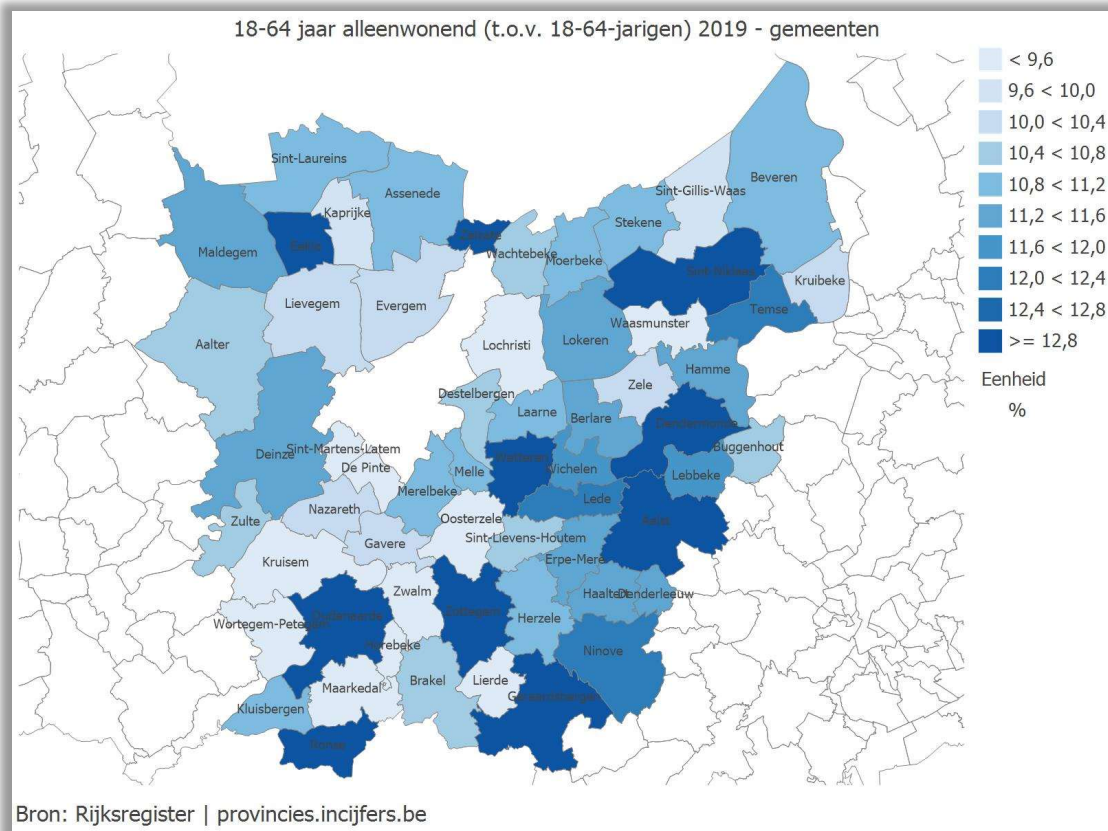
1.1. RISICO-INDICATOREN

1.1.1. Alleenwonenden tussen 18 en 65 jaar

Op basis van de Vlaamse armoedebaarometer kunnen we stellen dat alleenwonenden, personen in eenoudergezinnen en oudere koppels een hoger dan gemiddeld risico lopen op armoede.⁶ Naar aantal vormen de oudere koppels (cf. infra 1.1.2.) de grootste groep bij de personen onder de armoederisicodrempel, op de voet gevolgd door alleenwonenden.⁷

Het aandeel alleenwonenden tussen 18 en 65 jaar in ons werkgebied

▼ Kaart 1.1.1. (a) Aandeel alleenwonenden tussen 18 en 65 jaar in ons werkgebied

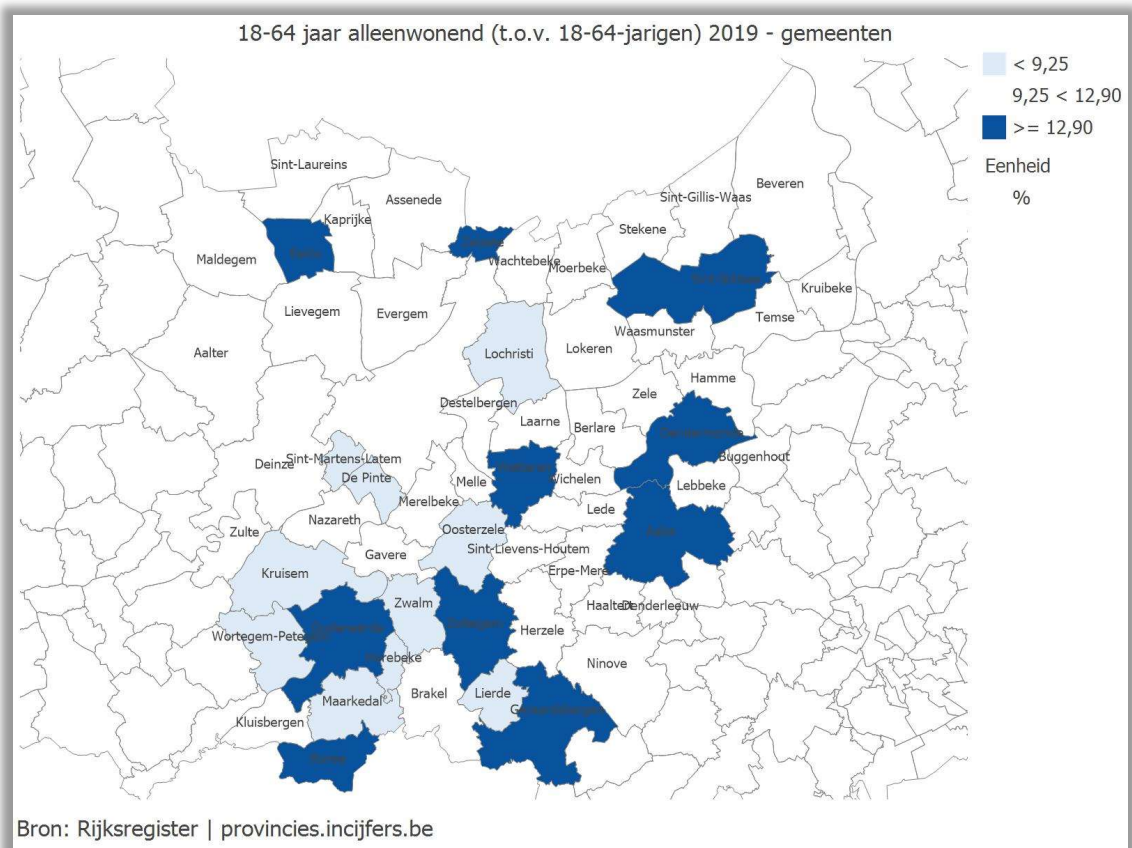
⁶ Een alleenstaande wordt in het rijksregister beschouwd als een éénpersoonshuishouden.

⁷ De Vlaamse Armoedemonitor wordt een omgevingsmonitor genoemd omdat hij verschillende armoede-indicatoren samenbrengt die gebruikt worden in Europese, federale en andere Vlaamse monitorrapporten. Het gaat onder meer om indicatoren uit het Pact 2020, de EU2020-strategie, de interfederale armoedebaarometer en de armoedebaarometer van Decenniumdoelen 2017. De meeste indicatoren zijn gebaseerd op de resultaten van enquêtes. Het gaat ten eerste om de Europese Union Statistics on Income and Living Condition (EU-SILC). Het is een door Eurostat gecoördineerde jaarlijkse enquête die voor België wordt uitgevoerd door de Algemene Directie Statistiek en FOD Economie.

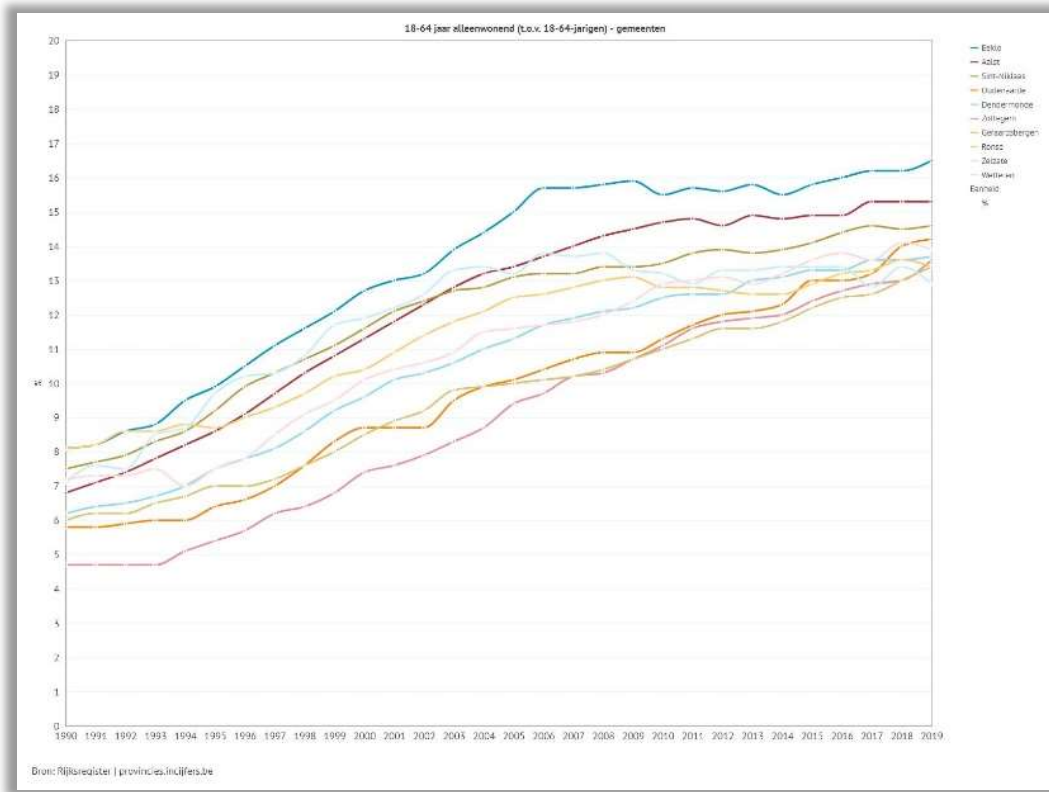
▼ Tabel 1.1.1. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met een hoog aandeel alleenwonenden tussen 18 en 65 jaar

Stad / gemeente	18-64 jaar alleenwonend [aantal]	totaal aantal inwoners volgens rijksregister [aantal]	18-64 jaar alleenwonend (t.o.v. 18-64-jarigen) [%]
Eeklo	2 082	21 250	16,50%
Aalst	8 020	86 506	15,30%
Sint-Niklaas	6 739	78 409	14,60%
Oudenaarde	2 722	31 416	14,20%
Wetteren	2 213	25 934	13,90%
Dendermonde	3 805	45 789	13,70%
Zottegem	2 182	26 593	13,60%
Geraardsbergen	2 723	33 471	13,40%
Ronse	2 046	26 495	13,40%
Zelzate	986	12 852	12,90%

▼ Kaart 1.1.1. (b) De 10 Oost-Vlaamse steden en gemeenten met de hoogste en de 10 steden en gemeenten met het laagste aandeel alleenstaanden tussen 18 en 65 jaar

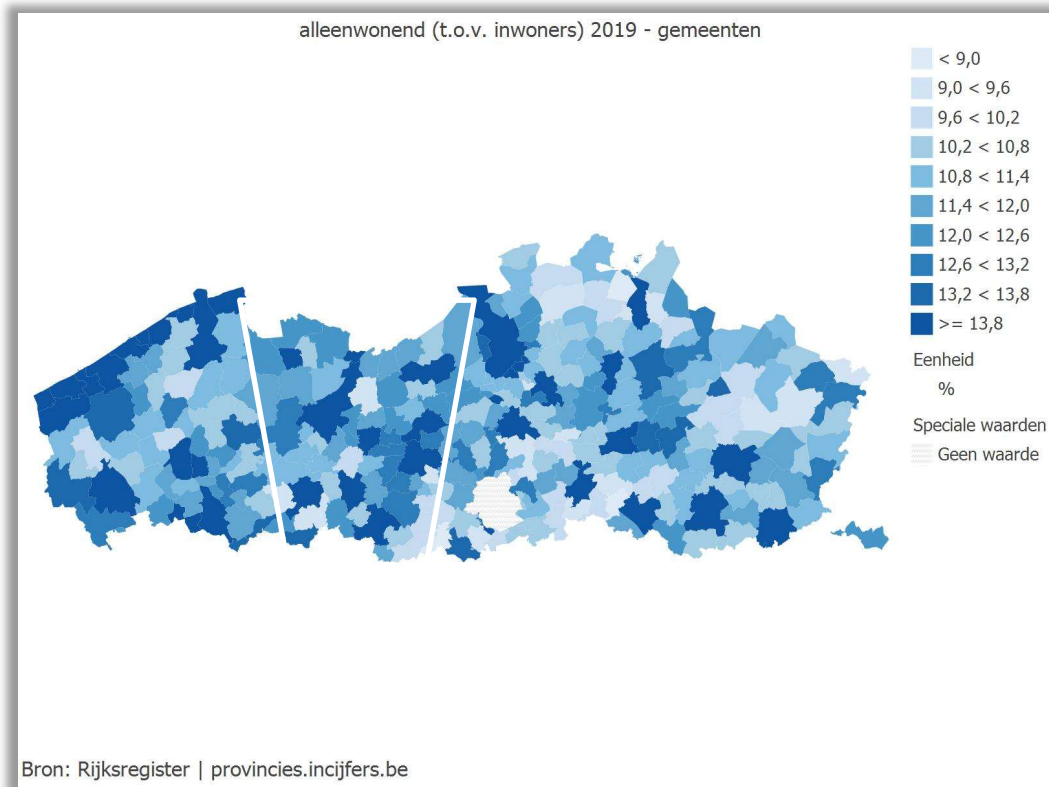

- ▼ Grafiek 1.1.1. Evolutie sinds 1990 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aandeel alleenstaanden tussen 18 en 65 jaar

Het aandeel alleenwonenden tussen 18 en 65 jaar in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.1.1. (c) Aandeel alleenwonenden tussen 18 en 65 jaar in Vlaams vergelijkend perspectief

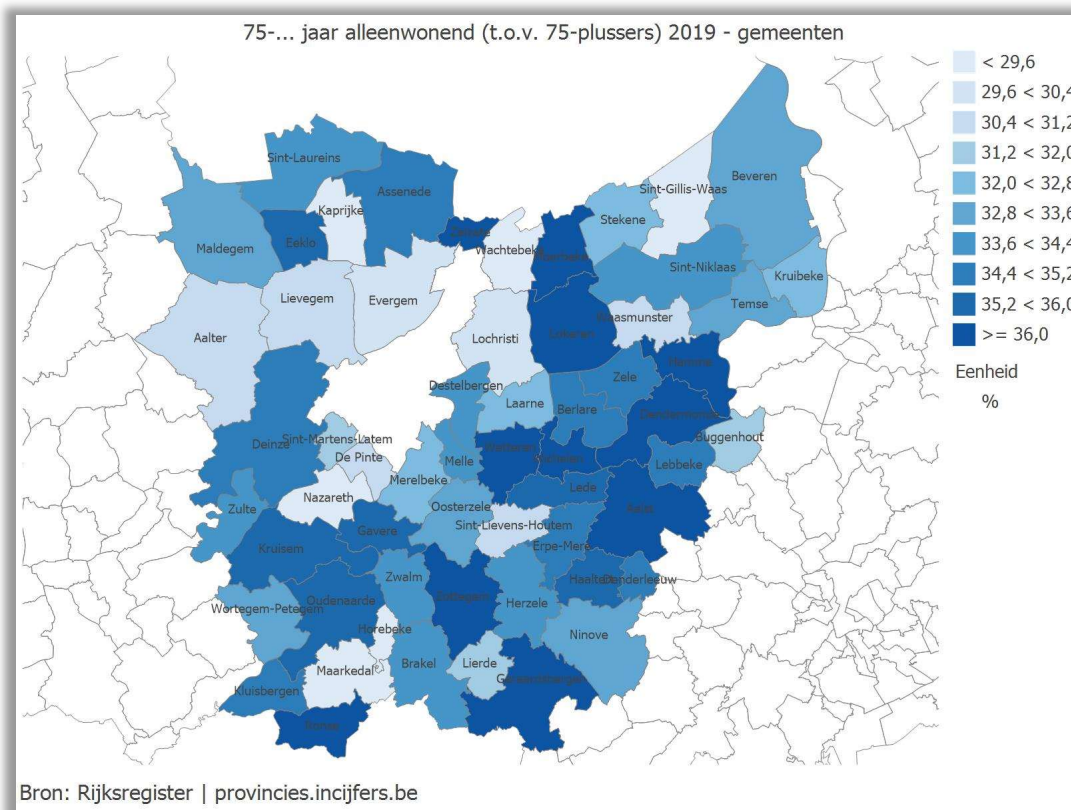

1.1.2. Alleenwonende 75-plussers

Volgens het jaarboek Armoede in België hebben de jongeren tot en met 15 jaar (cf. infra kinderarmoede) en 65-plussers de grootste kans om onder de armoedegrens te leven. 20,2% van de 65-plussers in België heeft een inkomen dat lager is dan de 60% van het mediaan equivalent-inkomen.⁸ Dit is nog meer het geval bij de groep alleenwonende 75-plussers.

Het aandeel alleenwonende 75-plussers in ons werkgebied

▼ Kaart 1.1.2. (a) Aandeel alleenwonende 75-plussers in ons werkgebied

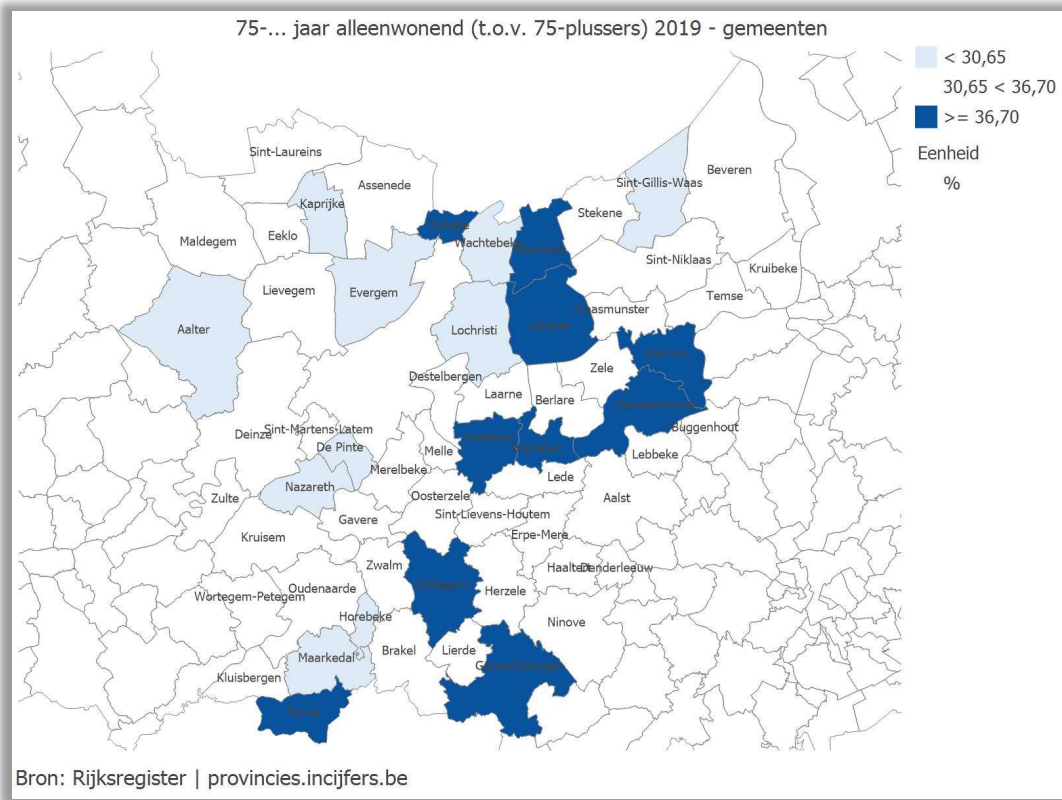
▼ Tabel 1.1.2. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied inzake alleenwonenden 75-plussers

Stad / gemeente	75-... jaar alleenwonend [aantal]	totaal aantal inwoners volgens rijksregister [aantal]	75-... jaar alleenwonend (t.o.v. 75-plussers) [%]
Ronse	943	26 495	39,10%
Zottegem	1 107	26 593	38,30%
Moerbeke	209	6 471	38,10%
Hamme	859	24 874	38,00%
Dendermonde	1 646	45 789	37,60%
Wichelen	403	11 676	37,40%
Geraardsbergen	1 189	33 471	37,30%
Wetteren	932	25 934	37,20%
Zelzate	466	12 852	37,00%
Lokeren	1 254	41 714	36,70%

⁸ LAHAYE W., PANNECOUCKE I., VRANKEN J. en VAN ROSSEM R. eds. (2013) *Armoede in België – Jaarboek 2013*, Acco, p. 381.

▼ Kaart 1.1.2. (b) de 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met het hoogste en laagste aandeel alleenwonende 75-plussers

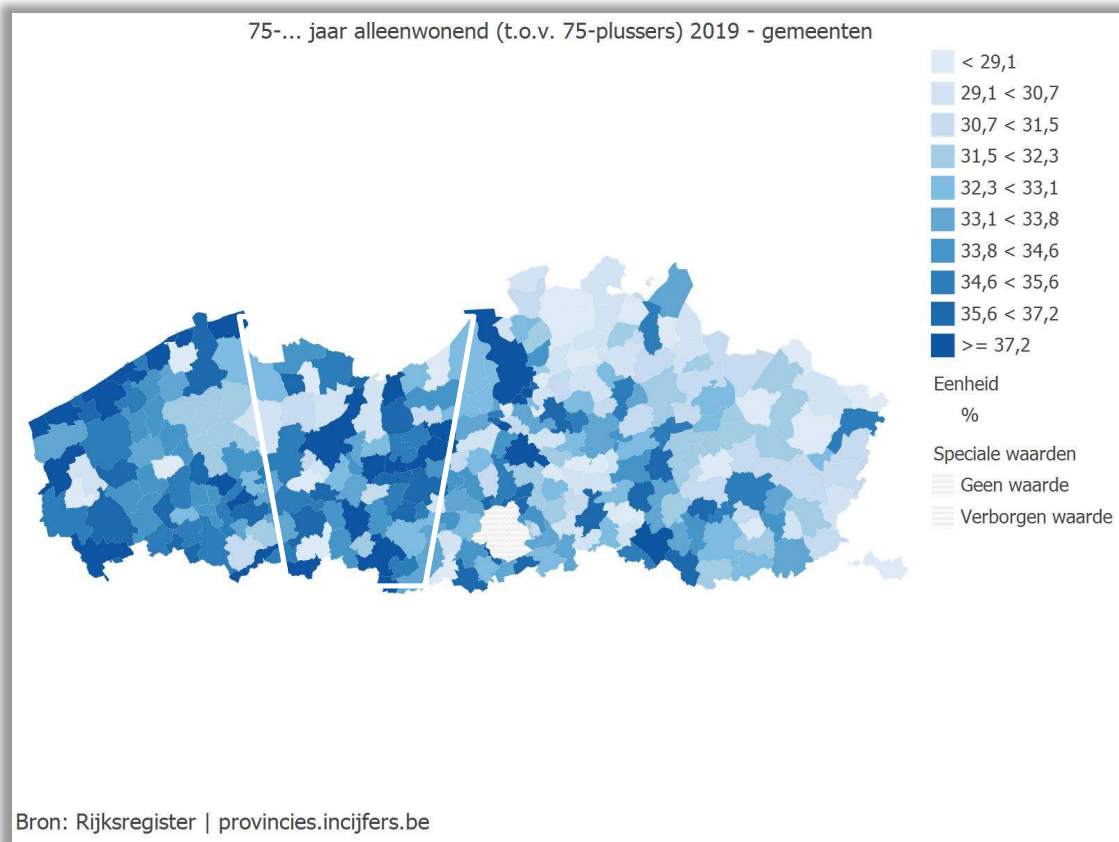

▼ Grafiek 1.1.2. Evolutie sinds 1990 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aandeel alleenwonende 75-plussers

Het aandeel alleenwonende 75-plussers in Vlaams vergelijkend perspectief

▼ Kaart 1.1.2. (c) Aandeel alleenwonenden 75-plussers in Vlaams vergelijkend perspectief

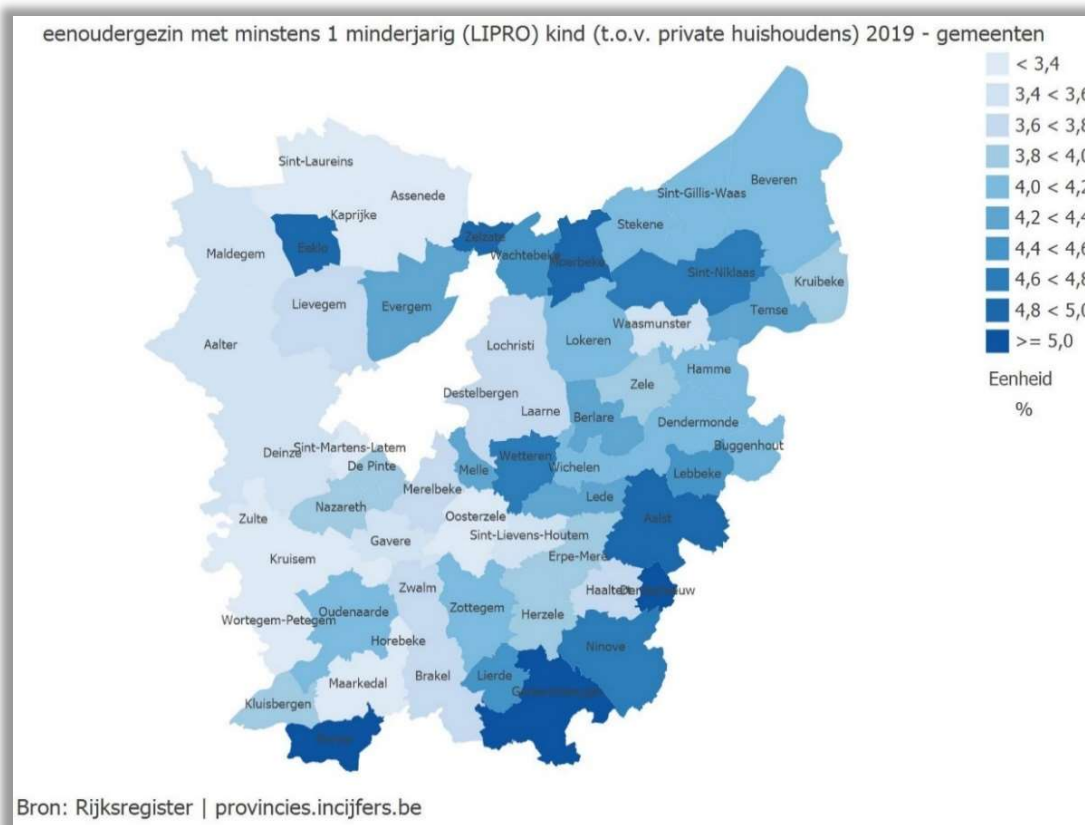

1.1.3. Eenoudergezinnen met minimum 1 kind jonger dan 18 jaar

Naast alleenstaanden en ouderen lopen een risico, ook éénoudergezinnen hebben een verhoogd armoederisico.⁹

Aandeel éénoudergezinnen met minimum 1 kind jonger dan 18 jaar in ons werkgebied

▼ Kaart 1.1.3. (a) Aandeel éénoudergezinnen met min. 1 kind jonger dan 18 jaar

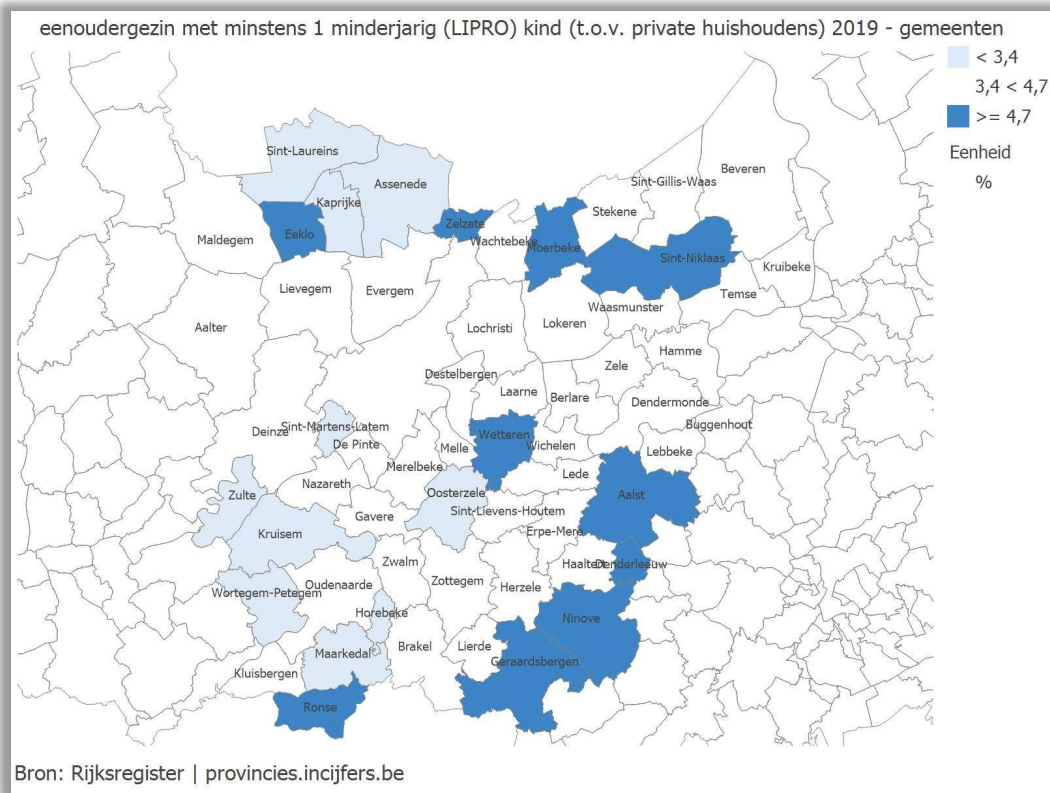

▼ Tabel 1.1.3. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met het hoogste en laagste aandeel éénoudergezinnen met min. 1 kind jonger dan 18 jaar

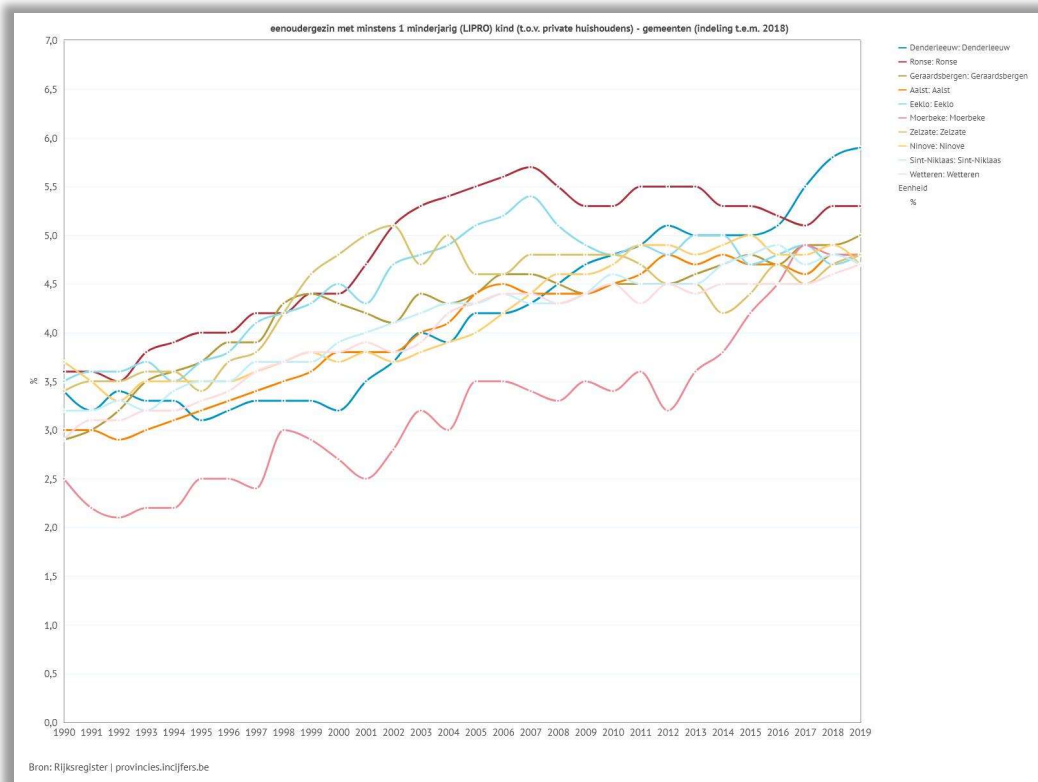
Stad / gemeente	eenoudergezin met minstens 1 minderjarig (LIPRO) kind [aantal]	private huishoudens [aantal]	eenoudergezin met minstens 1 minderjarig (LIPRO) kind (t.o.v. private huishoudens) [%]
Denderleeuw	490	8 372	5,90%
Ronse	579	10 846	5,30%
Geraardsbergen	725	14 501	5,00%
Aalst	1 845	38 103	4,80%
Eeklo	464	9 634	4,80%
Moerbeke	131	2 721	4,80%
Zelzate	264	5 467	4,80%
Ninove	767	16 432	4,70%
Sint-Niklaas	1 565	33 117	4,70%
Wetteren	534	11 398	4,70%

⁹ LAHAYE W., PANNECOUCKE I., VRANKEN J. en VAN ROSSEM R. eds (2013) *Armoede in België – Jaarboek 2013*, Acco, p. 381.

- ▼ Kaart 1.1.3. (b) De 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel éénoudergezinnen met min. 1 kind jonger dan 18 jaar

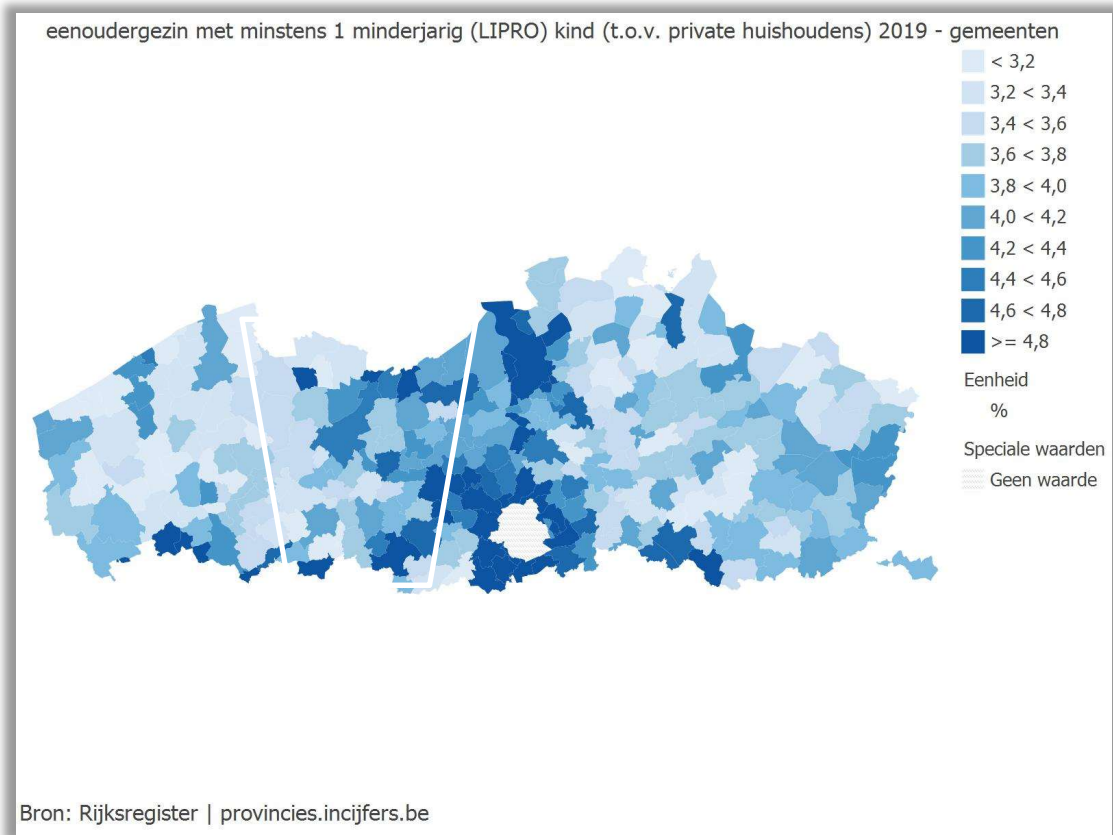

- ▼ Grafiek 1.1.3. Evolutie sinds 1990 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aandeel

Aandeel eenoudergezinnen met minimum 1 kind jonger dan 18 jaar in Vlaams vergelijkend perspectief

▼ Kaart 1.1.3. (c) Aandeel éénoudergezinnen met min. 1 kind jonger dan 18 jaar in Vlaams vergelijkend perspectief

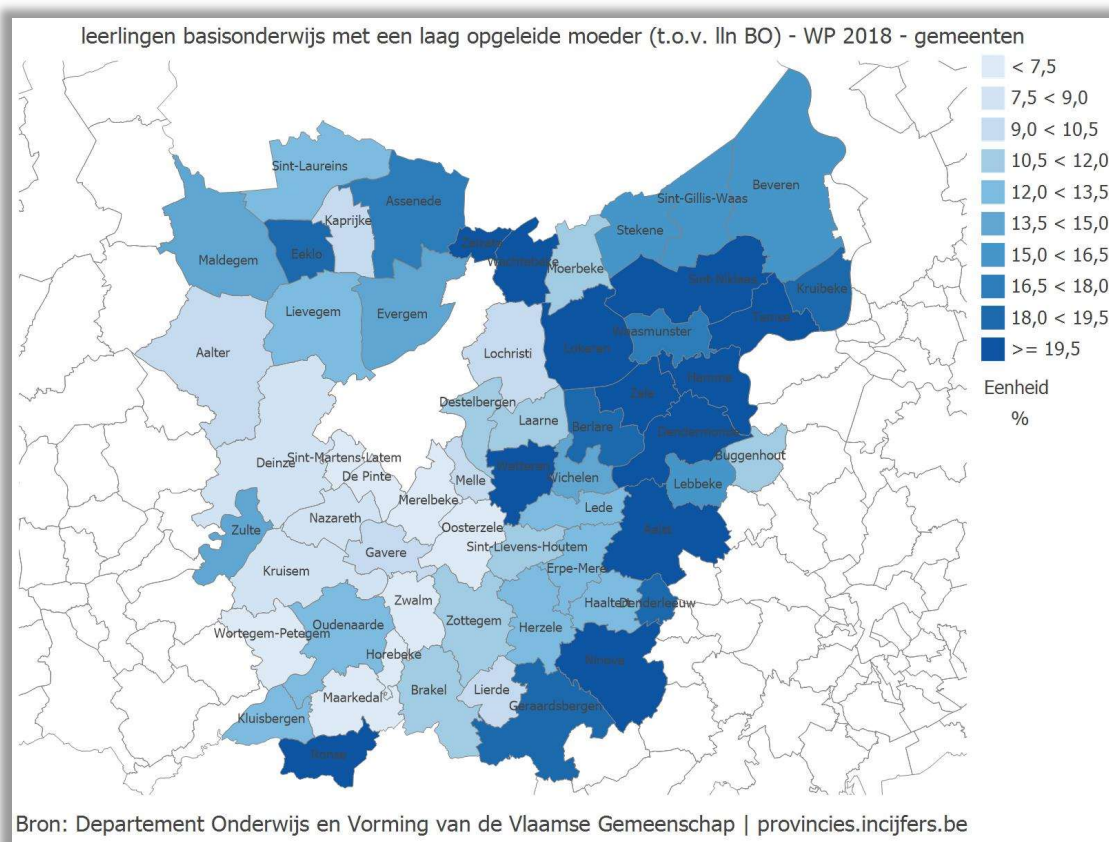

1.1.4. Lagere schoolkinderen met een laagopgeleide moeder

Onderzoek inzake gelijke onderwijskansen toont aan dat er een sterk negatief verband bestaat tussen het opleidingsniveau van de moeder en de kans op het oplopen van schoolse achterstand in het Vlaams lager onderwijs.¹⁰ Hoe hoger namelijk de opleiding van de moeder, hoe kleiner de kans dat het kind reeds achterstand heeft opgelopen tijdens de schoolloopbaan.¹¹ Daarom is voor het departement onderwijs het opleidingsniveau van de moeder een belangrijke indicator bij het toewijzen van extra middelen aan scholen met een verhoogde concentratie leerlingen uit maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Een leerling scoort volgens het departement onderwijs op de indicator 'opleidingsniveau moeder' als de moeder niet in het bezit is van een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs (ASO, TSO, KSO, BSO, A2, B2, HSTL of een diploma van de 4^e graad BSO).¹²

Aandeel lagere schoolkinderen met een laagopgeleide moeder in ons werkgebied

▼ Kaart 1.1.4. (a) Aandeel lagere schoolkinderen met een laagopgeleide moeder in ons werkingsgebied

▼ Tabel 1.1.4. Top-10 steden en gemeenten in ons werkgebied met een hoog aandeel leerlingen in het basisonderwijs met een laagopgeleide moeder

Stad / gemeente	Leerlingen in het basisonderwijs met een laagopgeleide moeder [aantal]	Aantal leerlingen in het basisonderwijs [aantal]	Aandeel leerlingen in het basisonderwijs met een laagopgeleide moeder [%]
Ronse	1 089	3 385	35,80%
Zelzate	458	1 383	34,70%
Sint-Niklaas	2 657	9 398	29,50%

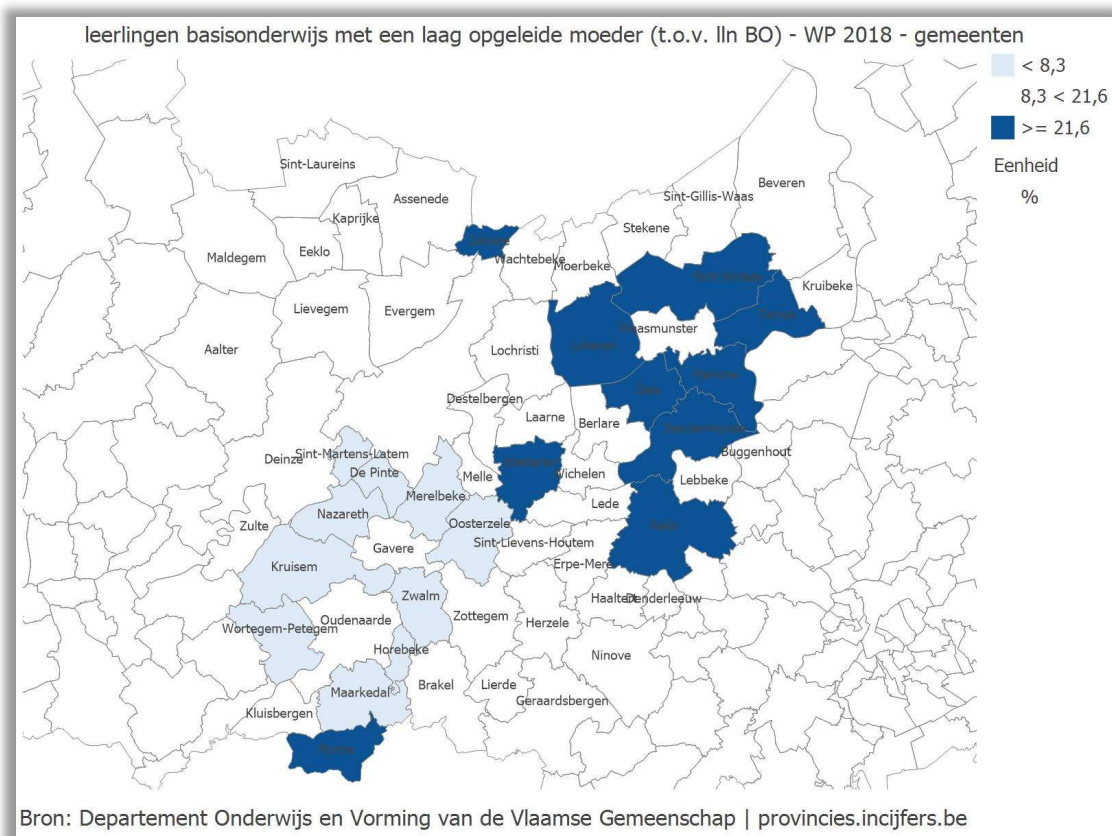
¹⁰ HIRTT, N., NICAISE, I. & DE ZUTTER, D. (2007), *De school van de ongelijkheid*, Berchem: EPO, 171p.

¹¹ VAN AERDEN K. & CANTILLON B. (2010), *De sociale gelaagdheid van schoolse achterstand in GOK en niet-GOK scholen – CSB-berichten*, Centrum voor sociaal beleid Herman Deleek, Universiteit Antwerpen, 13 p.

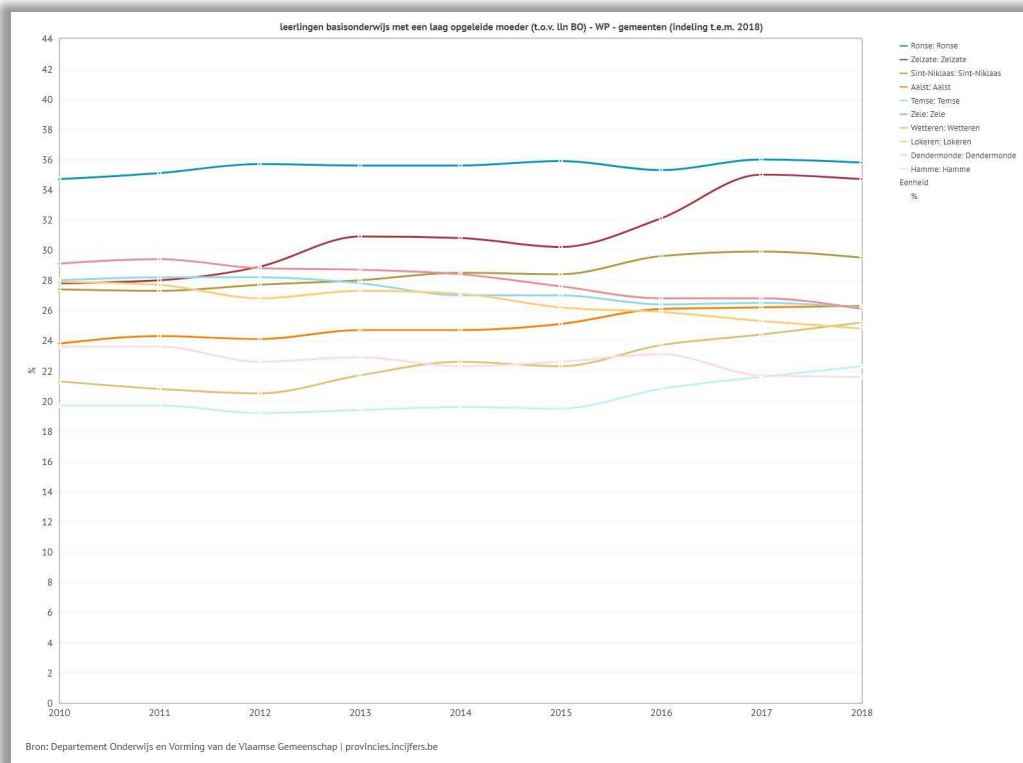
¹² http://www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/agodi/pdf/leerlingenkenmerken/FAQ_Leerlingenkenmerken.pdf

Aalst	2 431	9 574	26,30%
Temse	865	3416	26,20%
Zele	596	2380	26,10%
Wetteren	657	2718	25,20%
Lokeren	1201	5035	24,80%
Dendermonde	1013	4751	22,30%
Hamme	583	2812	21,60%

- ▼ Kaart 1.1.4. (b) De 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel leerlingen in het basisonderwijs met een laagopgeleide moeder

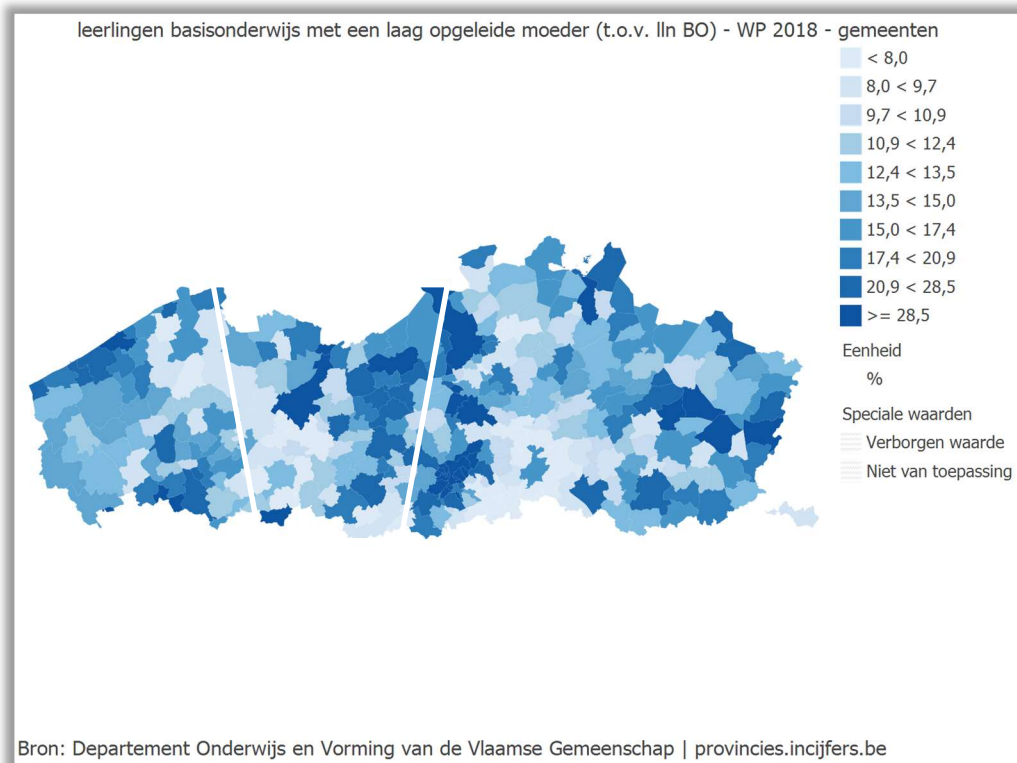

- ▼ Grafiek 1.1.4. Evolutie sinds 2010 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aandeel leerlingen in het basisonderwijs met een laagopgeleide moeder

Aandeel lagere schoolkinderen met een laagopgeleide moeder in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.1.4. (c) Lagere schoolkinderen met een laagopgeleide moeder in Vlaams vergelijkend perspectief

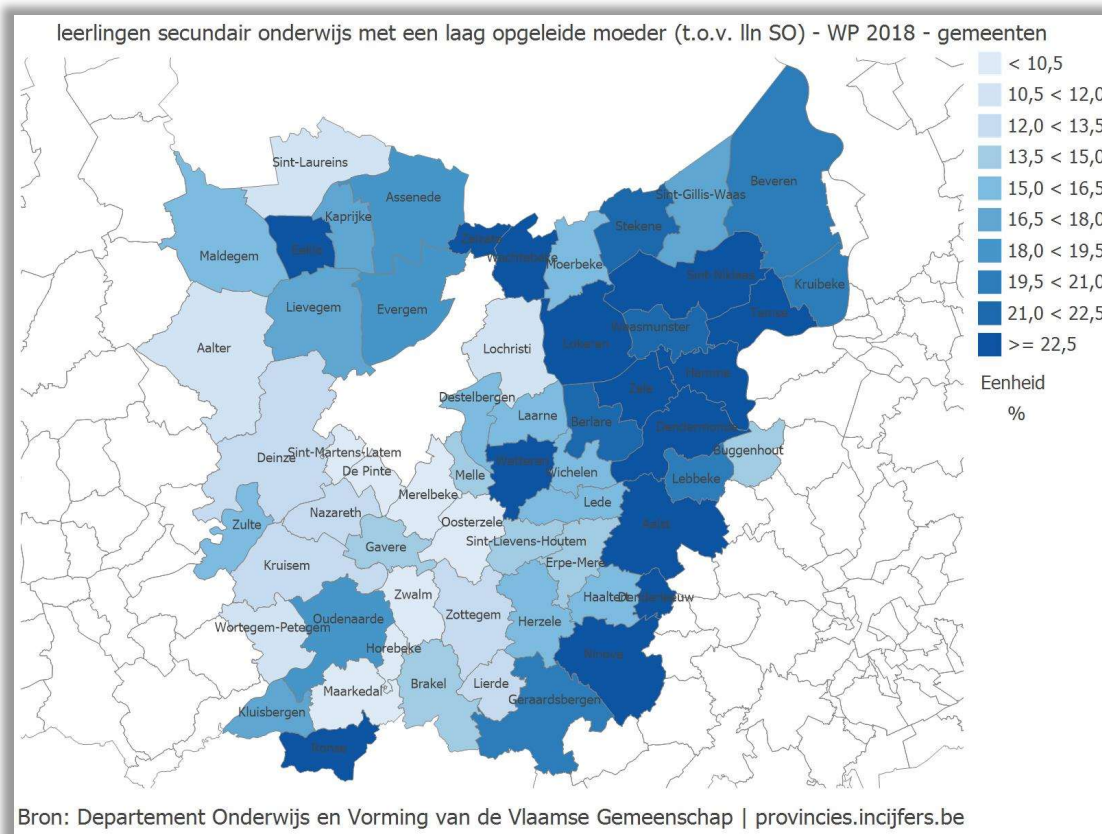

1.1.5. Leerlingen secundair onderwijs met een laagopgeleide moeder

Aandeel leerlingen secundair onderwijs met een laagopgeleide moeder in ons werkgebied

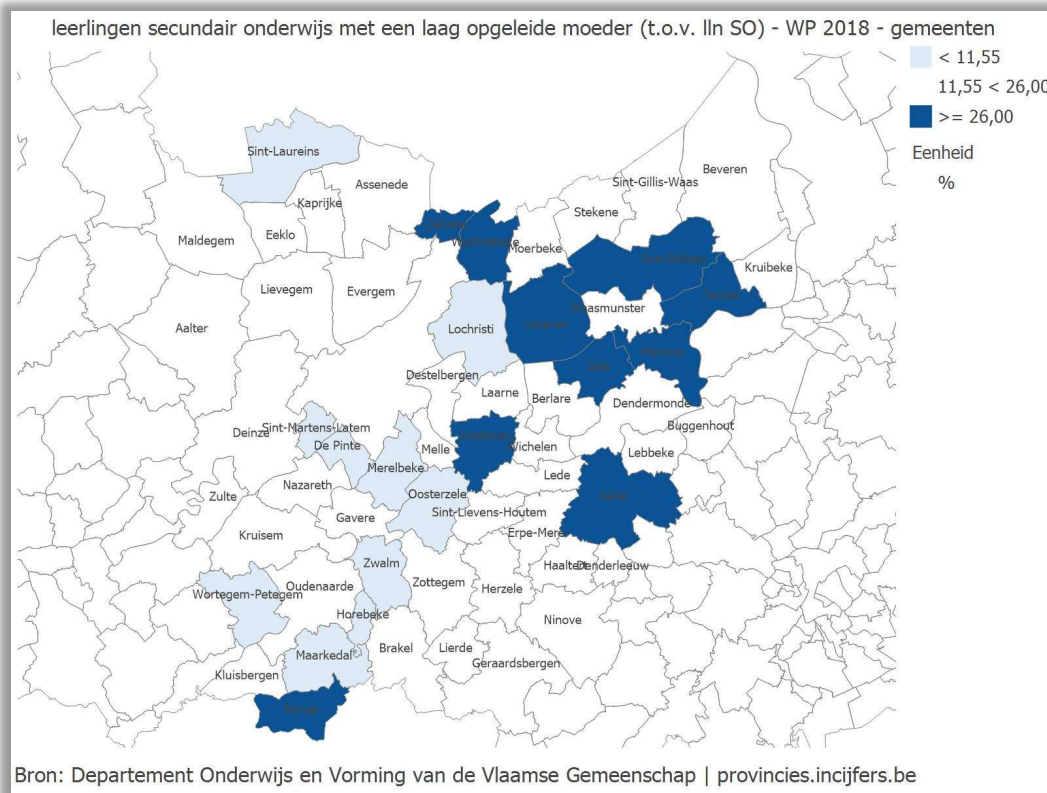
- ▼ Kaart 1.1.5. (a) aandeel leerlingen in het secundair onderwijs met een laag opgeleide moeder in ons werkgebied

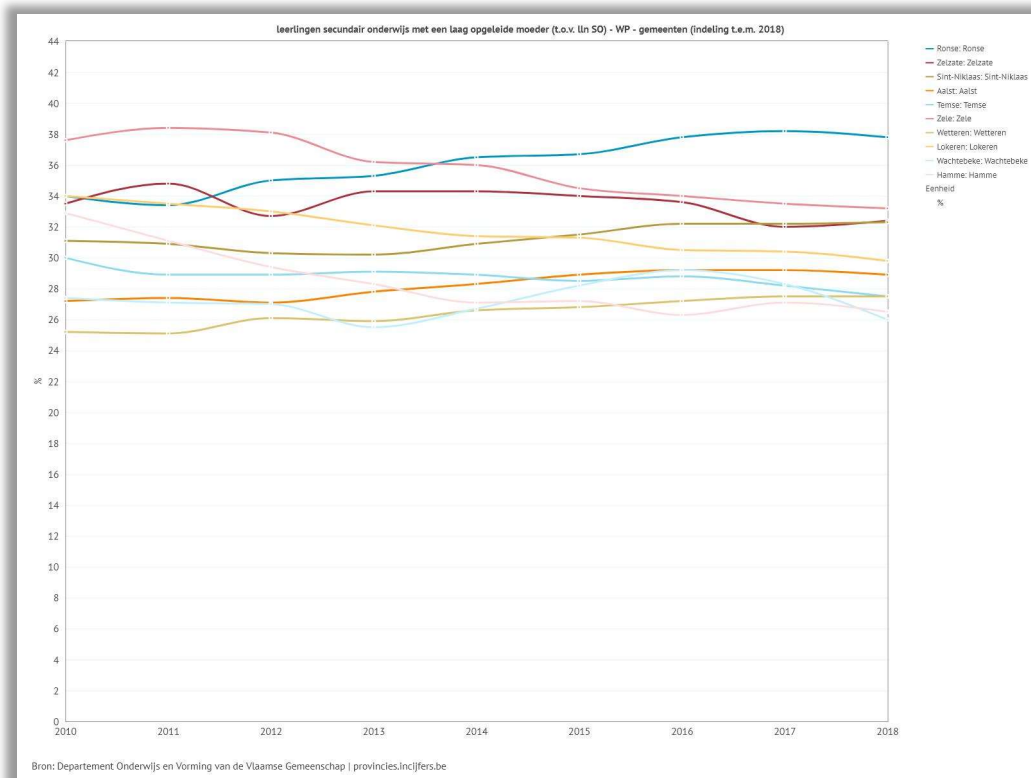
- ▼ Tabel 1.1.5. Top-10 steden en gemeenten in ons werkgebied met een hoog aandeel leerlingen in het secundair onderwijs met een laagopgeleide moeder

Stad / gemeente	Aantal leerlingen in het secundair onderwijs met een laag opgeleide moeder [aantal]	Aantal leerlingen in het secundair onderwijs [aantal]	Aandeel leerlingen in het secundair onderwijs met een laag opgeleide moeder [%]
Ronse	651	1 822	37,80%
Zele	497	1 588	33,20%
Zelzate	267	869	32,40%
Sint-Niklaas	1 738	5 732	32,30%
Lokeren	868	3 081	29,80%
Aalst	1 521	5 518	28,90%
Temse	557	2 129	27,50%
Wetteren	429	1 633	27,50%
Hamme	466	1 840	26,50%
Wachtebeke	145	583	26,00%

- ▼ Kaart 1.1.5. (b) De 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel leerlingen in het secundair onderwijs met een laagopgeleide moeder

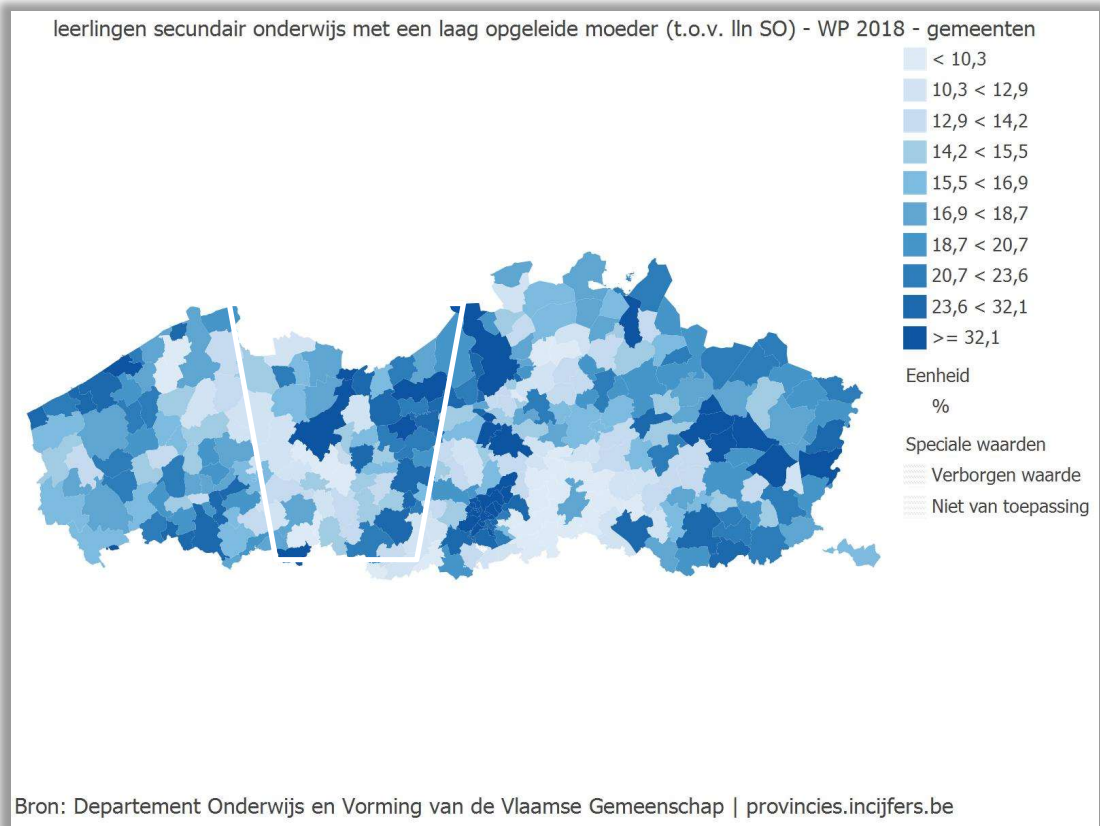

- ▼ Grafiek 1.1.5. Evolutie sinds 2010 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aandeel leerlingen in het secundair onderwijs met een laagopgeleide moeder

Aandeel leerlingen secundair onderwijs met een laagopgeleide moeder in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.1.5. (c) aandeel leerlingen in het secundair onderwijs met een laag opgeleide moeder in Vlaams vergelijkend perspectief

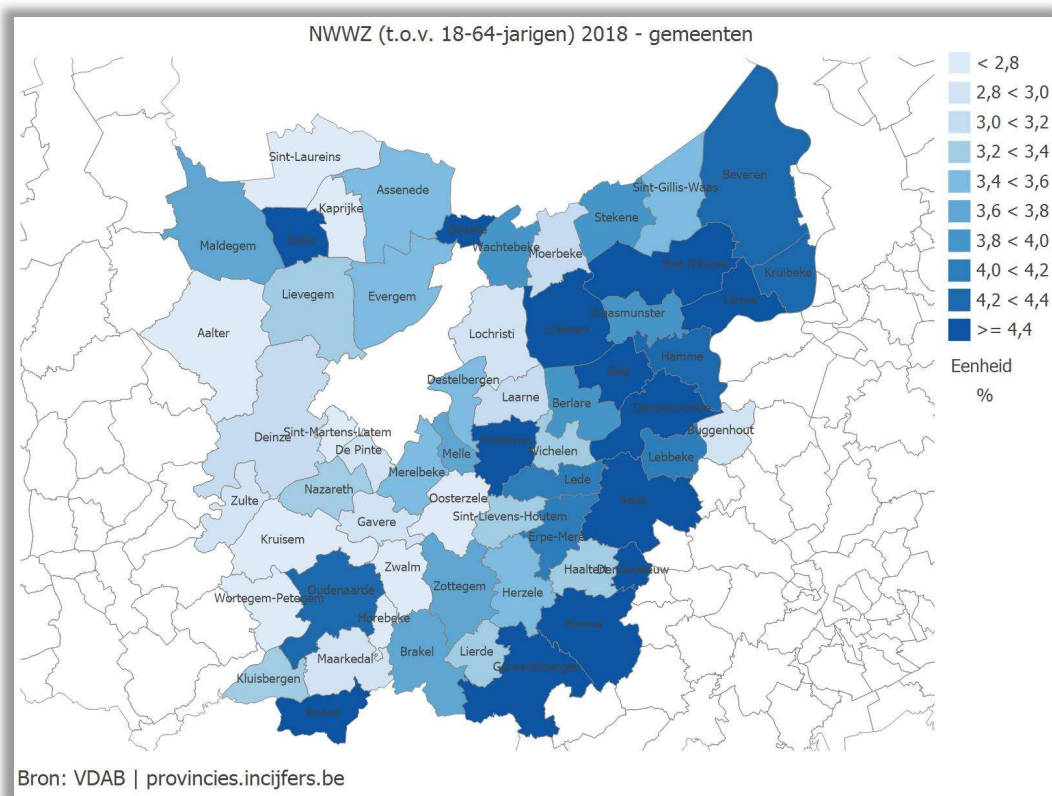

1.1.6. Werkloosheidsdruk

Doorgaans beschermt werk relatief goed tegen armoede. Werklozen hebben een armoederisico van 37,8% tegenover 4,2% voor werkenden.¹³ Toch stellen we de laatste jaren steeds vaker vast dat ook mensen met een job het moeilijker hebben om financieel het hoofd boven water te houden.

De werkloosheidsdruk in ons werkgebied

▼ Kaart 1.1.6. (a) Aandeel niet-werkende werkzoekenden ten opzichte van de 18-64 jarigen

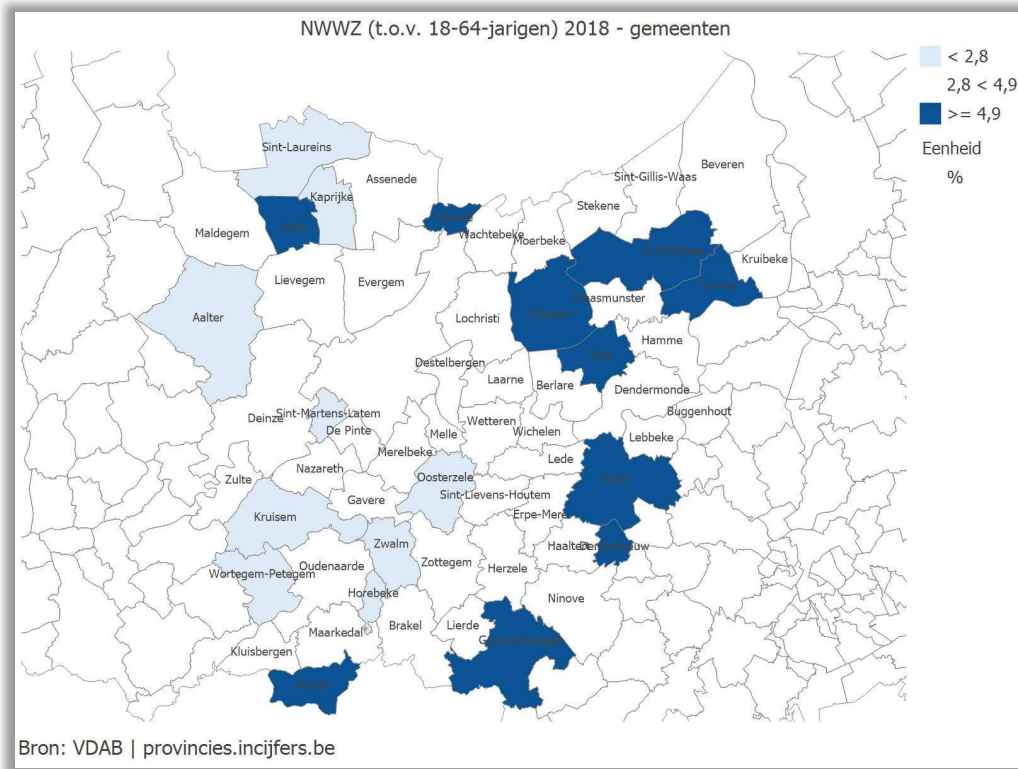

▼ Tabel 1.1.6. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met een hoog Aandeel niet-werkende werkzoekenden ten opzichte van de 18-64 jarigen

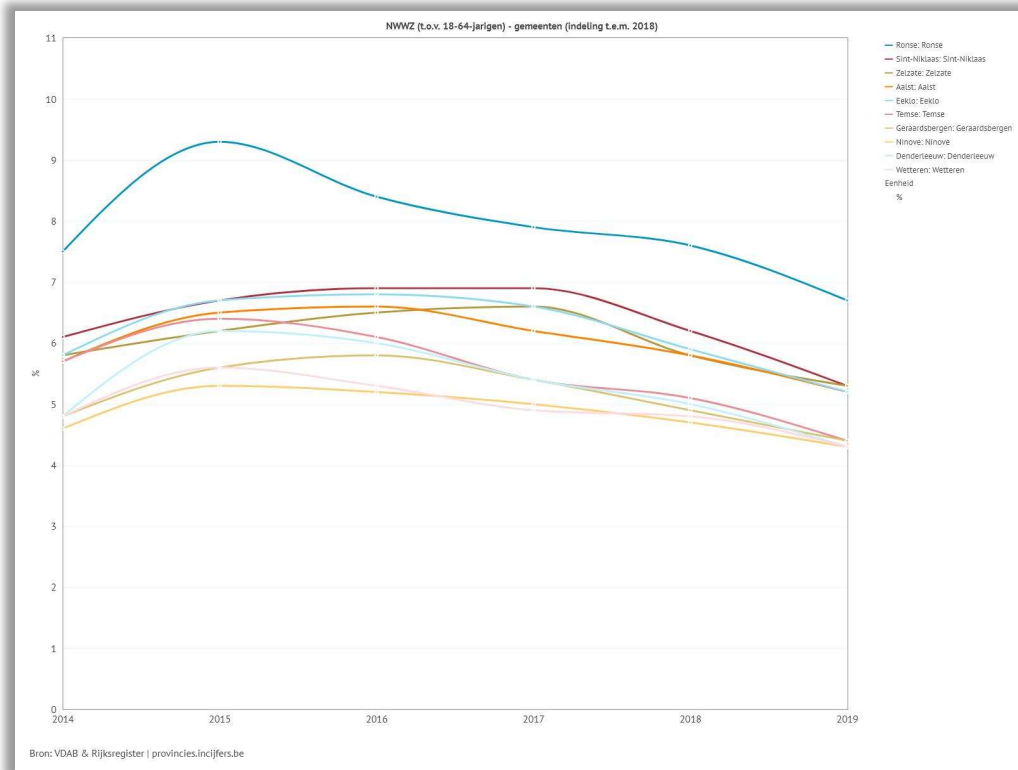
Stad / gemeente	NWWZ [aantal]	18-64 jaar [aantal]	NWWZ (t.o.v. 18-64-jarigen) [%]
Ronse	1029	15308	6,70%
Sint-Niklaas	2457	46073	5,30%
Zelzate	403	7655	5,30%
Aalst	2750	52458	5,20%
Eeklo	655	12591	5,20%
Temse	803	18082	4,40%
Geraardsbergen	893	20261	4,40%
Ninove	999	23242	4,30%
Denderleeuw	526	12337	4,30%
Wetteren	676	15896	4,30%

¹³ LAHAYE W., PANNECOUCKE I., VRANKEN J. en VAN ROSSEM R. eds (2013) *Armoede in België – Jaarboek 2013*, Acco, p. 381.

- ▼ Kaart 1.1.6. (b) De 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel niet-werkende werkzoekenden

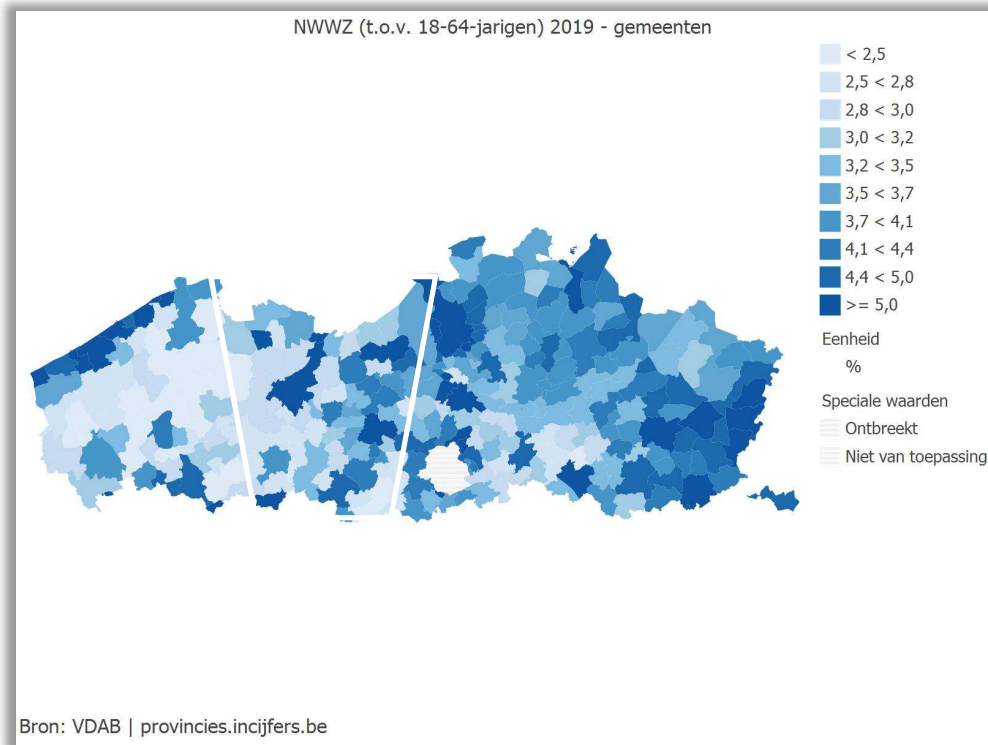
- ▼ Grafiek 1.1.6. Evolutie sinds 2014 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aandeel niet-werkende werkzoekenden

De

werkloosheidsdruk in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.1.6. (c) Aandeel niet-werkende werkzoekenden ten opzichte van de 18-64 jarigen in Vlaams vergelijkend perspectief

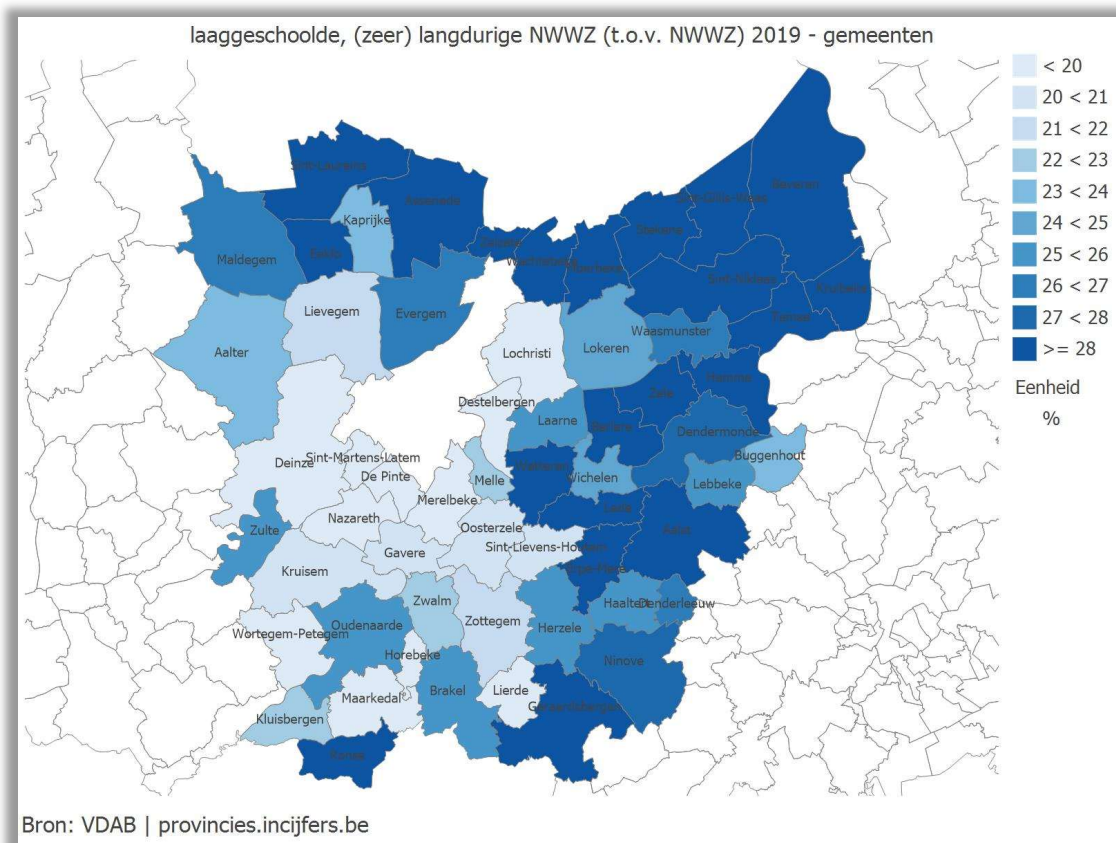

1.1.7. Laaggeschoolde en langdurige werkzoekenden

Meer dan 80% van de niet-werkende werkzoekenden met een zogenaamde arbeidshandicap is laaggeschoold.¹⁴

Laaggeschoolde en langdurige niet-werkende werkzoekenden in ons werkgebied

▼ Kaart 1.1.7. (a) Aandeel laaggeschoolde en (zeer) langdurige niet-werkende werkzoekenden in ons werkgebied

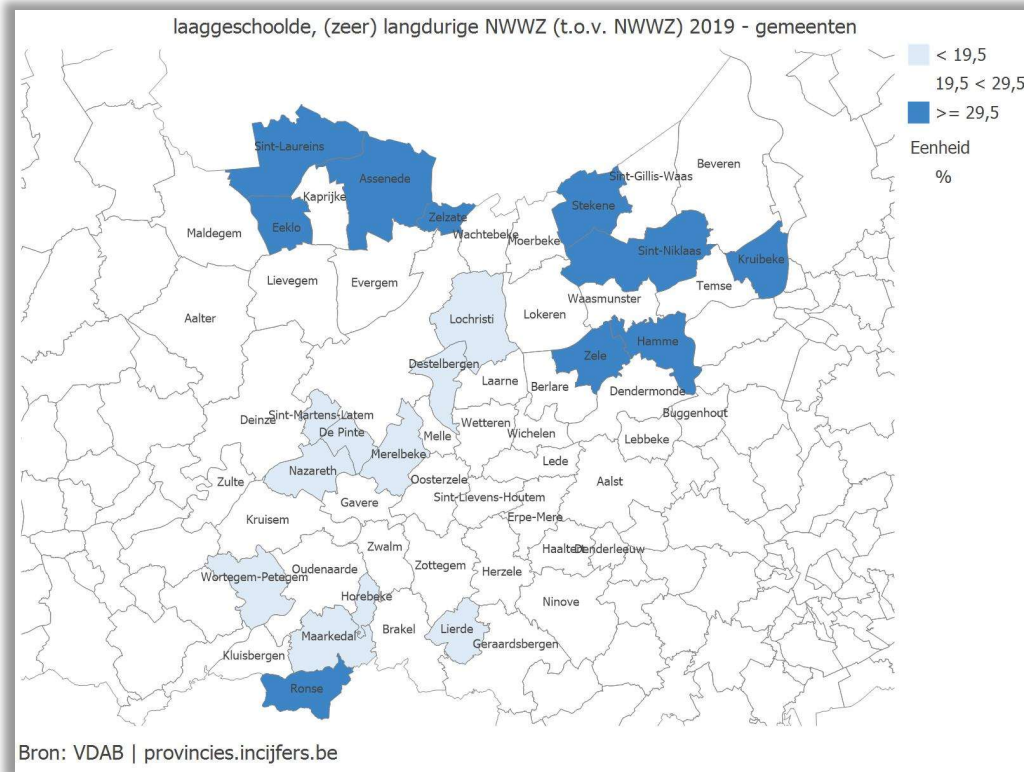

▼ Tabel 1.1.7. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied

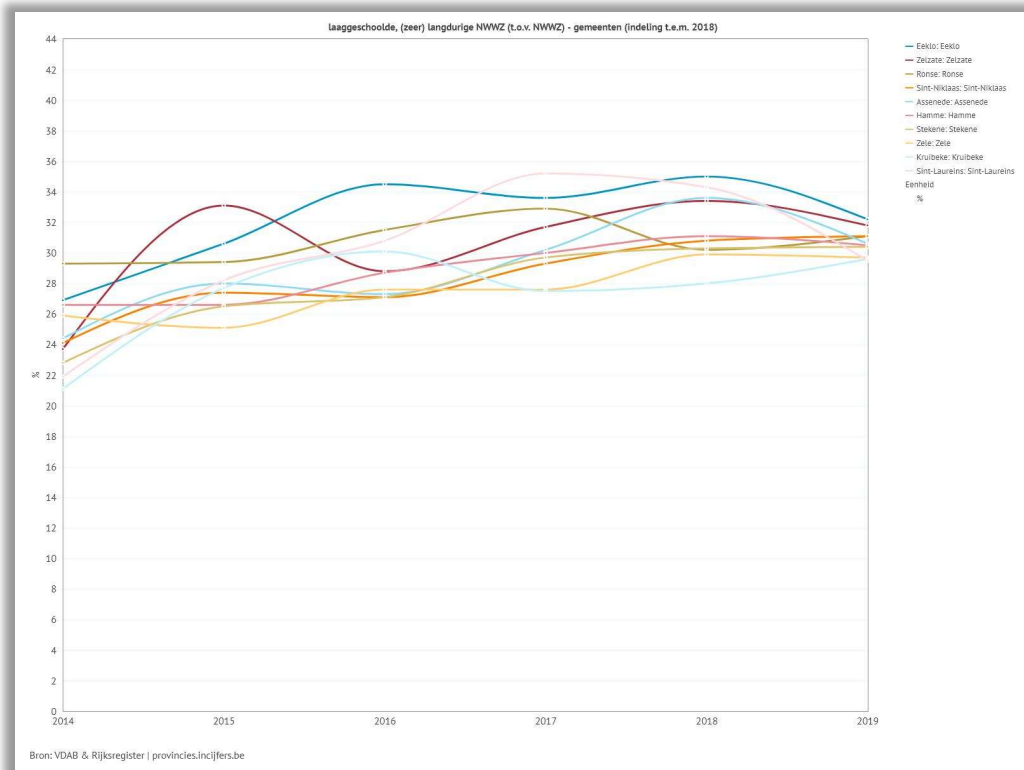
Stad / gemeente	laaggeschoolde, (zeer) langdurige NWWZ [aantal]	NWWZ [aantal]	laaggeschoolde, (zeer) langdurige NWWZ (t.o.v. NWWZ) [%]
Eeklo	211	655	32,20%
Zelzate	128	403	31,80%
Ronse	320	1 029	31,10%
Sint-Niklaas	763	2 457	31,10%
Assenede	92	301	30,60%
Hamme	167	547	30,50%
Stekene	105	345	30,40%
Zele	157	528	29,70%
Kruibeke	107	362	29,60%
Sint-Laureins	38	129	29,50%

¹⁴ Bron: VDAB. Een arbeidshandicap is volgens de VDAB elk langdurig en belangrijk probleem van deelname aan het arbeidsleven dat te wijten is aan het samenspel van tussen functiestoornissen van mentale, psychische, lichamelijke of zintuigelijke aard, beperkingen bij het uitvoeren van activiteiten en persoonlijke externe factoren.

- ▼ Kaart 1.1.7. (b) De 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel (zeer) langdurige en laaggeschoolde niet-werkende werkzoekenden

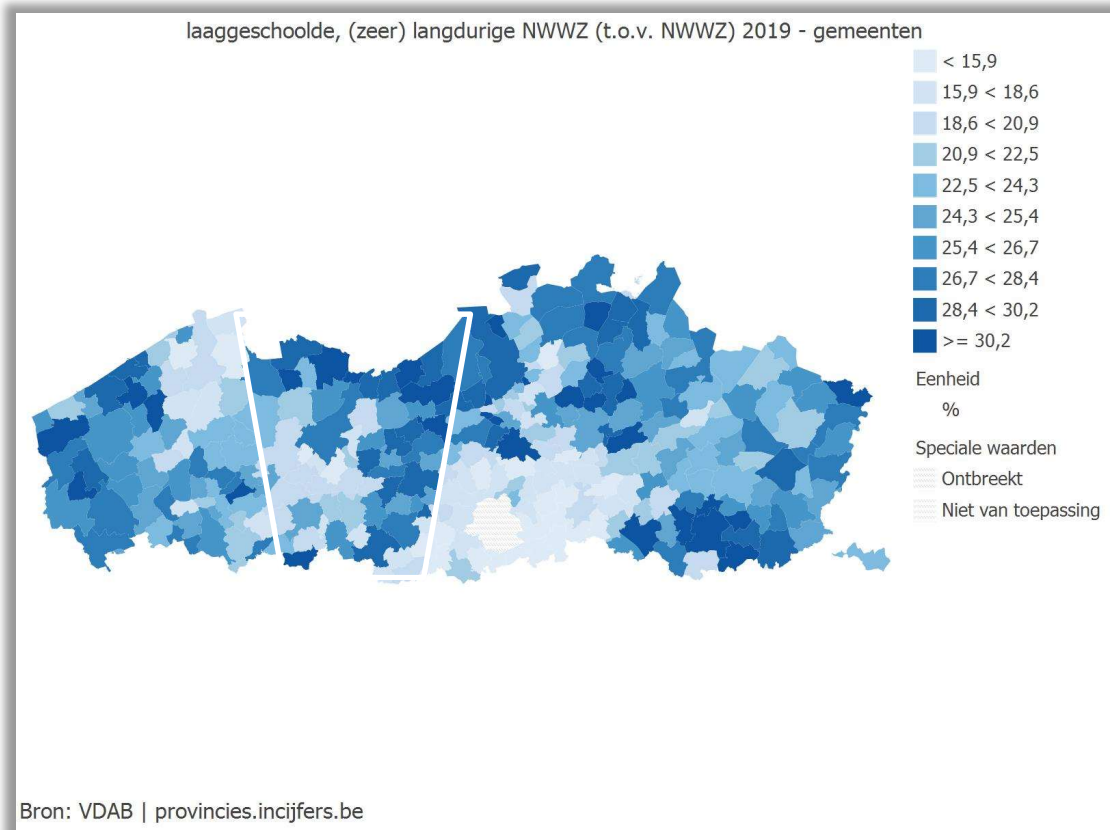
- ▼ Grafiek 1.1.7. Evolutie sinds 2014 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aandeel (zeer) langdurige en laaggeschoolde niet-werkende werkzoekenden

Laaggeschoolde en langdurige niet-werkende werkzoekenden in Vlaams vergelijkend perspectief

▼ Kaart 1.1.7. (c) Aandeel laaggeschoolde en langdurige niet-werkende werkzoekenden in Vlaams vergelijkend perspectief

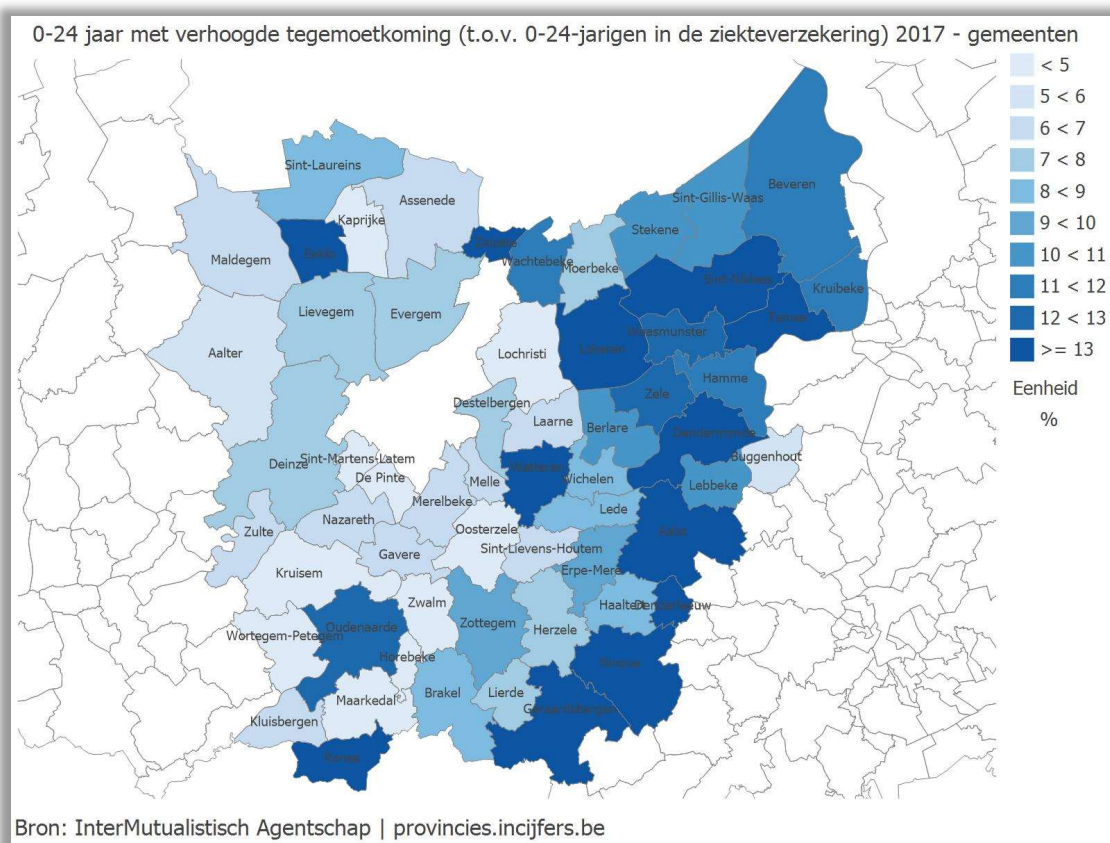
1.2. KANSARMOEDE-INDICATOREN

1.2.1. Kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen

Om een goed zicht te krijgen op het aandeel kinderen dat per stad of gemeente in een gezin met een laaginkomen opgroeit, kunnen we ons beroepen op de vrij betrouwbare indicator 'percentage personen van 0-24 jaar in een gezin met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering ten opzichte van het totaal aantal 0-24 jarigen'. Deze indicator gebaseerd op het aantal gezinnen, dat omwille van een relatief laag inkomen een voorkeursregeling geniet in de ziekteverzekering.¹⁵

Aandeel kinderen die opgroeien in een gezin met een laaginkomen in ons werkgebied

▼ Kaart 1.2.1. (a) Aandeel kinderen (0-24 jaar) die opgroeien in een gezin met een laag inkomen

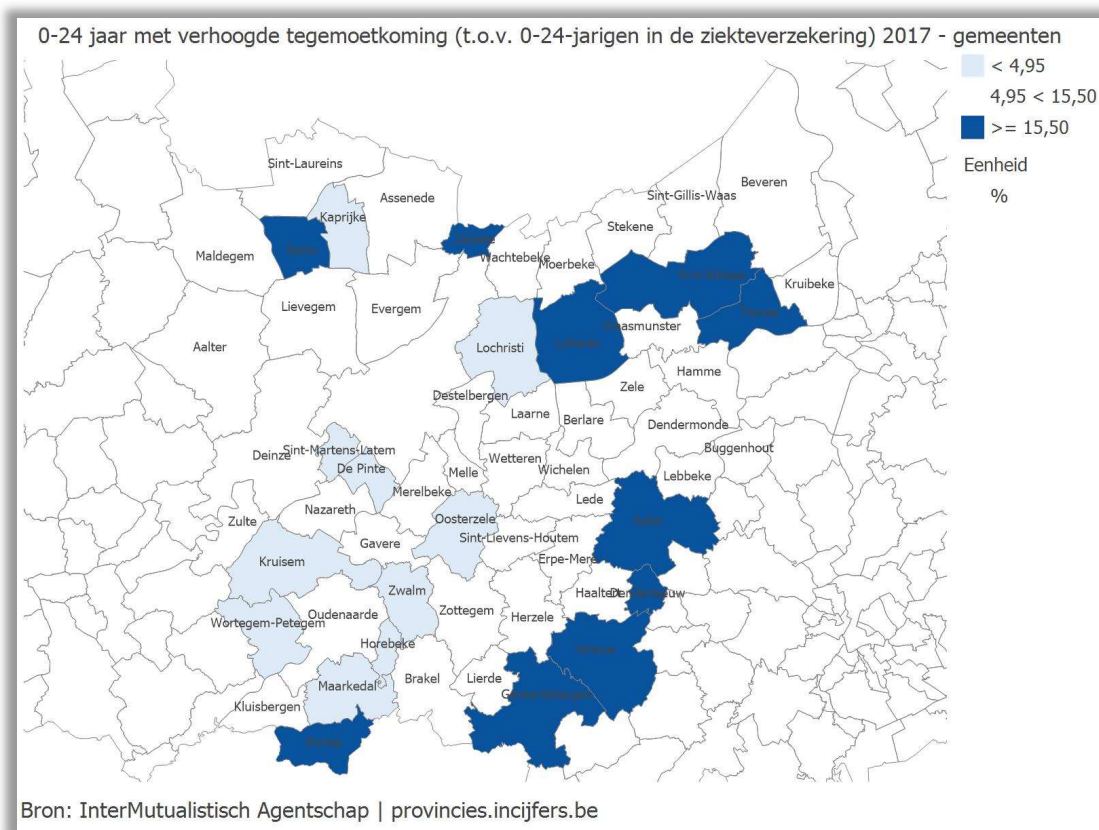
▼ Tabel 1.2.1. TOP-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied

Stad / gemeente	Aantal 0-24 jarigen met verhoogde tegemoetkoming [aantal]	0-24 jarigen [Aantal]	Aandeel 0-24 jarigen met verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering t.o.v. 0-24-jarigen [%]
Ronse	2 340	8 424	27,90%
Sint-Niklaas	5 345	23 371	23,60%
Aalst	3 988	23 481	17,30%
Denderleeuw	1 025	6 085	17,20%
Temse	1 427	8 590	17,00%

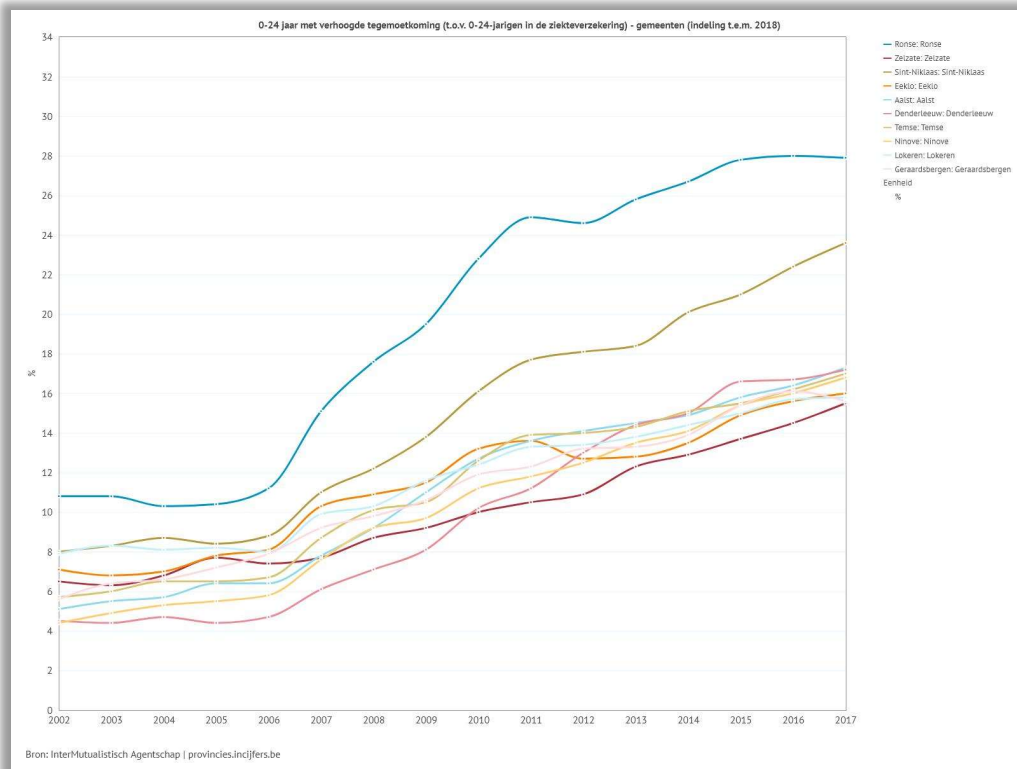
¹⁵ De cijfergegevens worden ter beschikking gesteld door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ), die op zijn beurt de gegevens doorkrijgt van het InterMutualistisch Agentschap.

Ninove	1 763	10 642	16,80%
Eeklo	852	5 491	16,00%
Lokeren	1 937	12 335	15,80%
Geraardsbergen	1 381	8 869	15,60%
Zelzate	509	3 435	15,50%

- ▼ Kaart 1.2.1. (b) de 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel kinderen (0-24 jaar) die opgroeien in een gezin met een laag inkomen

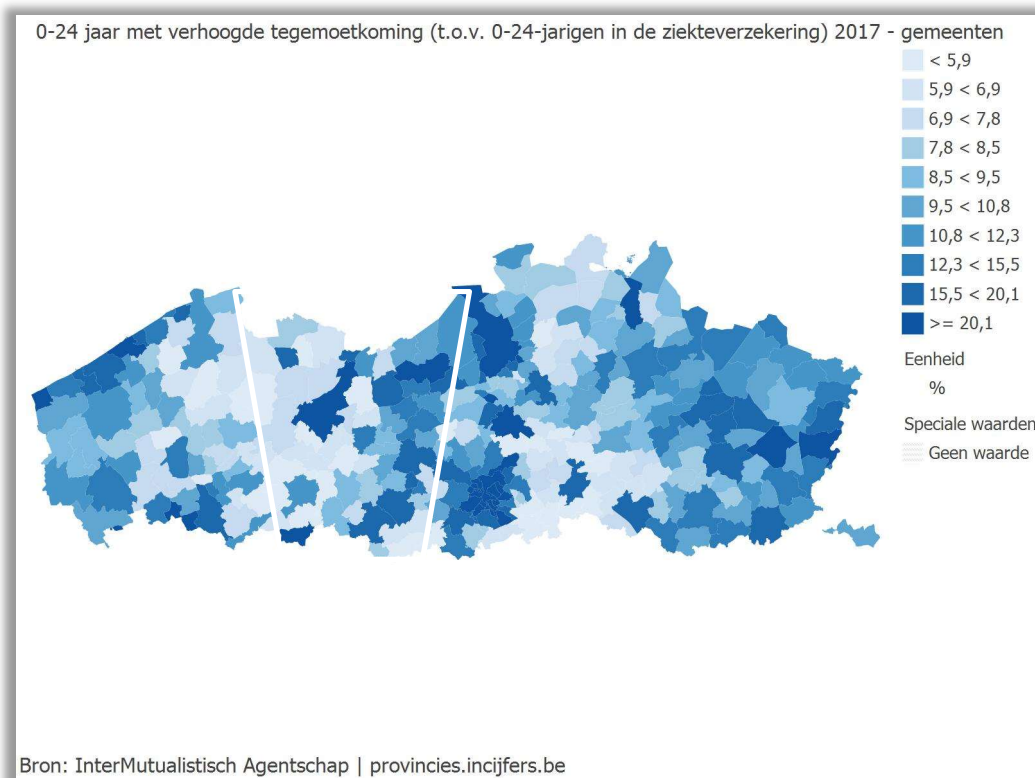

- ▼ Grafiek 1.2.1. Evolutie sinds 2002 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aandeel kinderen (0-24 jaar) die opgroeien in een gezin met een laag inkomen

Aandeel kinderen die opgroeien in een gezin met een laaginkomen in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.2.1. (c) Aandeel kinderen (0-24 jaar) die opgroeien in een gezin met een laag inkomen in Vlaams vergelijkend perspectief

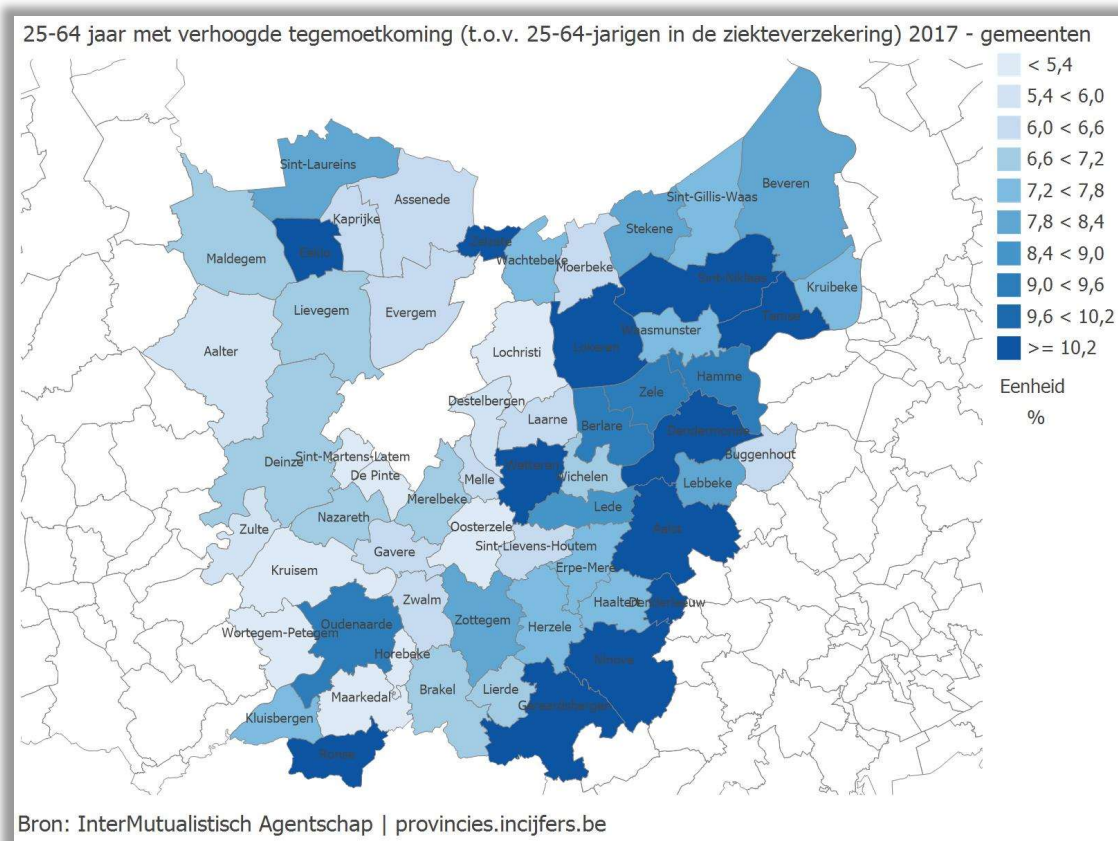

1.2.2. Beroepsactieven met een beperkt inkomen

Om een goed zicht te krijgen op het aandeel beroepsactieven per stad of gemeente met een laaginkomen, kunnen we ons beroepen op de vrij betrouwbare indicator 'percentage personen van 20-64 jaar met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering ten opzichte van het totaal aantal 20-64 jarigen'. Deze indicator is gebaseerd op het aantal personen, dat omwille van een relatief laag inkomen een voorkeursregeling genieten in de ziekteverzekering.¹⁶

Aandeel beroepsactieven met een beperkt inkomen in ons werkgebied

▼ Kaart 1.2.2. (a) Aandeel beroepsactieven met een beperkt inkomen

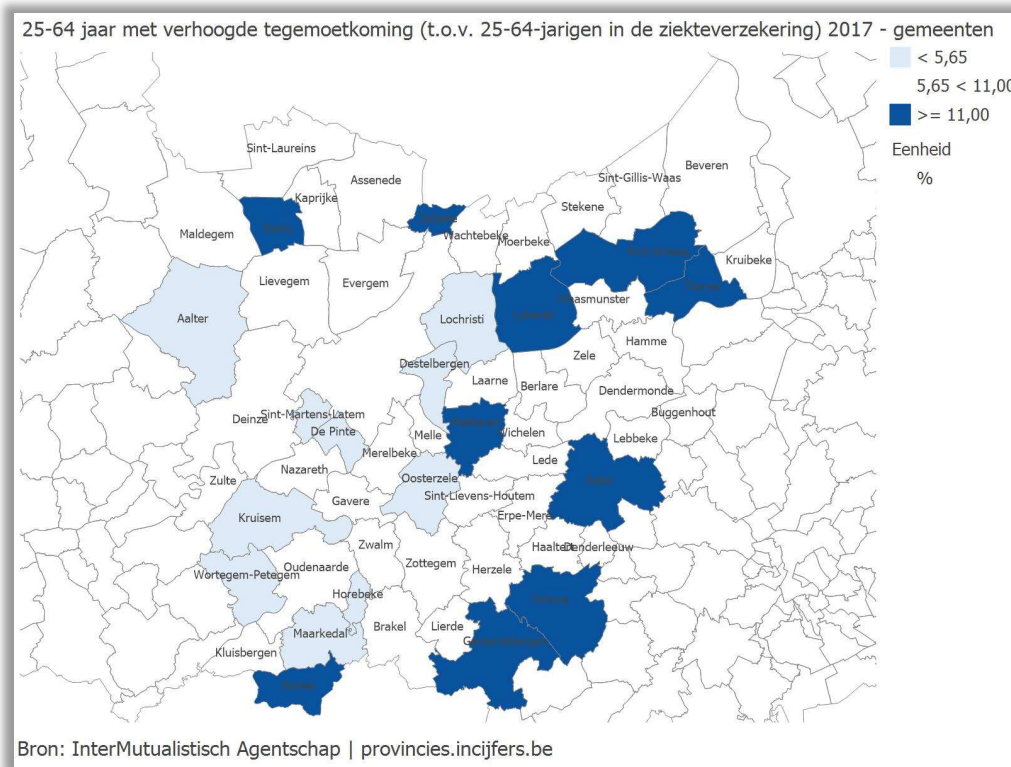
▼ Tabel 1.2.2. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied

Stad / gemeente	25-64 jaar met verhoogde tegemoetkoming [aantal]	Aantal 18-64 jaar [aantal]	Aandeel 25-64 jarigen met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering t.o.v. het aantal 25-64-jarigen [%]
Ronse	2513	15308	19,30%
Sint-Niklaas	6040	46073	15,60%
Eeklo	1538	12591	14,40%
Zelzate	926	7655	14,10%
Aalst	5548	52458	12,20%
Lokeren	2586	25222	11,90%
Geraardsbergen	2076	20261	11,70%

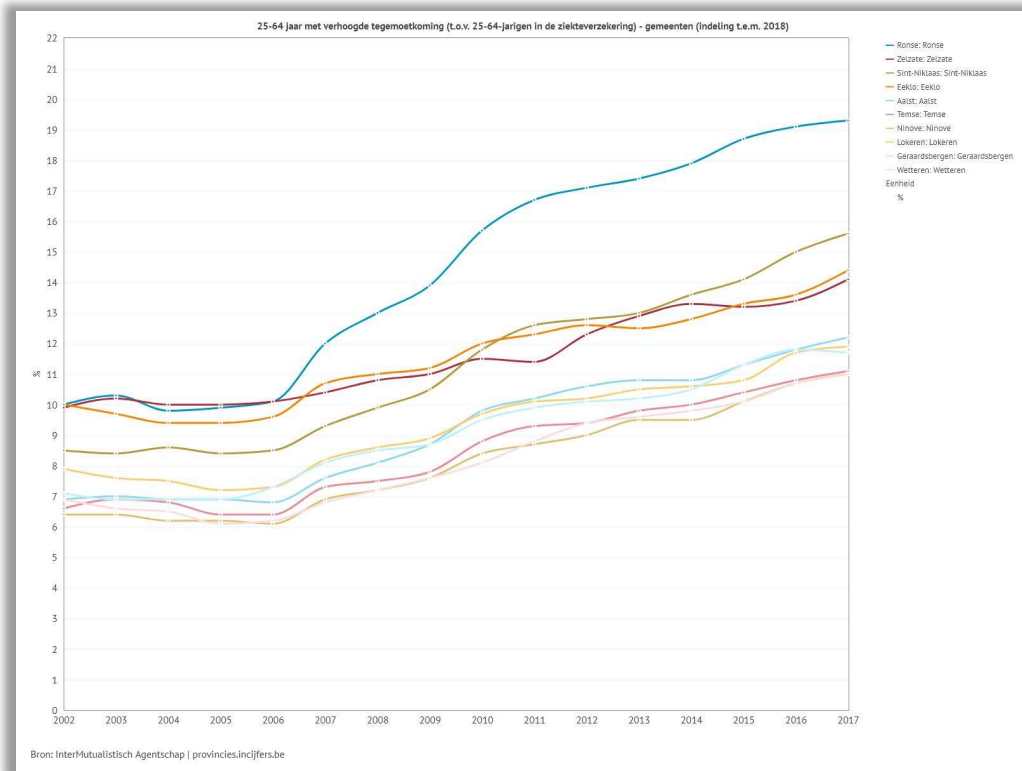
¹⁶ Ibidem

Temse	1723	18082	11,10%
Ninove	2226	23242	11,00%
Wetteren	1496	15896	11,00%

- ▼ Kaart 1.2.2. (b) de 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel beroepsactieven met een beperkt inkomen

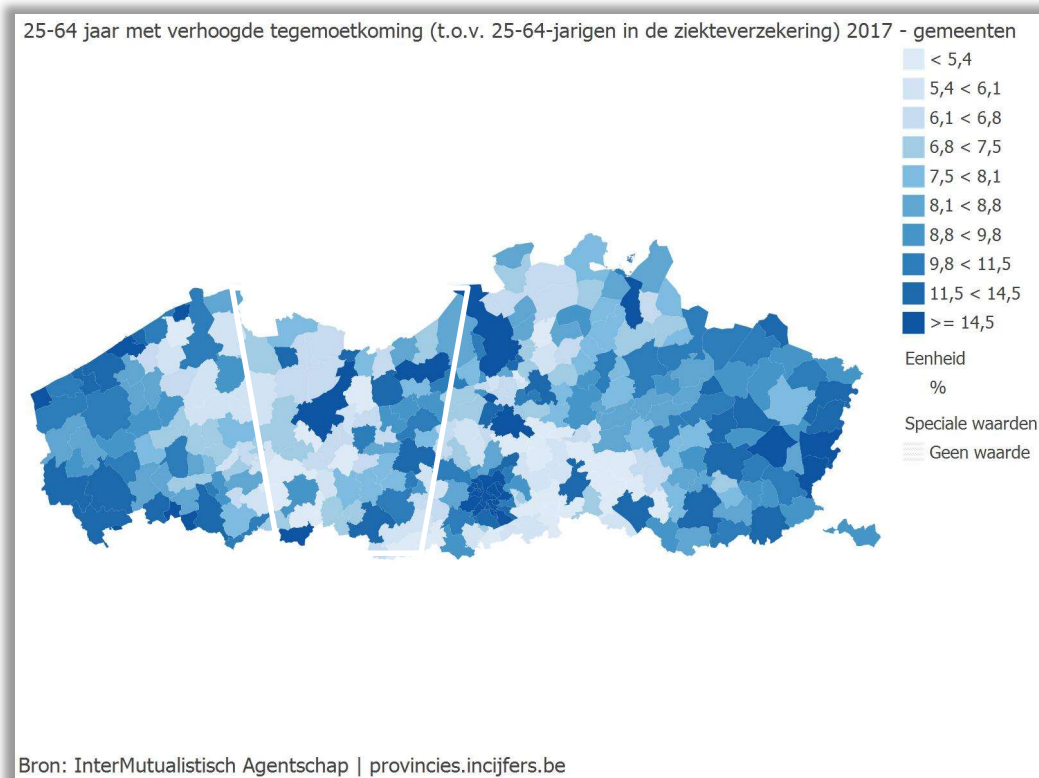

- ▼ Grafiek 1.2.2. Evolutie sinds 2002 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aandeel beroepsactieven met een beperkt inkomen

Aandeel beroepsactieven met een beperkt inkomen in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.2.2. (c) Aandeel beroepsactieven met een beperkt inkomen in Vlaams vergelijkend perspectief

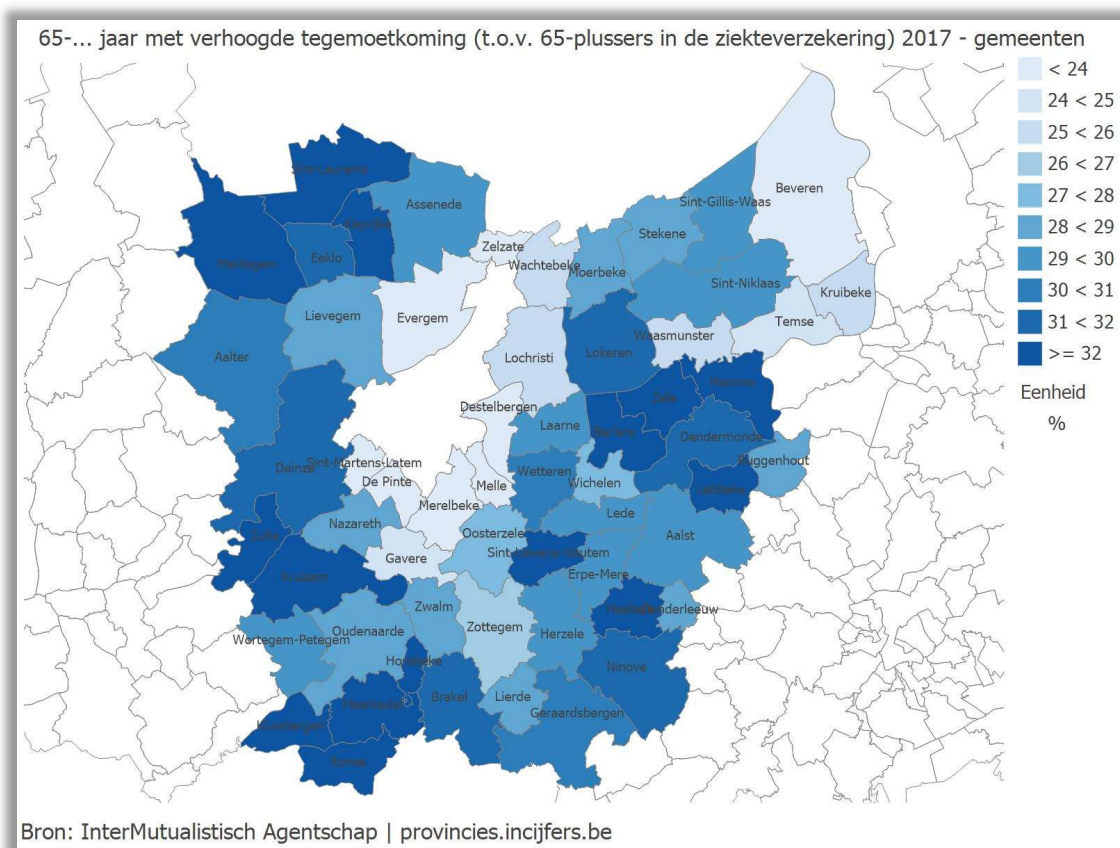

1.2.3. Ouderen met een beperkt inkomen

Om een goed zicht te krijgen op het aandeel ouderen per stad of gemeente met een laaginkomen, kunnen we ons beroepen op de vrij betrouwbare indicator ‘percentage 65-plussers met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering ten opzichte van het totaal aantal 65-plussers’. Deze indicator is gebaseerd op het aantal personen, dat omwille van een relatief laag inkomen een verhoogde tegemoetkoming genieten in de ziekteverzekering.¹⁷

Aandeel ouderen met een beperkt inkomen in ons werkgebied

▼ Kaart 1.2.3. (a) Aandeel ouderen met een beperkt inkomen

▼ Tabel 1.2.3. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied

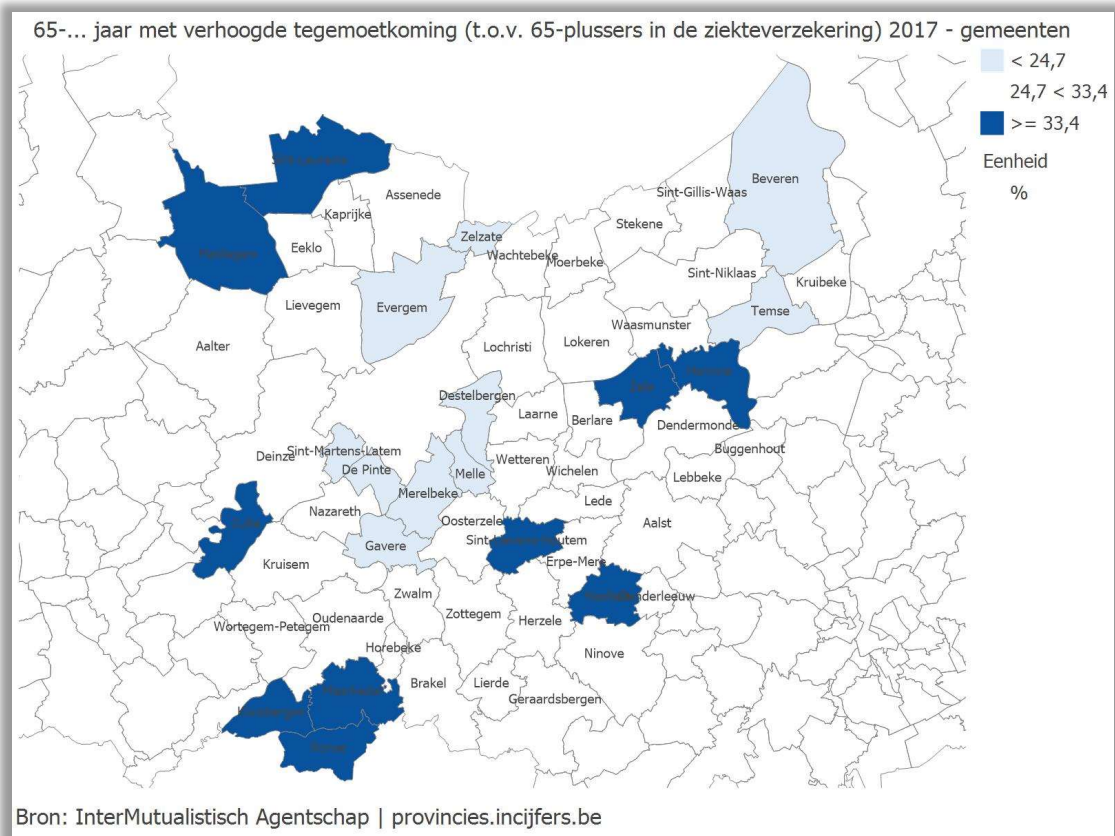
Stad / gemeente	Aantal 65-plussers met verhoogde tegemoetkoming [aantal]	Aantal 65-plussers [aantal]	Aandeel 65-plussers met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering t.o.v. het aantal 65-plussers [%]
Zulte	1 057	2 776	37,00%
Sint-Lievens-Houtem	744	2 046	35,60%
Hamme	1 802	4 917	35,60%
Sint-Laureins	532	1 492	35,50%
Ronse	1 747	4 937	34,80%
Maldegem	1 793	5 124	34,70%
Kluisbergen	461	1 283	34,60%

¹⁷ Ibidem

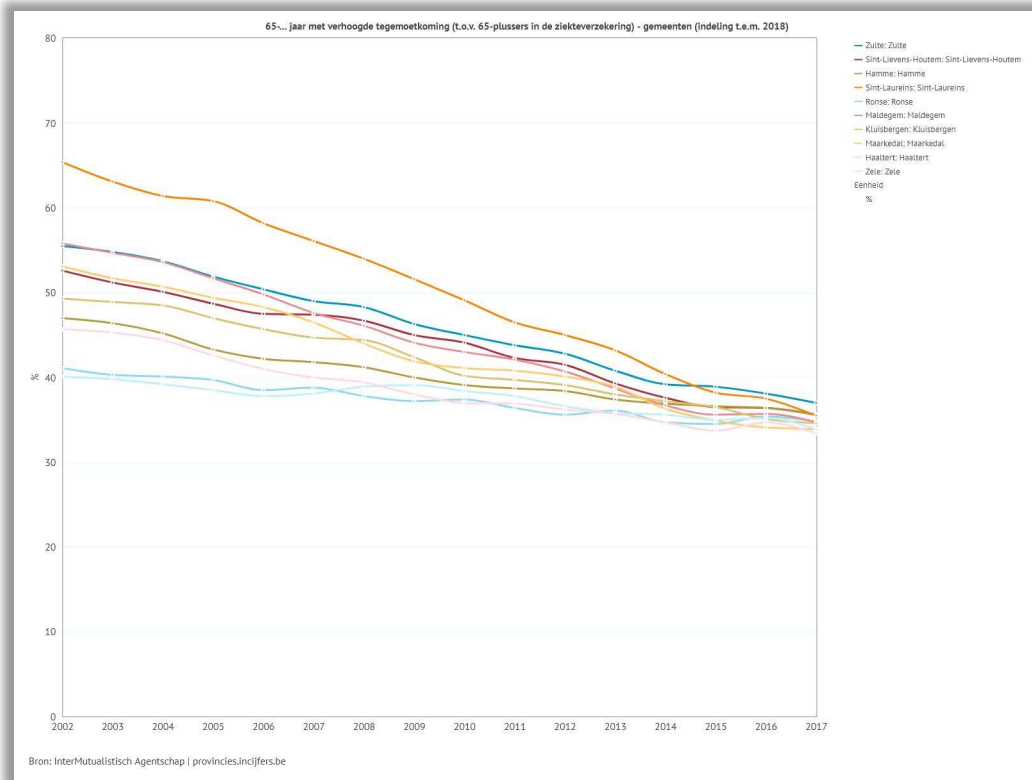

Maarkedal	542	1 498	33,90%
Haaltert	1 315	3 823	33,90%
Zele	1 385	4 033	33,40%

- ▼ Kaart 1.2.3. (b) De 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel ouderen met een beperkt inkomen

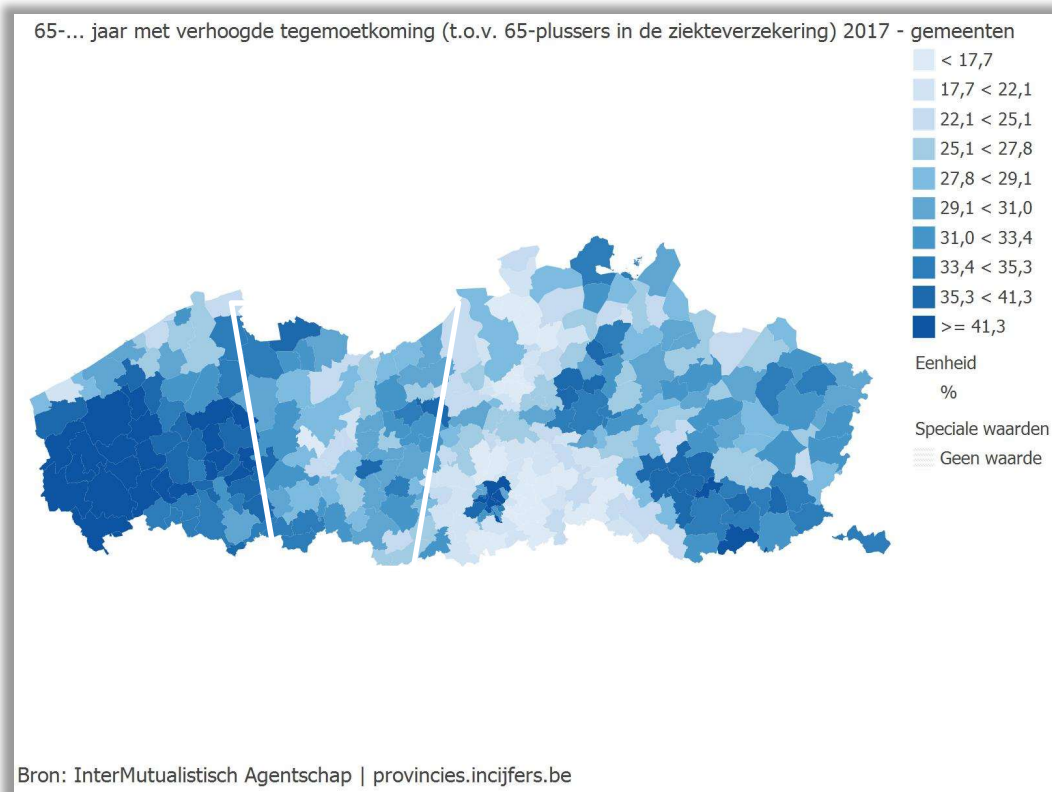

- ▼ Grafiek 1.2.3. Evolutie sinds 2002 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aandeel ouderen met een beperkt inkomen

Aandeel ouderen met een beperkt inkomen in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.2.3. (c) Aandeel ouderen met een beperkt inkomen in Vlaams vergelijkend perspectief

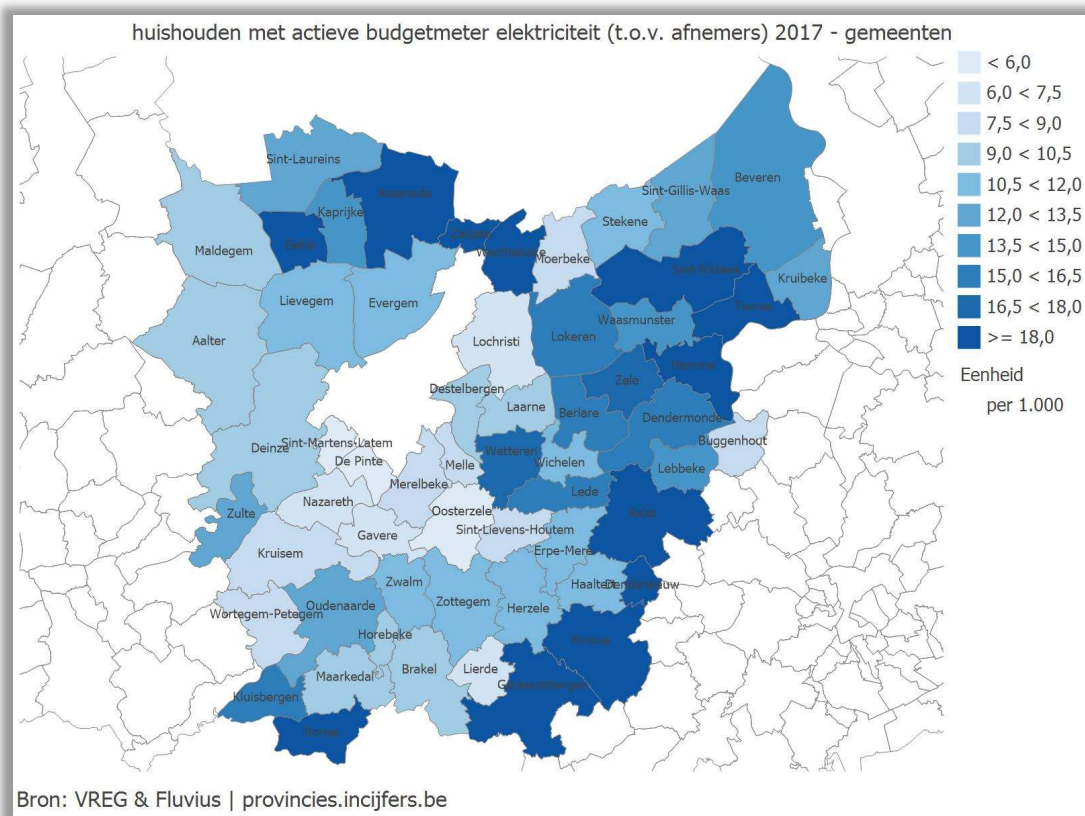
1.3. BETALINGSMOEILIKHEDEN

1.3.1. Elektriciteits- en gas budgetmeters

Om een zicht te krijgen op het aandeel huishoudens met een actieve budgetmeter elektriciteit in een stad of gemeente ten opzichte van het aantal afnemers van elektriciteit een goede indicator.

Aantal actieve budgetmeters elektriciteit ten opzichte van het aantal afnemers per 1.000 huishoudens in ons werkgebied

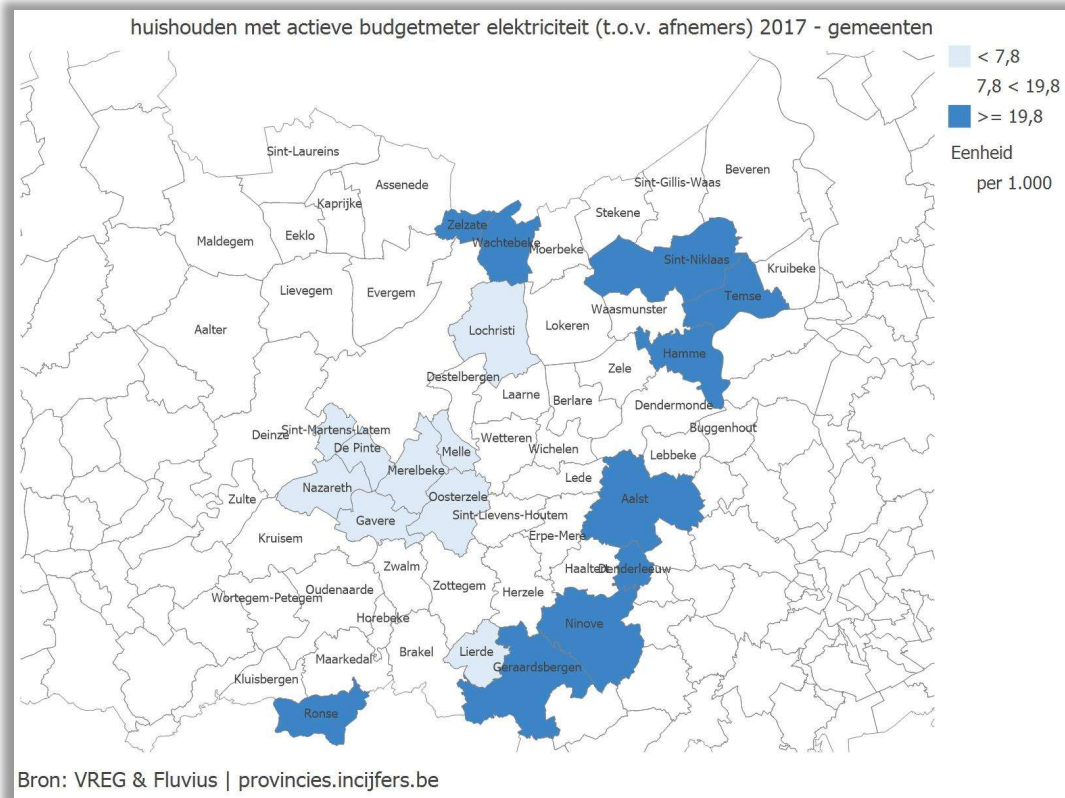
▼ Kaart 1.3.1. (a) Aantal actieve budgetmeters elektriciteit ten opzichte van het aantal afnemers per 1.000 huishoudens

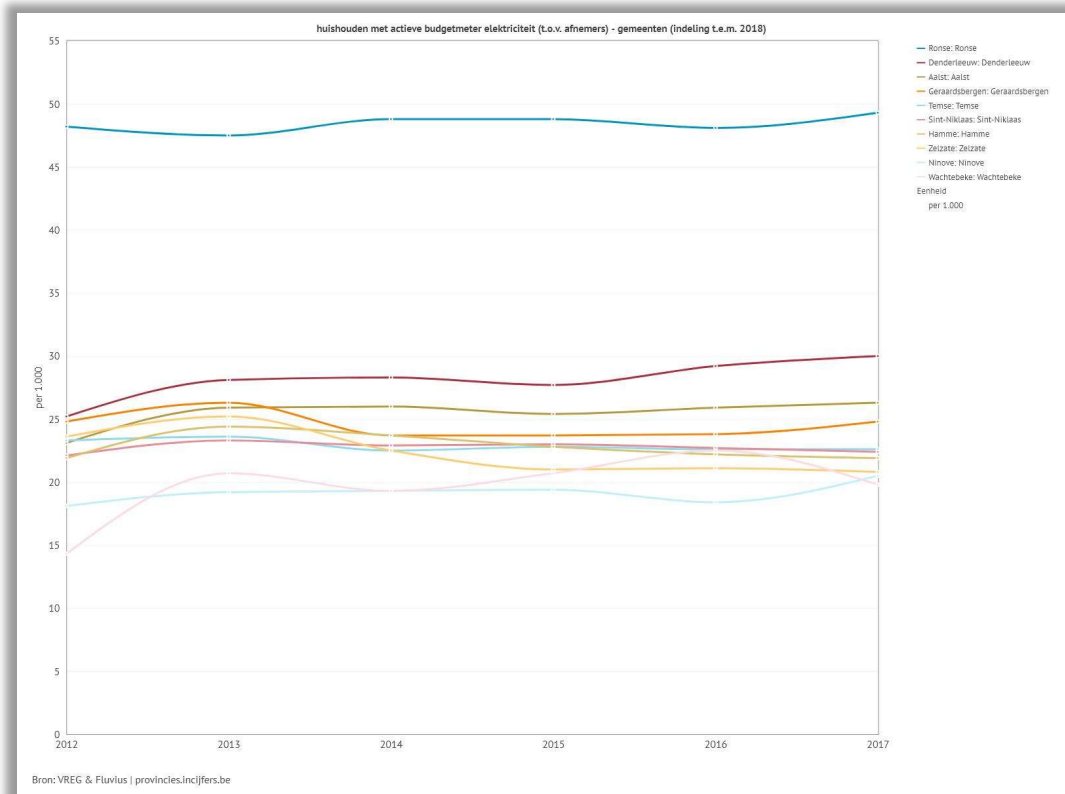
▼ Tabel 1.3.1. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied

Stad / gemeente	Aantal huishoudens met actieve budgetmeter elektriciteit in 2017 [Aantal]	Aantal huishoudens met actieve budgetmeter elektriciteit per 1.000 afnemers in 2017
Ronse	526	49,30
Denderleeuw	247	30,00
Aalst	978	26,30
Geraardsbergen	348	24,80
Temse	268	22,60
Sint-Niklaas	707	22,40
Hamme	224	21,90
Zelzate	114	20,80
Ninove	327	20,50
Wachtebeke	59	19,80

- ▼ Kaart 1.3.1. (b) De 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aantal budgetmeters elektriciteit per 1.000 afnemers van elektriciteit.

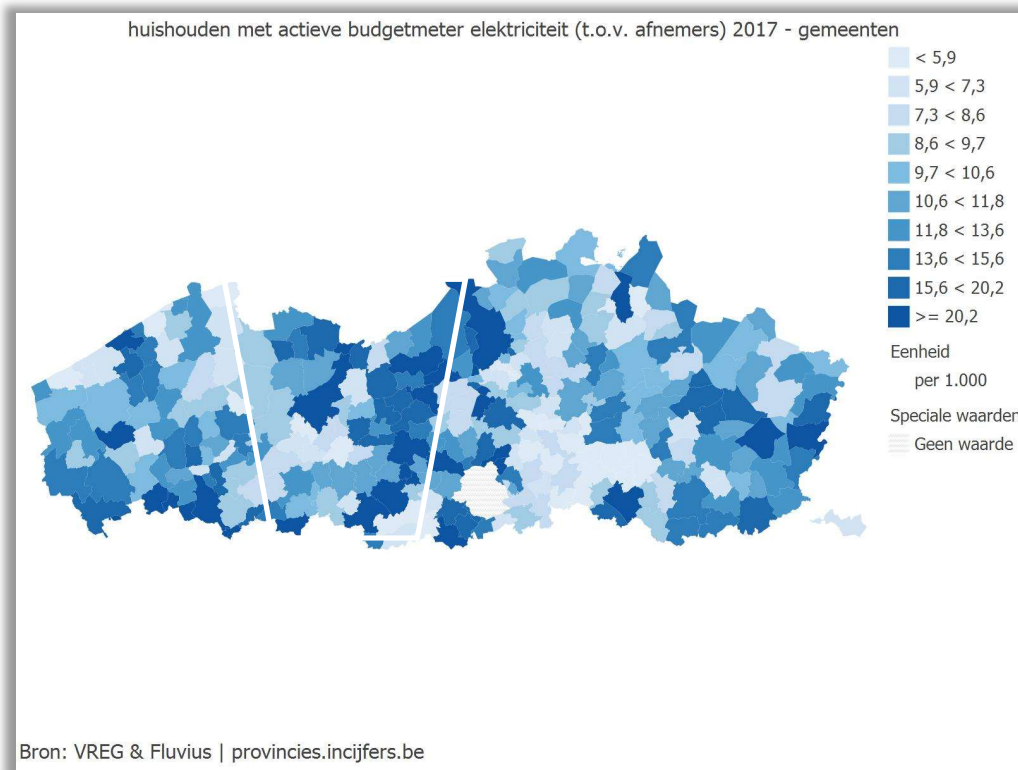

- ▼ Grafiek 1.3.1. Evolutie sinds 2012 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aantal actieve budgetmeters ten opzichte van het aantal afnemers per 1.000 inwoners

Aantal actieve budgetmeters elektriciteit ten opzichte van het aantal afnemers per 1.000 huishoudens in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.3.1. (c) Aantal actieve budgetmeters elektriciteit ten opzichte van het aantal afnemers per 1.000 huishoudens in Vlaams vergelijkend perspectief

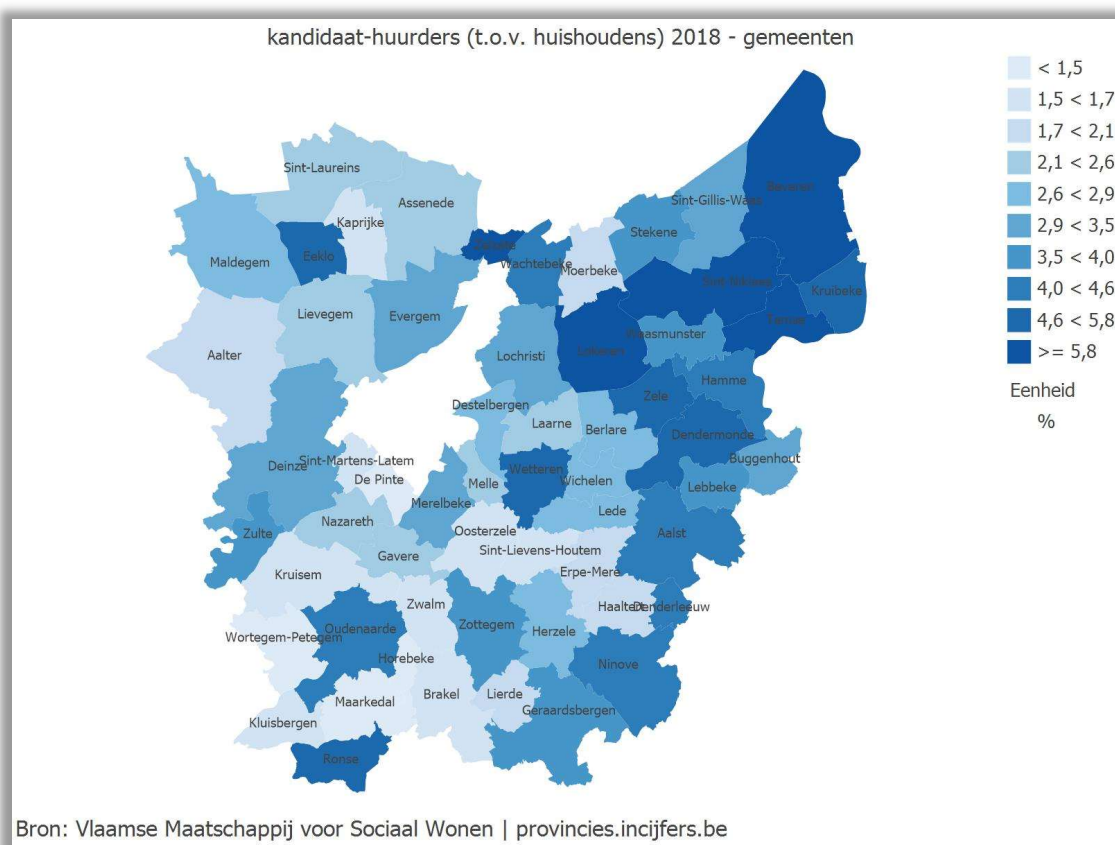

1.3.2. Gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning

Om in aanmerking te komen voor een sociale woning, wordt onder meer met het inkomen rekening gehouden. Een grote vraag en lange wachtlijsten voor een sociale woning, kan wijzen op de verhoogde aanwezigheid van inwoners met betalingsmoeilijkheden op de private woonmarkt.

Aandeel gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning in ons werkgebied

▼ Kaart 1.3.2. (a) Aandeel gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning

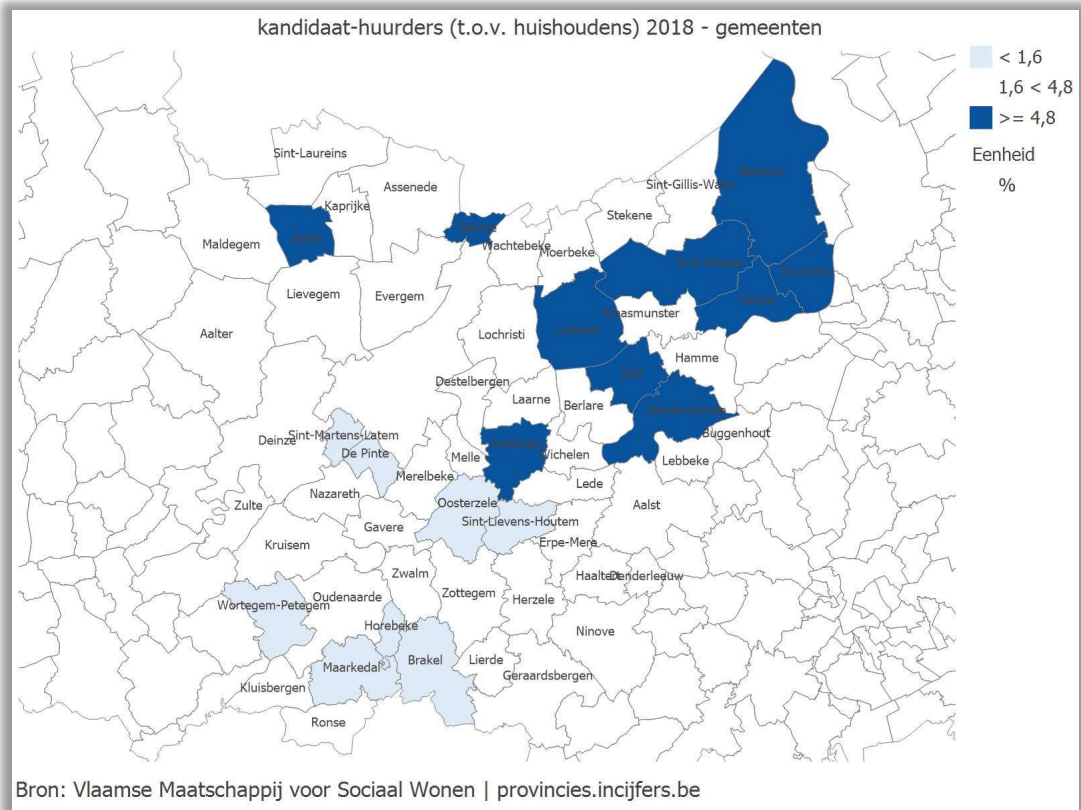
Bovenstaande kaart toont duidelijk dat het aandeel gezinnen op de wachtlijst voor een sociale huurwoning ten opzichte van het aantal huishoudens in de regio's Meetjesland en Vlaamse Ardennen relatief laag is. Dit zijn net twee regio's met een relatieve schaarste qua sociale huurwoningen. Ronse, Oudenaarde en Eeklo vormen de uitzondering, waar zowel het aanbod relatief hoog is en bijgevolg ook de vraag naar een sociale huurwoning automatisch volgt. Het aanbod genereert met andere woorden de vraag omwille van de algemene krapte aan betaalbare woningen in Vlaanderen.

▼ Tabel 1.3.2. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied

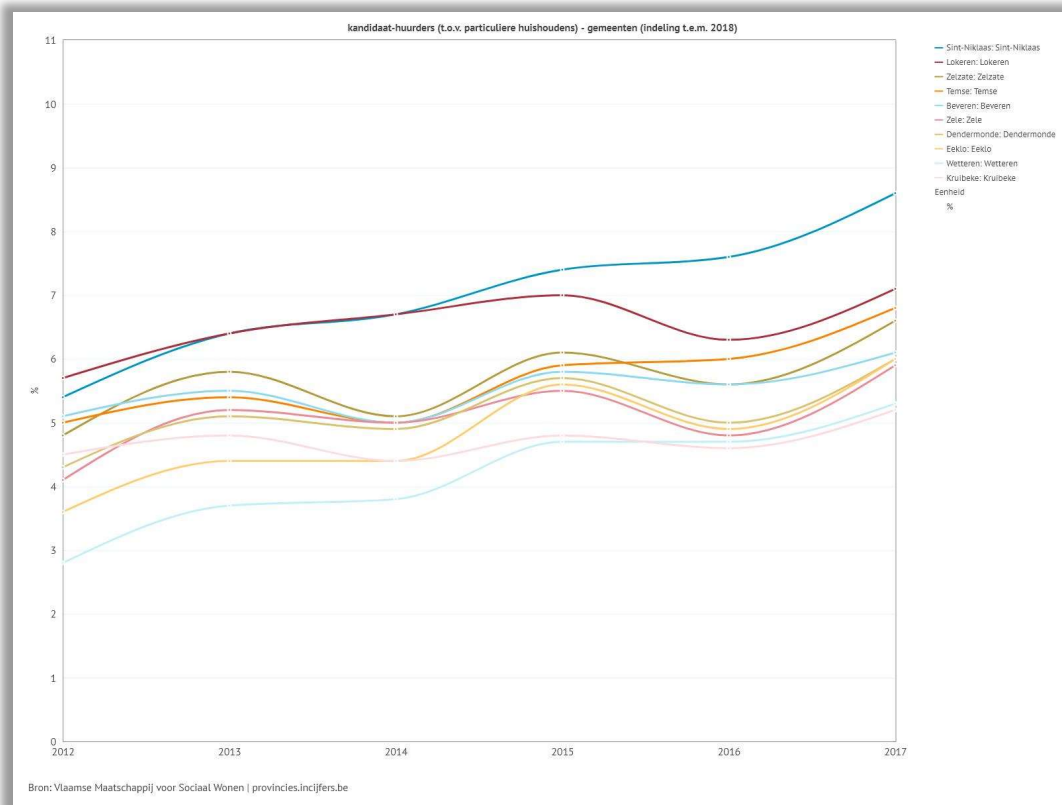
Stad / gemeente	kandidaat-huurders (t.o.v. huishoudens)
Sint-Niklaas	8,9%
Lokeren	6,8%
Zelzate	6,2%
Temse	6,0%
Beveren	5,8%
Zele	5,7%

Dendermonde	5,6%
Eeklo	5,5%
Wetteren	5,1%
Kruibeke	4,8%

- ▼ Kaart 1.3.2. (b) De 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning

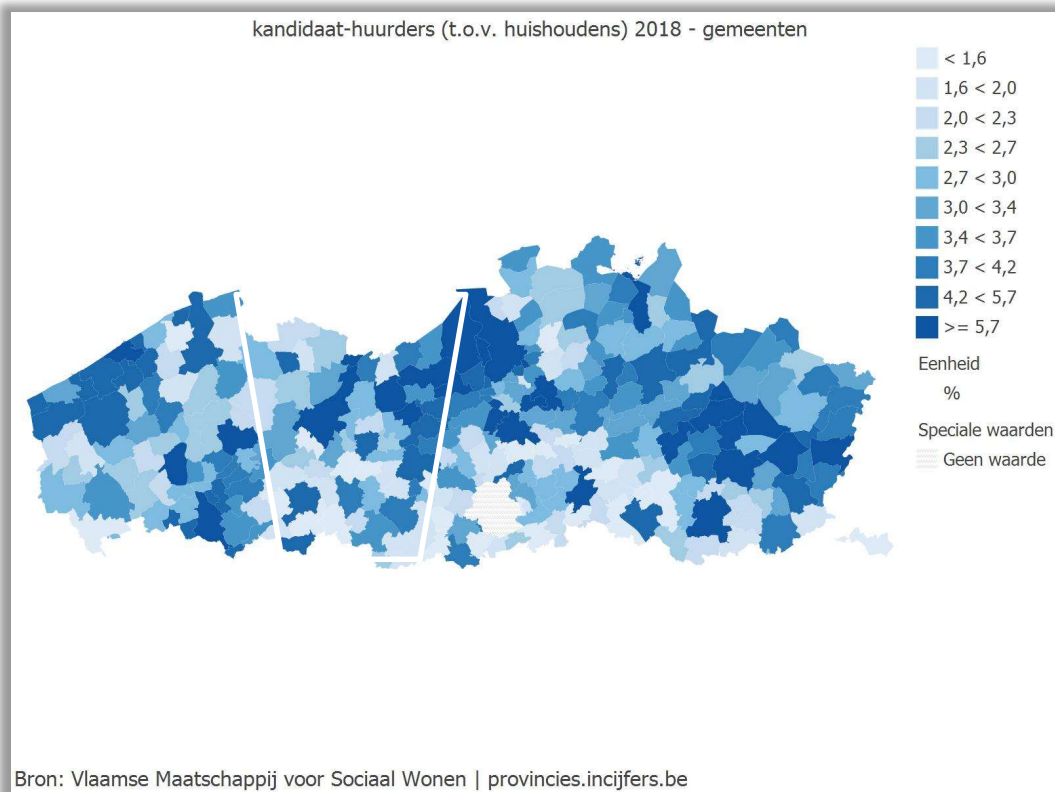

- ▼ Grafiek 1.3.2. Evolutie sinds 2012 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aantal gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning

Aandeel gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.3.2. (c) Aandeel gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning in Vlaams vergelijkend perspectief

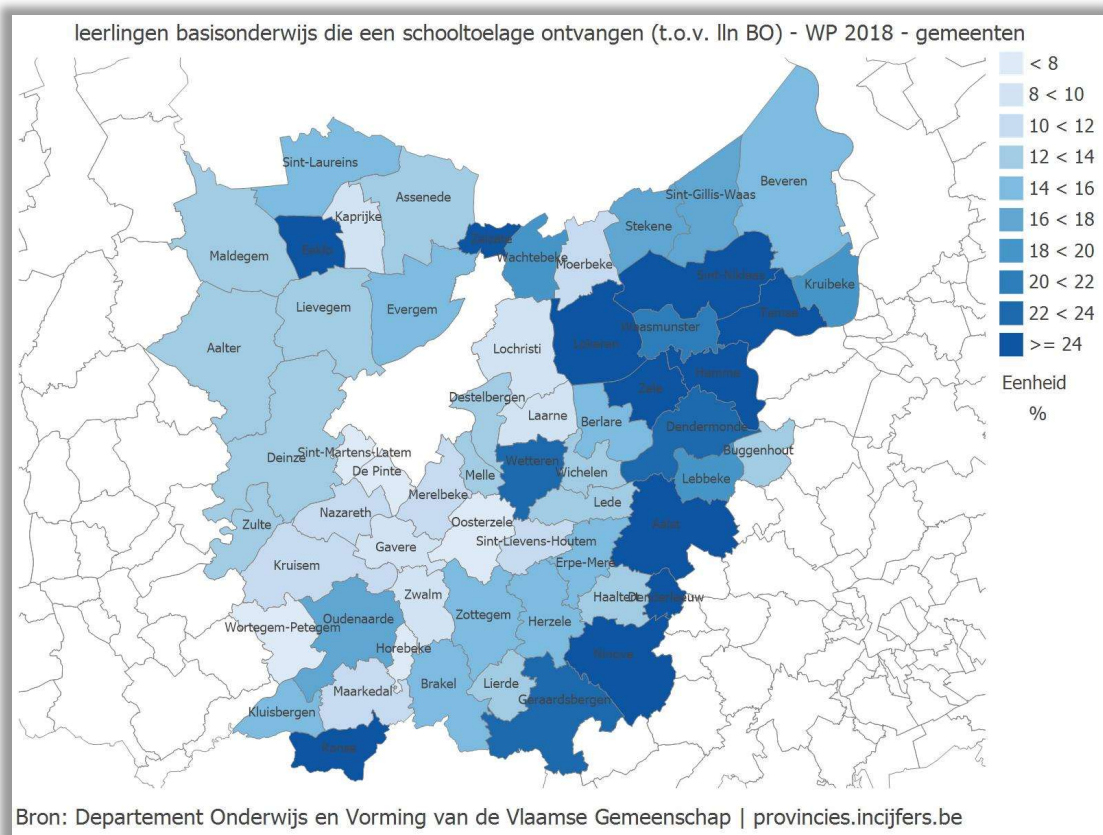
1.4. NIEUWE GENERATIE MET ZORGEN

1.4.1. Kinderen basisonderwijs met schooltoelage

De kosten verbonden aan naar school gaan, kunnen behoorlijk oplopen. Daarom geeft de Vlaamse overheid in bepaalde gevallen een schooltoelage. Of een gezin een schooltoelage krijgt of niet, hangt onder meer af van de gezinssituatie en de hoogte van het gezinsinkomen. Naast het loon horen daar ook bv. ontvangen uitkeringen en alimentatiegelden bij. Ook het kadastraal inkomen speelt in bepaalde gevallen een rol bij de berekening.¹⁸

Aandeel leerlingen in het basisonderwijs met een schooltoelage in ons werkgebied

▼ Kaart 1.4.1. (a) Aandeel leerlingen in het basisonderwijs met een schooltoelage

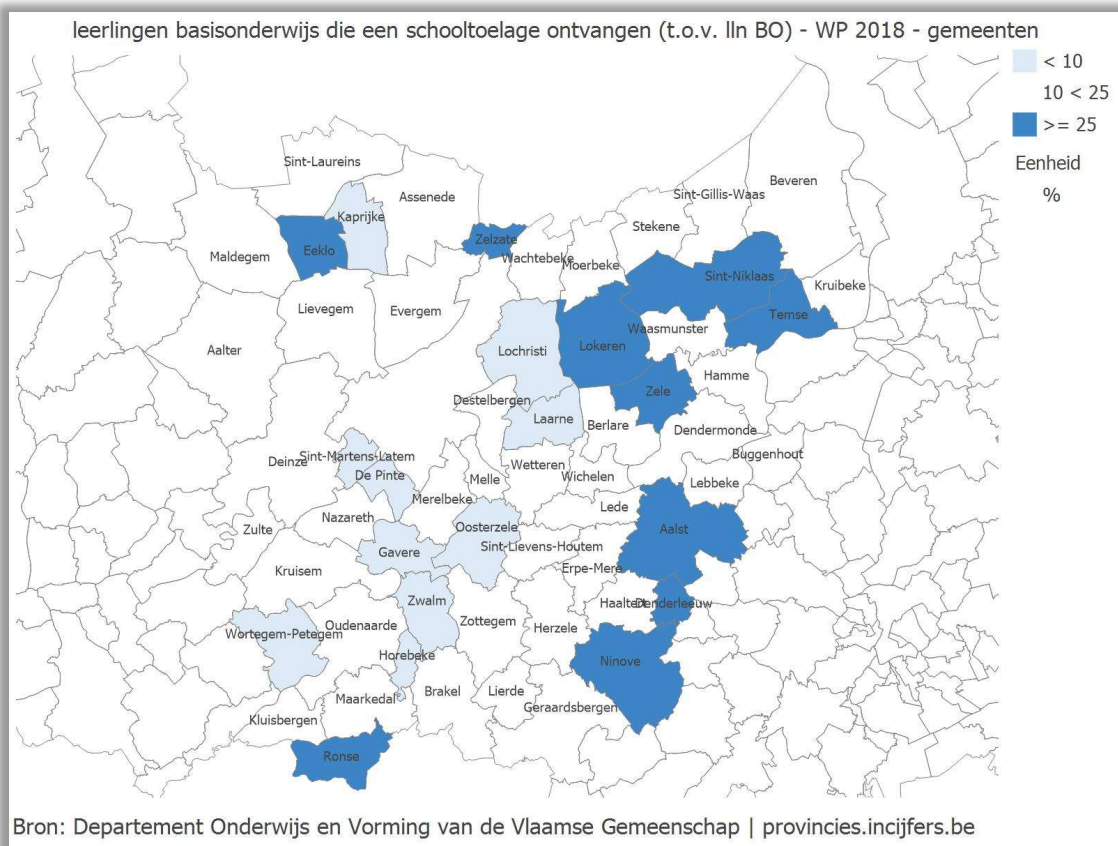
▼ Tabel 1.4.1. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied

Stad / gemeente	Aantal leerlingen in het basisonderwijs die een schooltoelage ontvangen [aantal]	Aantal leerlingen in het basisonderwijs [aantal]	Aandeel leerlingen in het basisonderwijs die een schooltoelage ontvangen [%]
Ronse	1389	3385	45,70%
Sint-Niklaas	3134	9398	34,80%
Temse	1051	3416	31,80%
Denderleeuw	712	2489	29,50%
Aalst	2684	9574	29,00%
Lokeren	1395	5035	28,80%

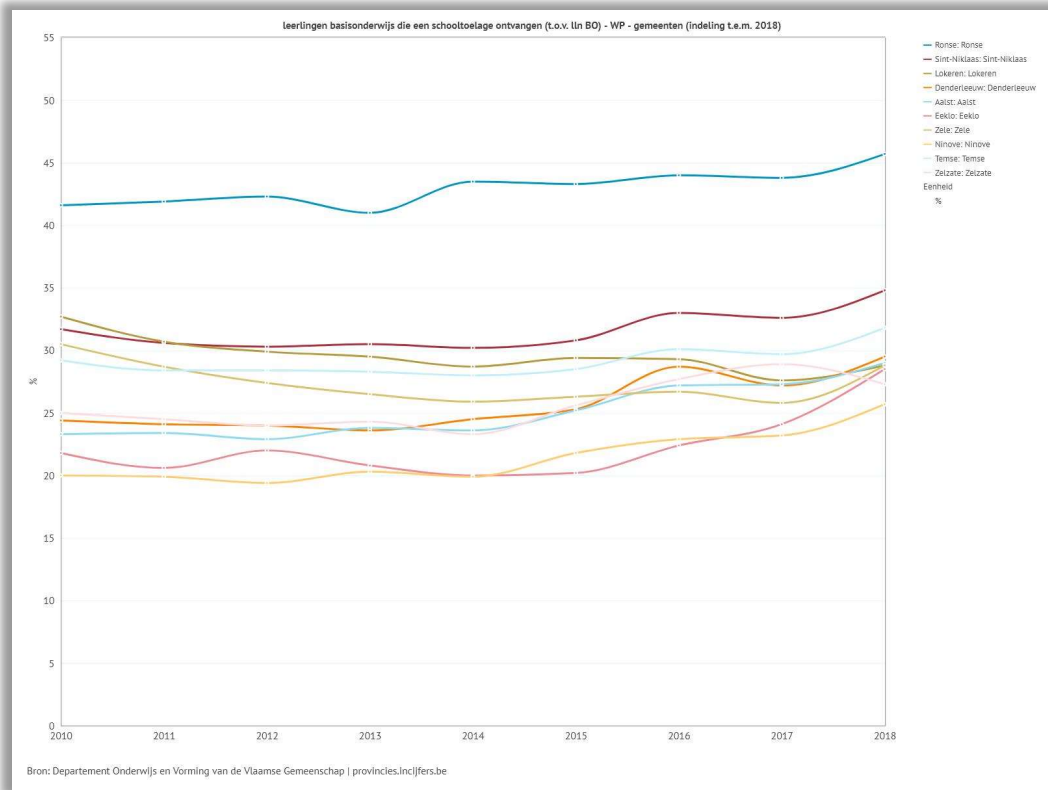
¹⁸ <http://www.vlaanderen.be/nl/onderwijs-en-wetenschap/schoolkosten/schooltoelagen-voor-het-basisonderwijs-en-het-secundair-onderwijs>

Zele	657	2380	28,80%
Eeklo	549	2063	28,50%
Zelzate	360	1383	27,30%
Ninove	1024	4157	25,70%

- ▼ Kaart 1.4.1. (b) De 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel leerlingen in het basisonderwijs met een schooltoelage

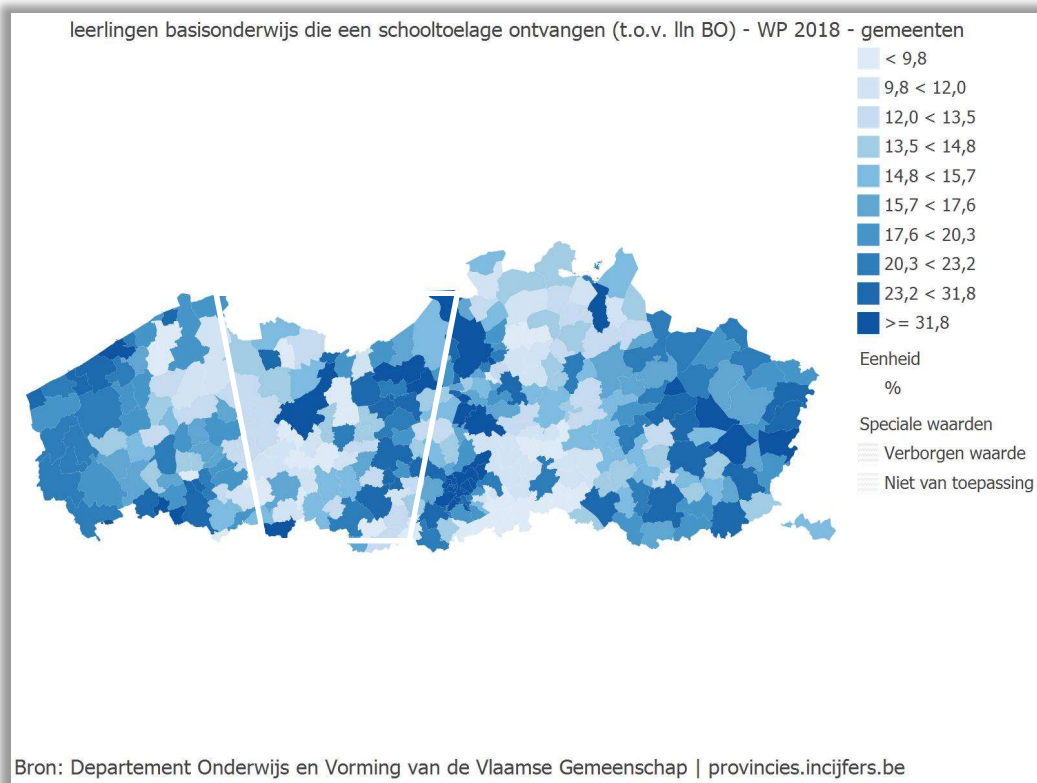

- ▼ Grafiek 1.3.2. Evolutie sinds 2010 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aantal leerlingen in het basisonderwijs met een schooltoelage

Aandeel leerlingen in het basisonderwijs met een schooltoelage in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.4.1. (c) Aandeel leerlingen in het basisonderwijs met een schooltoelage in Vlaams vergelijkend perspectief

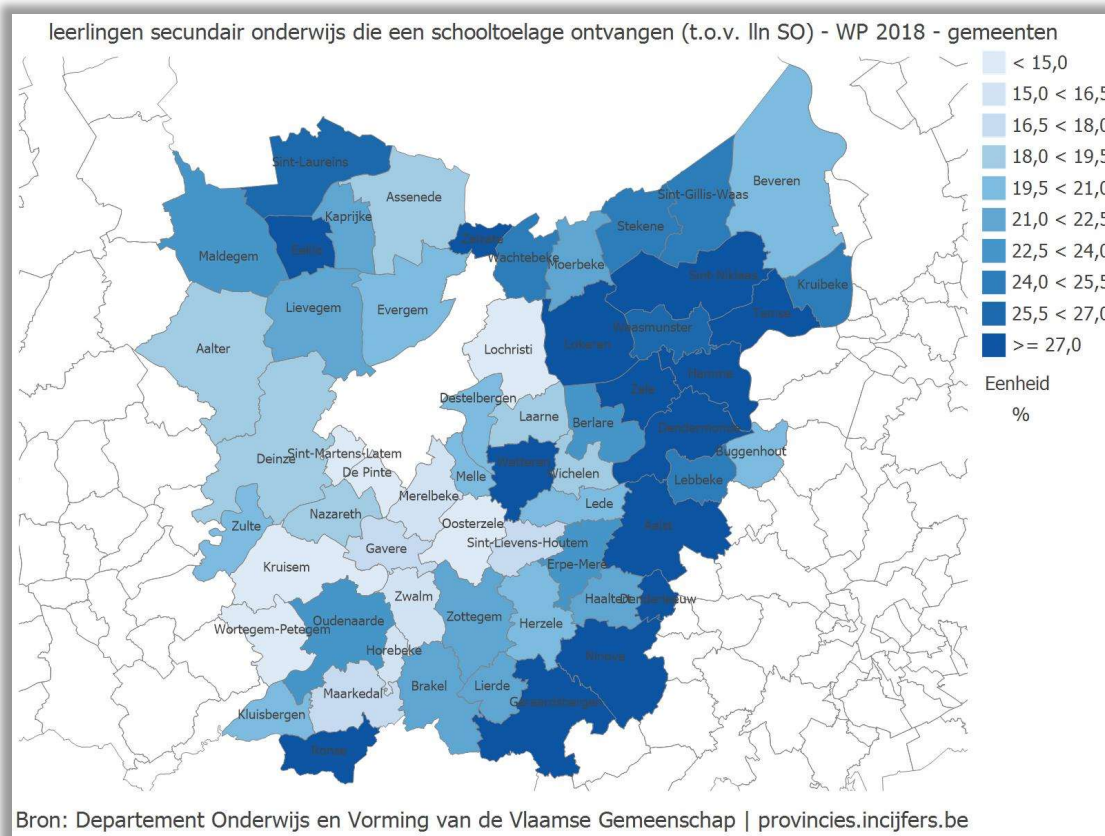

1.4.2. Kinderen secundair onderwijs met schooltoelage

De kosten verbonden aan naar school gaan, kunnen behoorlijk oplopen. Daarom geeft de Vlaamse overheid in bepaalde gevallen een schooltoelage. Of een gezin een schooltoelage krijgt of niet, hangt onder meer af van de gezinssituatie en de hoogte van het gezinsinkomen. Naast het loon horen daar ook bv. ontvangen uitkeringen en alimentatiegelden bij. Ook het kadastraal inkomen speelt in bepaalde gevallen een rol bij de berekening.¹⁹

Aandeel leerlingen in het secundair onderwijs met een schooltoelage in ons werkgebied

▼ Kaart 1.4.2. (a) Aandeel leerlingen in het secundair met een schooltoelage in ons werkgebied

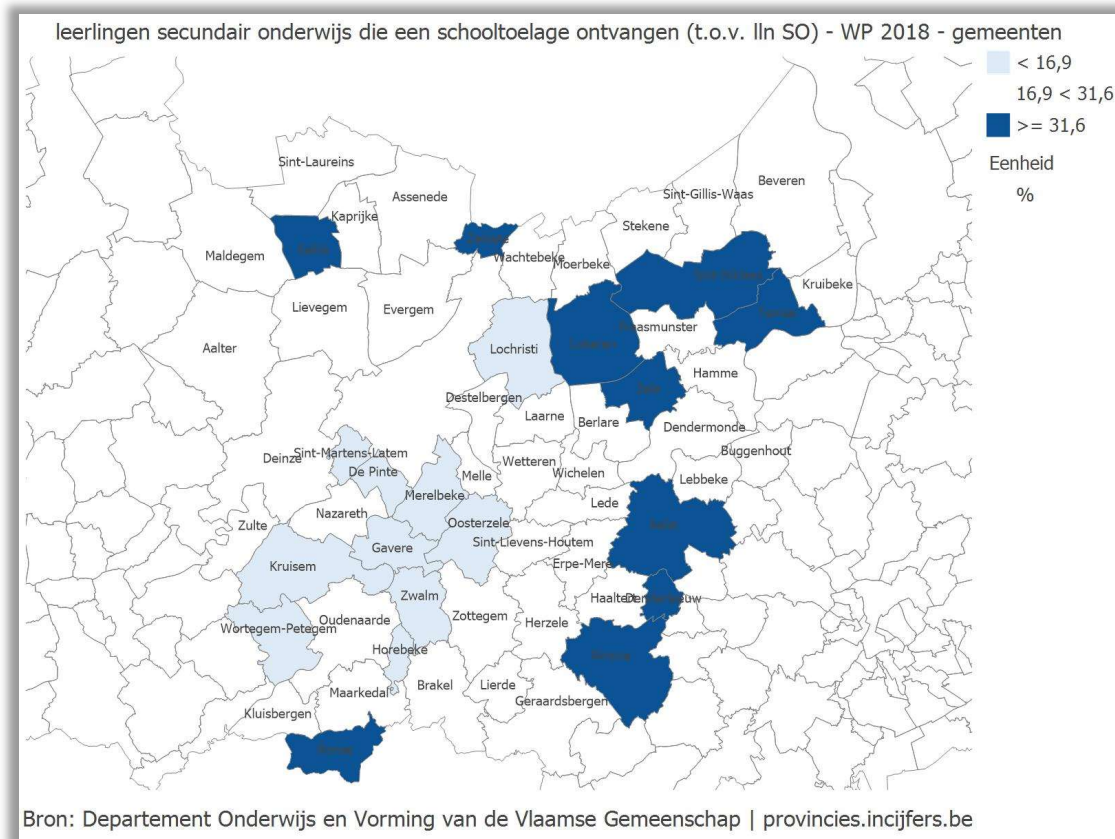
▼ Tabel 1.4.2. Top-10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied

Stad / gemeente	Aantal leerlingen in het secundair onderwijs die een schooltoelage ontvangen [aantal]	Aantal leerlingen in het secundair onderwijs [aantal]	Aandeel leerlingen in het secundair onderwijs die een schooltoelage ontvangen [%]
Ronse	864	1822	50,20%
Sint-Niklaas	2093	5732	38,90%
Lokeren	1098	3081	37,70%
Denderleeuw	495	1460	35,60%
Aalst	1737	5518	33,00%
Eeklo	435	1442	32,60%
Zelev	481	1588	32,10%
Ninove	799	2648	31,80%

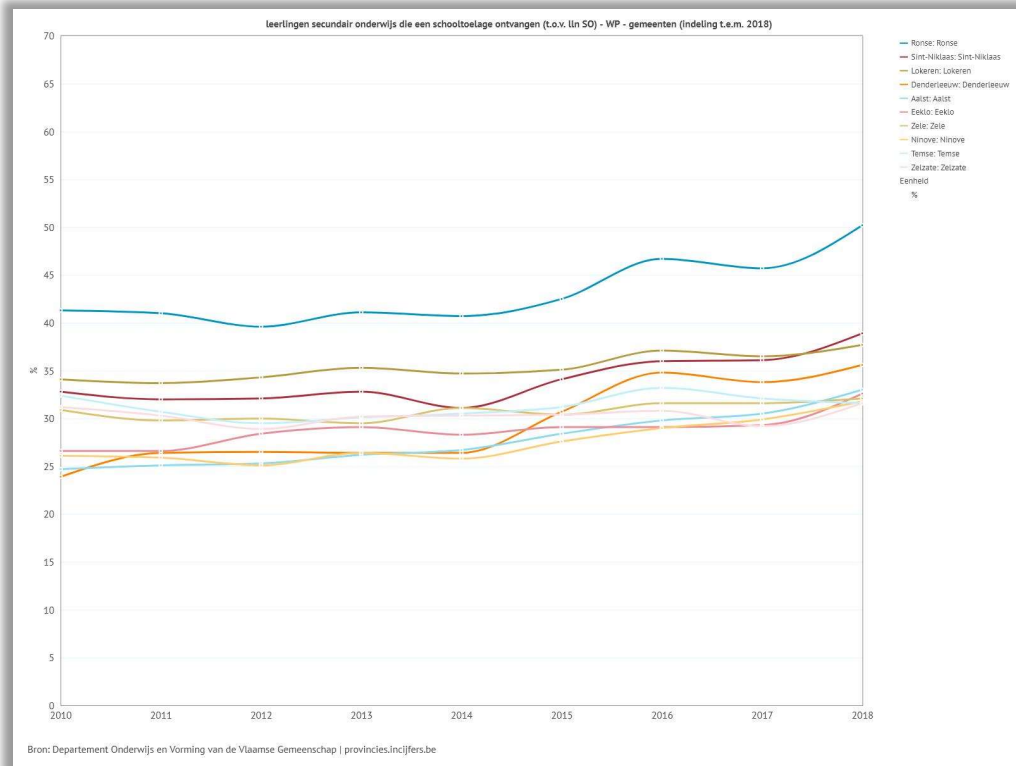
¹⁹ Ibidem

Temse	640	2129	31,60%
Zelzate	260	869	31,60%

- ▼ Kaart 1.4.2. (b) De 10 steden en gemeenten binnen ons werkgebied met de hoogste en de laagste score inzake aandeel leerlingen in het secundair met een schooltoelage

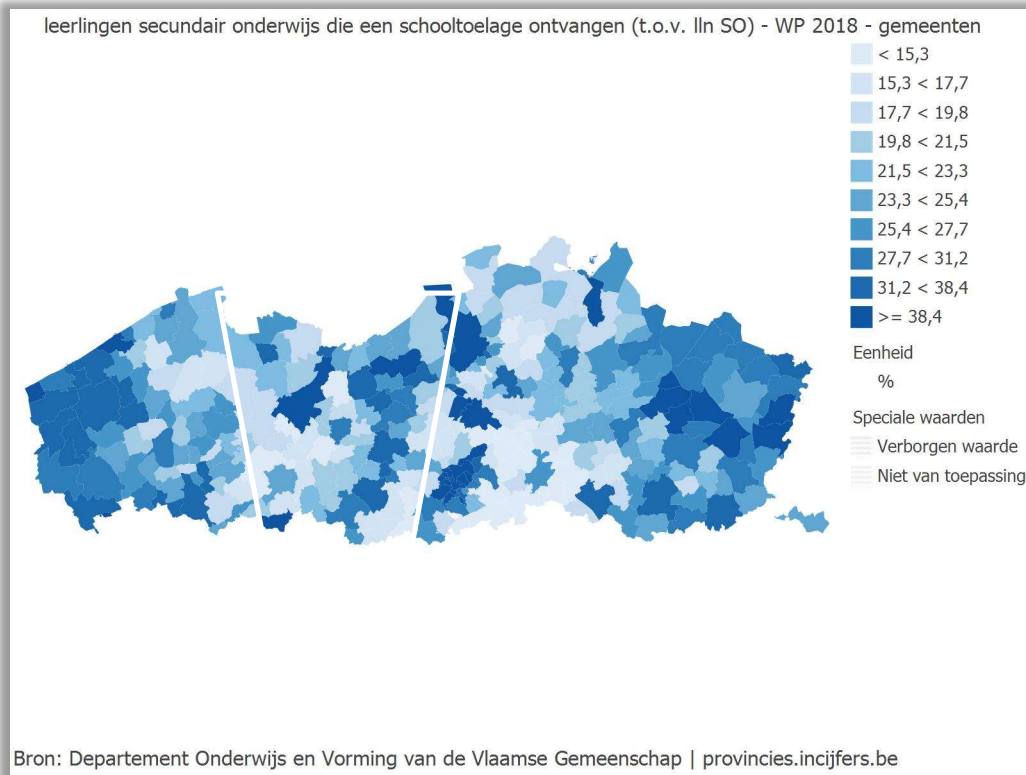

- ▼ Grafiek 1.4.2. Evolutie sinds 2010 van de top 10 steden en gemeenten met het hoogste aantal leerlingen in het secundair onderwijs met een schooltoelage

Aandeel leerlingen in het secundair onderwijs met een schooltoelage in Vlaams vergelijkend perspectief

- ▼ Kaart 1.4.2. (c) Aandeel leerlingen in het secundair met een schooltoelage in Vlaams vergelijkend perspectief

1.5. SYNTHESETABEL EN SYNTHESEKAART MAATSCHAPPELIJKE KWETSBAARHEID

Een onderlinge vergelijking van alle 59 Oost-Vlaamse steden en gemeenten in ons werkgebied (de provincie Oost-Vlaanderen exclusief Gent), op basis van alle hierboven vermelde achterstellingsindicatoren, levert uiteindelijk een finale rangorde op die we hieronder in één synthesesetabel weergeven.²⁰

In onderstaande synthesesetabel staan de top-20 steden en gemeenten die het vaakst het hoog gerangschikt stonden met betrekking tot elk van de afzonderlijk onderzochte achterstellingsindicatoren ten opzichte van de andere steden en gemeenten. Hoe meer een stad of gemeente per afzonderlijke indicator hoog heeft gescoord qua maatschappelijke achterstelling, hoe lager de globale score van deze stad of gemeente. Een lage score duidt met andere woorden op een gecumuleerde aanwezigheid van maatschappelijke achterstelling.

De 10 steden en gemeenten met de laagste gecumuleerde score zijn in het rood aangeduid. Daarnaast springen nog vier andere steden en gemeenten in het oog die oranje staan ingekleurd. De gele gemeenten vervolledigen tenslotte de top 20. Dit zijn steden en gemeenten die we in de komende vijf jaar in de gaten moeten houden.

▼ Tabel 1.5. Een rangschikking van de steden en gemeenten in ons werkgebied volgens cumulatie van maatschappelijke kwetsbaarheid

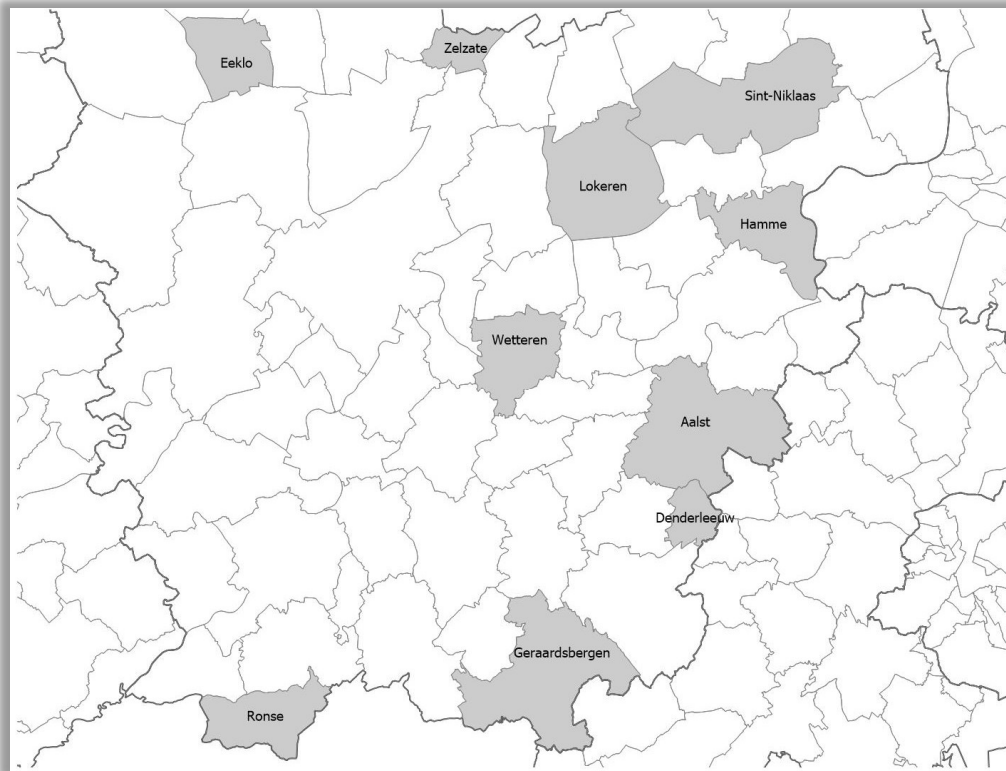
Stad / gemeente	RANGORDE	SCORE
Ronse	1	39
Sint-Niklaas	2	96
Aalst	3	110
Eeklo	4	112
Zelzate	5	132
Wetteren	6	156
Hamme	7	159
Geraardsbergen	8	167
Lokeren	9	168
Denderleeuw	10	178
Temse	11	182
Dendermonde	12	183
Ninove	13	184
Zelee	14	195
Berlare	15	278
Lebbeke	16	279
Oudenaarde	17	295
Wachtebeke	18	318
Stekene	19	340
Beveren	20	345
Kruibeke	21	345
Lede	22	347
Erpe-Mere	23	392
Sint-Gillis-Waas	24	392

²⁰ Voor 2018 telde ons werkgebied 64 steden en gemeenten. Sinds 2019 zijn er in Oost-Vlaanderen 34 drie nieuwe fusiegemeenten: Kruisem (Kruishoutem en Zingem), Aalter (Aalter en Knesselare), Deinze (Deinze en Nevele) en Lievegem (Lovendegem, Waa35rschoot, Zomergem). Vanaf 2019 telt ons werkgebied bijgevolg 59 steden en gemeenten in plaats van 64.

Zottegem	25	392
Sint-Laureins	26	398
Assenede	27	399
Haaltert	28	401
Waasmunster	29	406
Wichelen	30	407
Kluisbergen	31	422
Maldegem	32	434
Herzele	33	439
Brakel	34	456
Moerbeke	35	459
Evergem	36	470
Zulte	37	478
Lievegem	38	512
Deinze	39	514
Melle	40	523
Laarne	41	550
Buggenhout	42	552
Destelbergen	43	562
Sint-Lievens-Houtem	44	580
Kaprijke	45	583
Lierde	46	591
Aalter	47	618
Gavere	48	619
Kruisem	49	628
Merelbeke	50	630
Nazareth	51	630
Zwalm	52	653
Lochristi	53	683
Maarkedal	54	701
Wortegem-Petegem	55	712
Oosterzele	56	714
Horebeke	57	740
Sint-Martens-Latem	58	765
De Pinte	59	767

- ▼ Kaart 1.5. (a) de TOP 10 steden en gemeenten in ons werkgebied waar er sprake is van een aanzienlijke cumulatie van maatschappelijke kwetsbaarheid

- ▼ Kaart 1.5. (b) de TOP 14 steden en gemeenten in ons werkgebied waar er sprake is van een aanzienlijke cumulatie van maatschappelijke kwetsbaarheid

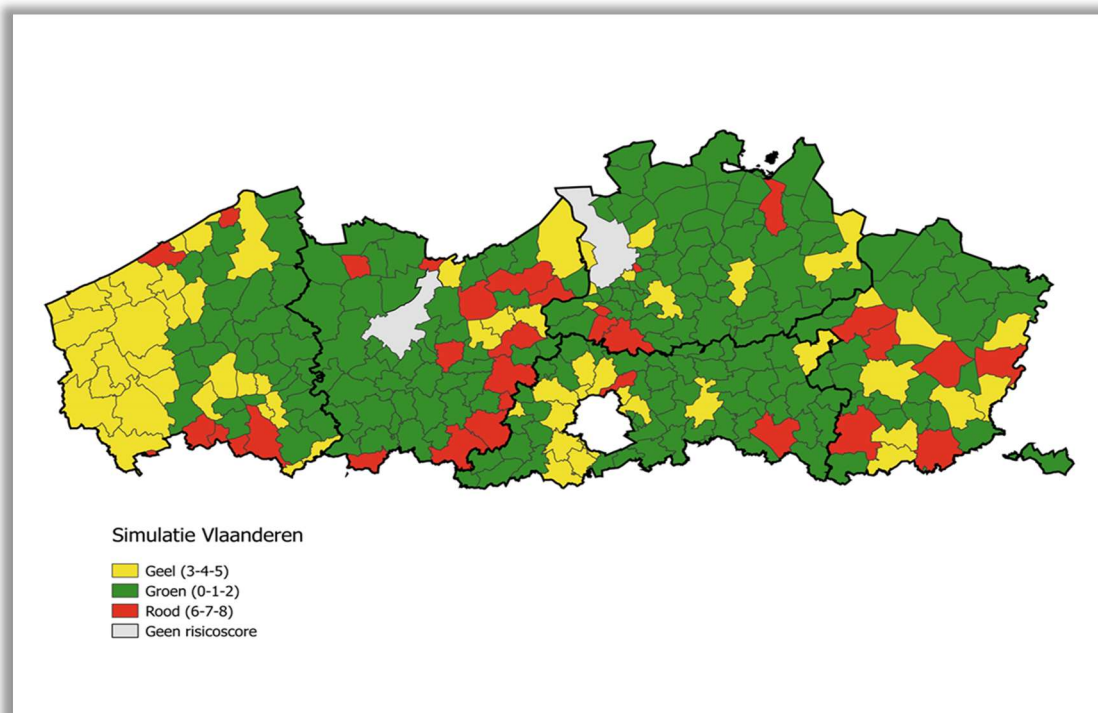
Met uitzondering van Eeklo en Ronse, bevinden alle steden en gemeenten met een verhoogde achterstelling zich ten oosten van onze provincie. Dit is een voor ons werkgebied typisch patroon dat gedurende de voorbije decennia nauwelijks is gewijzigd. Veel heeft te maken met het feit dat er in deze steden en gemeenten in het verleden is geïnvesteerd in een sociaal woonaanbod en/of omdat maatschappelijk kwetsbare groepen er op de lokale huisvestingsmarkt een verouderd stedelijk woningpatrimonium kunnen terugvinden aan 'relatief' betaalbare huur- en aankooprijzen.

1.6. DE RESULTATEN VAN ONZE ANALYSE IN VLAAMS PERSPECTIEF

De analyse op het niveau van ons eigen werkgebied biedt geen antwoord op de vraag hoe de steden en gemeenten met de hoogste score de vergelijking met de rest van Vlaanderen doorstaan. In welke mate wijkt de in kaart gebrachte achterstelling binnen ons werkgebied met andere woorden af van deze in de werkgebieden van de overige provinciale instituten?

Een recente gelijkaardige vergelijkende analyse op basis van 8 indicatoren die in 2019 door de administratie WVG werd uitgevoerd, biedt een duidelijk antwoord op deze vraag en schetst meteen een heel scherp beeld van de ernst en de omvang van de maatschappelijke achterstelling binnen ons werkgebied.²¹ Onderstaande kaart, waarbij de stedelijke werkgebieden Gent, Brussel en Antwerpen buiten beschouwing worden gelaten, toont duidelijk hoe ons werkgebied het hoogste aantal steden en gemeenten met de hoogste scores telt (12 ten opzichte van een gemiddelde van 6,4 per werkgebied).

- ▼ Kaart 1.6. Een vergelijkende analyse op basis van 8 indicatoren die in 2019 door de administratie WVG werd uitgevoerd

²¹ De 8 indicatoren: Het aantal inwoners met voorkeursregeling in de ziekteverzekering ten opzichte van het totale aantal inwoners; Het aantal alleenstaande ouders ten opzichte van het totale aantal huishoudens met kinderen onder de 25 jaar; Het aantal inwoners met recht op een tegemoetkoming hulp aan bejaarden of een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood ten opzichte van het totale aantal inwoners van 65 jaar of ouder; De kansarmoede-index van Kind en Gezin; Het aantal laaggeschoolde langdurig werkzoekenden ten opzichte van het totale aantal niet-werkende werkzoekenden; Het aantal inwoners van buitenlandse niet-EU-herkomst ten opzichte van het totale aantal inwoners; Het aantal kredietnemers met minstens één uitstaand achterstallig contract ten opzichte van het totale aantal inwoners van achttien jaar of ouder; Het aantal geplaatste en ingeschakelde budgetmeters ten opzichte van het aantal huishoudelijke elektriciteitsafnemers die aangesloten zijn op het distributienet.

In vergelijking met de rest van Vlaanderen is er binnen ons werkgebied met andere woorden sprake van een atypisch hoge aanwezigheid van steden en gemeenten met een hoge score inzake maatschappelijk kwetsbaarheid. Een onderlinge vergelijking van de provinciale werkgebieden, leert bovendien dat ons werkgebied maar liefst 37,5% van alle Vlaamse steden en gemeenten telt (excl. Gent, Brussel en Antwerpen) met de hoogste score vertegenwoordigen.

2. AANDACHTSGEBIEDEN IN ONS WERKGEBIED

In het vorige deel hebben we een poging ondernomen om de steden en gemeenten binnen ons werkgebied af te bakenen waar er sprake is van een verhoogde maatschappelijke kwetsbaarheid. Hiervoor hebben we alle steden en gemeenten met elkaar vergeleken op basis van een 10-tal indicatoren. Hiervoor maakten we gebruik van de applicatie provinciecijfers.be. Aangezien de meeste van deze indicatoren niet tot op het niveau van de kleinste statistische niveaus (bouwblok, statistische sector of deelgemeente) beschikbaar zijn, dienden wij onze analyse noodgedwongen te beperken tot het aggregatieniveau van de stad of gemeente.

Aangezien het opbouwwerk heel vaak ook actief ik in aandachtsbuurten, is de stad of gemeente waarin ook deelgemeenten zijn vervat een te hoog aggregatieniveau om ook een scherper beeld te hebben van de aanwezigheid van aandachtsbuurten (geografische geconcentreerde maatschappelijke kwetsbaarheid).

Het is immers zo dat achterstellingsindicatoren worden weg gefilterd in die steden en gemeenten met deelgemeenten waar, naast een kleine dorpskern, overwegend verkavelingswijken zijn terug te vinden. Zo kan een bepaalde kernstad of kerngemeente weliswaar een aantal uitgesproken achtergestelde buurten hebben, maar die op het aggregaatsniveau van de stad of gemeente finaal worden 'weggemiddeld' door de verkavelingswijken en dorpskernen in de randgebieden en de deelgemeenten.

Gelukkig zijn er ook een aantal interessante indicatoren beschikbaar op het niveau van de kernsteden en deelgemeenten. Op die manier krijgen we toch nog een iets scherper zicht op de aanwezigheid van geografisch geconcentreerde maatschappelijke kwetsbaarheid in de kerngebieden van een bepaalde stad of (deel)gemeente.

Op basis van onderstaande lijst van indicatoren werden alle 270 kernsteden en deelgemeenten in ons werkgebied onderling met elkaar vergeleken en werd een rangorde opgesteld.

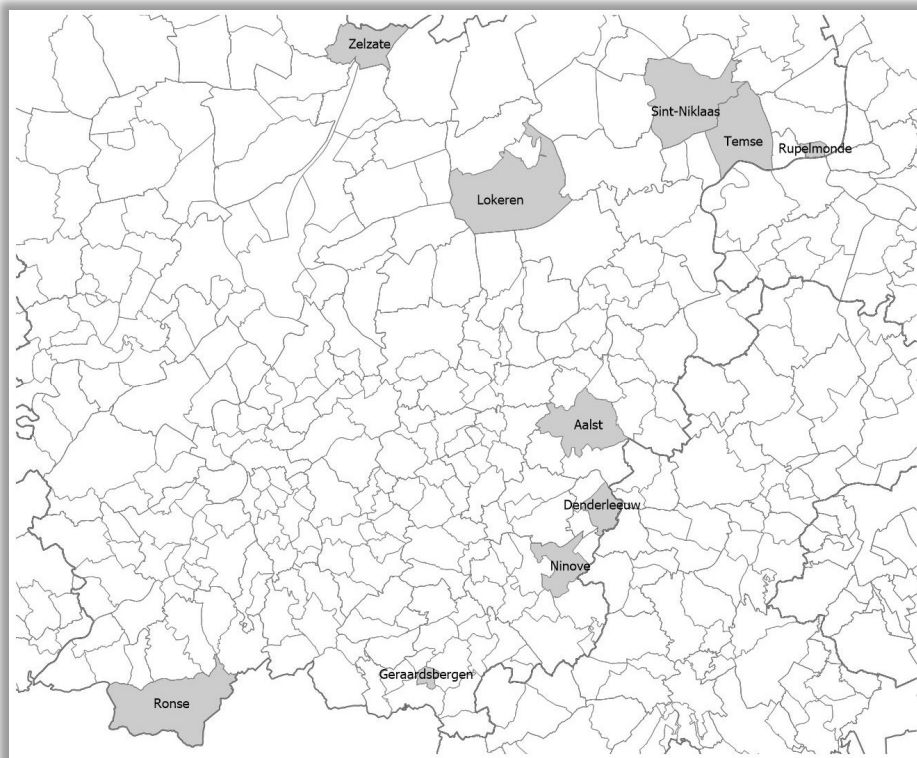
1. Ander adres dan vorig jaar (t.o.v. inwoners) [%] [2019];
2. Niet-Europese (niet-EU) herkomst (t.o.v. inwoners) [%] [2019];
3. Kind bij alleenstaande ouder (t.o.v. inwoners) [%] [2019];
4. Huurders (t.o.v. huishoudens) [%] [2018];
5. Bebouwingsgraad [%] [2018];
6. Leerlingen basisonderwijs met een laag opgeleide moeder (t.o.v. Iln BO) - WP [%] [2018];
7. Leerlingen basisonderwijs die thuis geen Nederlands spreken (t.o.v. Iln BO) - WP [%] [2018];
8. Leerlingen basisonderwijs die in een buurt met een verhoogde schoolse vertraging wonen (t.o.v. Iln BO) - WP [%] [2018];
9. Huishouden met 5 of meer personen (t.o.v. private huishoudens) [%] [2019];
10. Bevolkingsdichtheid [per km²] [2019].

De onderlinge vergelijking leidde tot onderstaande Top 20 van kernsteden en deelgemeenten waar er sprake is van een geografisch geconcentreerde maatschappelijke kwetsbaarheid in de kerngebieden van een stad of (deel)gemeente.

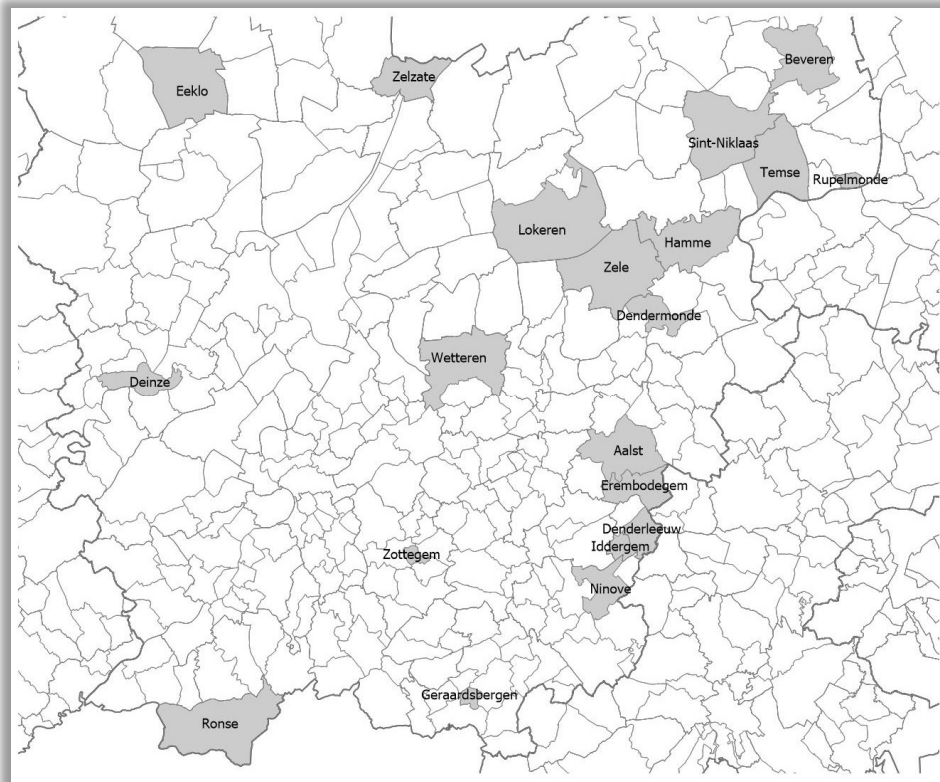
- ▼ Tabel 2. Een rangschikking van de kernsteden en deelgemeenten in ons werkgebied waar er sprake is van een geografisch geconcentreerde maatschappelijke kwetsbaarheid

Kernstad of kerngemeente	SCORE
Sint-Niklaas	70
Aalst	92
Denderleeuw	117
Ninove	144
Ronse	164
Temse	227
Geraardsbergen	250
Lokeren	262
Zelzate	297
Rupelmonde	306
Wetteren	330
Dendermonde	332
Zottegem	337
Erembodegem	367
Hamme	376
Zeel	398
Eeklo	420
Beveren	485
Deinze	495
Iddergem	519

- ▼ Kaart 2. (a) de TOP 10 van kernsteden en deelgemeenten in ons werkgebied waar er sprake is van een geografische cumulatie van maatschappelijke kwetsbaarheid

- ▼ Kaart 2. (b) de TOP 20 van kernsteden en deelgemeenten in ons werkgebied waar er sprake is van een geografische cumulatie van maatschappelijke kwetsbaarheid

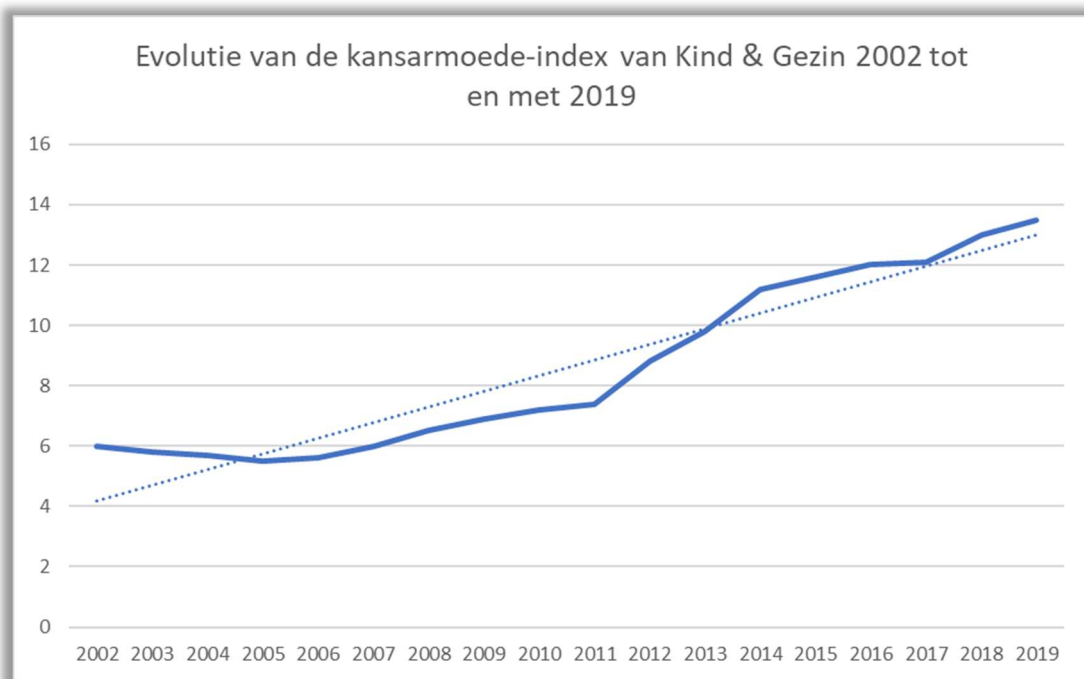

3. KINDERARMOEDE

Aan de hand van het maandinkomen van het gezin, de opleiding en de arbeidssituatie van de ouders, de ontwikkeling van de kinderen, de huisvesting en de gezondheidssituatie van het gezin, wordt nagegaan hoeveel kinderen geboren worden in een kansarm gezin.²²

Een gezin wordt als kansarm beschouwd als het minstens 3 van de voorgenoemde criteria zwak scoort. Sinds 2010 wordt niet meer gewerkt met jaarcijfers maar met het gemiddelde van het jaar en de 2 voorgaande jaren. Dat zorgt voor robuustere resultaten. Om de verandering in de berekening te accentueren, spreekt Kind en Gezin nu van een kansarmoede-index. Onderstaande grafiek toont een gestage stijging van de kansarmoede-index.

▼ Grafiek 3. Evolutie van de provinciale K&G-kansarmoede-index (incl. Gent) over de periode 2002-2019

²² Bron: Kind & Gezin; Berekeningswijze: aandeel geboorten in kansarme gezinnen in jaar x en 2 voorgaande jaren ten opzichte van totaal aantal geboorten in jaar x en 2 voorgaande jaren

▼ Tabel 3. (a) Synthesetabel van de 10 Oost-Vlaamse steden en gemeenten (excl. Gent) met het hoogste aandeel kinderarmoede volgens de K&G-indicatoren (periode 2001 tot en met 2018) – [gele markering = tussen 5% en 10%; rode markering is tussen 10% en 20% en donkerrode markering = > 20%]

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sint-Niklaas	6,7 %	6,0 %	6,8 %	6,2 %	5,6 %	4,7 %	5,9 %	6,7 %	8,1 %	8,7 %	12,1 %	14,0 %	16,4 %	16,9 %	18,7 %	19,6 %	22,0 %	24,3 %
Zelzate	12,6 %	10,7 %	8,4 %	11,9 %	13,9 %	16,2 %	14,0 %	15,3 %	18,5 %	15,8 %	15,2 %	14,1 %	14,8 %	16,6 %	19,2 %	18,4 %	16,9 %	22,0 %
Eeklo	14,1 %	14,7 %	13,6 %	12,6 %	10,3 %	11,8 %	12,3 %	13,1 %	12,2 %	12,8 %	14,9 %	16,1 %	16,6 %	15,7 %	15,1 %	14,4 %	16,8 %	20,7 %
Ronse	16,0 %	15,0 %	17,8 %	16,4 %	18,8 %	19,3 %	21,4 %	21,4 %	20,2 %	18,6 %	21,4 %	21,1 %	22,3 %	22,2 %	21,8 %	22,8 %	21,1 %	20,4 %
Geraardsbergen	5,1 %	6,0 %	6,8 %	6,8 %	6,5 %	6,6 %	5,1 %	4,7 %	5,9 %	7,7 %	11,2 %	15,1 %	15,8 %	16,9 %	18,8 %	21,2 %	21,1 %	18,1 %
Zele	4,8 %	6,1 %	5,5 %	7,9 %	6,9 %	8,5 %	8,5 %	8,2 %	6,3 %	6,0 %	7,6 %	12,7 %	17,4 %	20,1 %	20,7 %	20,8 %	18,8 %	17,7 %
Wetteren	4,0 %	4,6 %	5,5 %	6,0 %	5,6 %	4,7 %	4,4 %	5,5 %	6,4 %	8,0 %	8,5 %	9,0 %	9,2 %	14,3 %	18,9 %	19,2 %	17,5 %	17,6 %
Temse	4,7 %	6,0 %	6,6 %	8,1 %	7,2 %	7,2 %	7,4 %	7,0 %	7,8 %	7,8 %	8,9 %	10,0 %	12,1 %	14,8 %	15,3 %	16,1 %	14,9 %	14,0 %
Berlare	3,0 %	4,1 %	3,2 %	2,5 %	2,0 %	2,0 %	1,8 %	2,2 %	2,3 %	2,7 %	4,5 %	5,0 %	6,0 %	5,4 %	7,0 %	8,9 %	12,9 %	13,4 %
Ninove	3,1 %	2,5 %	2,3 %	2,3 %	2,7 %	2,1 %	2,0 %	3,5 %	3,1 %	5,5 %	7,5 %	9,4 %	11,1 %	10,9 %	12,0 %	13,4 %	14,5 %	12,9 %

In Oost-Vlaanderen zijn er – naast Gent – drie steden die al een jarenlange traditie hebben van historisch hoge percentages kinderen geboren in kansarme gezinnen; met name Ronse, Eeklo en Zelzate. Sinds 2011 zien we ook hoe in Sint-Niklaas en Geraardsbergen de drempel van 10% overschreden en sindsdien rond de 20% flirten. Wat later sloten ook Temse, Zele, Ninove en Wetteren aan. Ook in deze steden en gemeenten blijft het aandeel kinderen geboren in kansarme gezinnen erg hoog. Dit duidt op een aantal onderliggende structurele problemen. Tenslotte is de gemeente Berlare een opvallende nieuwkomer.

▼ Tabel 3. (b) Synthesetabel van de 14 Oost-Vlaamse steden en gemeenten (excl. Gent) met de hoogste stijgingsindex volgens de K&G-indicatoren (periode 2001 tot en met 2018). Deze tabel geeft met andere woorden die steden en gemeenten weer die de voorbije jaren een aanzienlijke toename hebben gekend van het aantal geboorten in kansarme gezinnen. [gele markering = tussen 5% en 10%; rode markering is tussen 10% en 20% en donkerrode markering = > 20%]

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index t.o.v. 2001
Stekene	1,0 %	1,5 %	1,7 %	1,7 %	2,4 %	2,6 %	2,4 %	3,1 %	3,2 %	2,7 %	2,6 %	1,3 %	1,9 %	1,7 %	3,2 %	4,5 %	8,7 %	9,8 %	1029,4%
Lierde	1,1 %	2,0 %	1,4 %	1,9 %	2,5 %	1,9 %	1,8 %	3,5 %	4,8 %	5,1 %	6,1 %	7,1 %	7,3 %	4,6 %	3,8 %	4,9 %	7,1 %	6,8 %	618,3%
Wichelen	1,4 %	1,2 %	1,5 %	1,5 %	1,9 %	1,9 %	1,5 %	3,5 %	3,8 %	3,4 %	2,7 %	3,0 %	3,6 %	4,4 %	6,0 %	7,5 %	9,2 %	8,9 %	613,2%
Buggenhout	1,7 %	2,1 %	1,5 %	1,3 %	2,6 %	1,7 %	1,8 %	2,8 %	3,0 %	3,6 %	3,7 %	3,2 %	4,4 %	7,2 %	8,2 %	7,1 %	8,2 %	9,7 %	554,8%
Dendermonde	2,2 %	2,6 %	2,7 %	3,3 %	3,8 %	4,0 %	3,8 %	4,4 %	4,9 %	4,5 %	3,7 %	4,5 %	7,7 %	9,7 %	9,0 %	9,5 %	11,1 %	11,8 %	540,6%
Zottegem	1,9 %	2,2 %	2,8 %	1,8 %	1,8 %	1,1 %	1,3 %	1,6 %	2,2 %	2,3 %	3,4 %	4,7 %	5,9 %	5,8 %	6,8 %	7,3 %	9,2 %	9,6 %	505,3%
Nevele	1,2 %	1,2 %	1,1 %	0,5 %	0,8 %	1,6 %	1,8 %	1,7 %	1,3 %	2,6 %	3,9 %	3,4 %	3,6 %	3,8 %	3,6 %	2,8 %	5,5 %	+	473,8%
Zomergem	2,5 %	3,1 %	3,6 %	1,0 %	1,6 %	1,5 %	2,7 %	3,4 %	3,1 %	2,8 %	3,6 %	4,9 %	5,8 %	7,1 %	8,0 %	6,5 %	11,6 %	++	469,9%
Lovendegem	2,0 %	0,7 %	1,1 %	0,4 %	0,7 %	1,3 %	0,7 %	1,7 %	3,0 %	3,3 %	4,1 %	6,7 %	8,8 %	7,6 %	6,7 %	5,9 %	9,3 %	++	468,2%
Berlare	3,0 %	4,1 %	3,2 %	2,5 %	2,0 %	2,0 %	1,8 %	2,2 %	2,3 %	2,7 %	4,5 %	5,0 %	6,0 %	5,4 %	7,0 %	8,9 %	12,9 %	13,4 %	454,0%
Kruikeke	2,4 %	3,2 %	3,1 %	3,5 %	4,4 %	5,2 %	5,3 %	5,5 %	4,5 %	3,7 %	6,2 %	5,5 %	5,0 %	5,9 %	6,4 %	7,8 %	8,0 %	11,0 %	452,9%
Haaltert	1,4 %	1,7 %	2,2 %	2,3 %	2,2 %	2,1 %	2,6 %	2,5 %	4,2 %	3,0 %	3,3 %	2,8 %	3,6 %	3,1 %	3,8 %	4,3 %	5,3 %	6,2 %	442,5%
Wetteren	4,0 %	4,6 %	5,5 %	6,0 %	5,6 %	4,7 %	4,4 %	5,5 %	6,4 %	8,0 %	8,5 %	9,0 %	9,2 %	14,3 %	18,9 %	19,2 %	17,5 %	17,6 %	435,0%
Ninove	3,1 %	2,5 %	2,3 %	2,3 %	2,7 %	2,1 %	2,0 %	3,5 %	3,1 %	5,5 %	7,5 %	9,4 %	11,1 %	10,9 %	12,0 %	13,4 %	14,5 %	12,9 %	416,2%

+ naar Deinze; ++ naar Lievegem

4. BIJLAGE

De volledige lijst van alle 281 kernsteden- en deelgemeenten die tot ons werkgebied behoren met telkens de vermelding van het aantal inwoners volgens het rijksregister van 2019.

- ▼ Tabel Het aantal inwoners per deelgemeente van ons werkgebied gerangschikt van hoog naar laag (aantal inwoners volgens rijksregister in 2019)

Stad / gemeente	totaal aantal inwoners
Sint-Niklaas	55.518
Aalst	46.291
Lokeren	34.731
Ronse	26.490
Wetteren	22.260
Eeklo	21.234
Zele	21.129
Beveren	20.820
Temse	20.276
Hamme	20.205
Merelbeke	18.202
Evergem	17.390
Maldegem	16.650
Aalter	15.071
Stekene	14.611
Lebbeke	14.490
Ninove	14.345
Lochristi	13.498
Sint-Gillis-bij-Dendermonde	12.960
Zelzate	12.851
Denderleeuw	12.847
Buggenhout	12.296
Erembodegem	12.158
Lede	11.728
Melsele	10.957
Waasmunster	10.800
Melle	10.770
Belsele	10.504
Petegem-aan-de-Leie	10.315
Destelbergen	9.689
Dendermonde	9.490
De Pinte	8.916
Ertvelde	8.888
Sint-Gillis-Waas	8.810

Heusden	8.607
Lovendegem	8.409
Berlare	8.308
Haaltert	8.132
Waarschoot	8.116
Kruikeke	7.900
Wachtebeke	7.771
Sleidinge	7.633
Zulte	7.631
Deinze	7.146
Zomergem	7.093
Grembergen	7.072
Geraardsbergen	6.682
Kruishoutem	6.614
Laarne	6.588
Nederbrakel	6.503
Adegem	6.499
Moerbeke	6.471
Nazareth	6.433
Oudenaarde	6.384
Baasrode	6.354
Sinaai	6.312
Nieuwerkerken	6.176
Assenede	6.141
Nieuwerkerken-Waas	6.074
Eksaarde	6.022
Sint-Martens-Latem	5.949
Hofstade	5.938
Meerbeke	5.860
Denderhoutem	5.856
Kalken	5.795
Zottegem	5.729
Bazel	5.696
Herzele	5.607
Knesselare	5.418
Mere	5.330
Eine	5.188
Eke	5.180
Moorsel	5.100
Erpe	5.049
Sint-Lievens-Houtem	5.032
Astene	4.947

Welle	4.726
Moerzeke	4.659
Overmere	4.642
Sint-Pauwels	4.608
Asper	4.521
Wichelen	4.373
Strijpen	4.343
Haasdonk	4.340
Machelen	4.158
Zingem	4.152
Overboelare	4.138
Vrasene	4.100
Oudegem	4.067
Kieldrecht	3.980
Olsene	3.944
Zaffelare	3.943
Denderwindeke	3.855
De Klinge	3.807
Tielrode	3.799
Schellebelle	3.779
Bevere	3.682
Lembeke	3.679
Scheldewindeke	3.674
Kemzeke	3.625
Balegem	3.621
Serskamp	3.519
Steendorp	3.487
Oosterzele	3.473
Landegem	3.421
Gijzegem	3.382
Velzeke-Ruddershove	3.358
Bassevelde	3.293
Hillegem	3.263
Outer	3.225
Rupelmonde	3.175
Ename	3.155
Onkerzele	3.103
Erwetegem	3.102
Goferdinge	3.083
Burst	2.987
Oordegem	2.986
Appelterre-Eichem	2.984

Meldert	2.965
Nevele	2.860
Appels	2.856
Moerbeke	2.845
Sint-Laureins	2.841
Iddergem	2.810
Lotenhulle	2.799
Gavere	2.794
Ruien	2.787
Ursel	2.784
Beervelde	2.769
Kerksken	2.759
Kaprijke	2.755
Massemen	2.720
Oosteeklo	2.713
Wieze	2.664
Nederename	2.627
Herdersem	2.546
Sint-Maria-Lierde	2.540
Sint-Maria-Oudenhove	2.517
Deurle	2.458
Berchem	2.426
Schoonaarde	2.424
Kallo	2.398
Borsbeke	2.371
Elversele	2.359
Dikkelvenne	2.304
Zeveneken	2.282
Bellem	2.274
Opdorp	2.223
Mater	2.179
Meerdonk	2.156
Vlierzele	2.156
Denderbelle	2.146
Boekhoute	2.131
Everbeek	2.123
Okegem	2.120
Hansbeke	2.110
Aaigem	2.099
Munkzwalm	2.096
Wortegem	2.073
Petegem-aan-de-Schelde	2.069

Merendree	2.052
Sint-Lievens-Esse	2.045
Uitbergen	2.021
Verrebroek	2.012
Bachte-Maria-Lerne	2.000
Leupegem	1.975
Baardegem	1.924
Nukerke	1.913
Viane	1.892
Sint-Martens-Lierde	1.891
Ophasselt	1.882
Schendelbeke	1.880
Etikhove	1.879
Heldergem	1.872
Bottelare	1.862
Steenhuize-Wijnhuize	1.848
Bambrugge	1.797
Huise	1.781
Zevergem	1.781
Leeuwergem	1.779
Deftinge	1.775
Idegem	1.771
Grotenberge	1.764
Erondegem	1.751
Zandbergen	1.750
Michelbeke	1.728
Watervliet	1.709
Opbrakel	1.653
Impe	1.635
Aspelare	1.627
Ouwegem	1.608
Schorisse	1.602
Semmerzake	1.560
Kluizen	1.535
Schelderode	1.527
Sint-Maria-Horebeke	1.497
Vinkt	1.433
Vosselare	1.423
Melsen	1.413
Bavegem	1.371
Pollare	1.362
Voorde	1.344

Nederhasselt	1.302
Ressegem	1.277
Volkegem	1.274
Welden	1.255
Smetlede	1.236
Godveerdegem	1.213
Elene	1.197
Letterhoutem	1.194
Vinderhoute	1.184
Edelare	1.183
Moortsele	1.160
Elst	1.157
Elsegem	1.149
Wanzele	1.120
Sint-Jan-in-Eremo	1.118
Sint-Martens-Leerne	1.088
Lemberge	1.045
Vurste	1.033
Nederboelare	1.020
Zarlardingem	1.017
Grammene	1.002
Woubrechtgem	997
Grimminge	986
Gontrode	974
Wontergem	974
Maarke-Kerkem	957
Zegelsem	953
Melden	948
Sint-Goriks-Oudenhove	942
Nederzwalm-Hermelgem	940
Gijzenzele	926
Daknam	919
Zeveren	903
Westrem	891
Sint-Denijs-Boekel	860
Heurne	845
Meigem	824
Roborst	795
Oostwinkel	788
Nokere	774
Sint-Blasius-Boekel	768
Landskouter	742

Wannegem-Lede	722
Smeerebbe-Vloerzegem	719
Kwaremont	715
Mullem	697
Ooike	695
Parike	678
Sint-Margriete	674
Middelburg	654
Sint-Maria-Latem	653
Oombergen	640
Sint-Antelinks	630
Hundelgem	614
Gottem	612
Munte	612
Neigem	592
Baaigem	584
Zonnegem	577
Poeke	565
Zulzeke	557
Mespelare	554
Ronsele	552
Sint-Kornelis-Horebeke	540
Ottergem	516
Poesele	464
Waterland-Oudeman	442
Moregem	423
Rozebeke	423
Nieuwenhove	410
Hemelveerdegem	402
Beerlegem	376
Gent - niet te lokaliseren	372
Meilegem	336
Lieveringe	313
Waarbeke	292
Vlekkem	271
Dikkele	175
Paulatem	121
Doel	112
niet te lokaliseren	588

Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen
Sint-Jacobsnieuwstraat 50
9000 GENT
T 09 265 84 70 | F 09 265 84 97
www.samenlevingsopbouw.be/oost-vlaanderen

SAMENLEVINGSOPBOUW
Oost-Vlaanderen